

www.karala.org

şimdi
şu
AN
DA

KARALA

10 EKİM 2018

SAYI 1

5 TL

ANARŞİZM ÖRGÜTLENMEKTİR

s 12

MİLİTARİST
ŞEHİRDE BİR
ANTİMİLİTARİST

18

ÜNİVERSİTELİ
İÇİN DAYANIŞMA
REHBERİ

6

DELİLER
KÖYÜ
GEEL

42

SOKRATES'İN
ERDEMİNDEN
KROPOTKİN'İN
ETİĞİNE

32

ANARŞİST DERGİ KARALA ÇIKTI

*En az 10 günde içerik belirlendi.
En az 100.000 tuşa basıldı.
En az 10 kez yazılar tekrar
tekrar okundu.
En az 100 değişiklik yapıldı.
En az 10 kişi günlerce
teorisini, pratiğini KARALA'da
kolektifleştirdi.
En az 1000 adet KARALA basıldı.*

*Ve şimdi 10 Ekim'de Ankara
sokaklarında, mahallelerde
liselerde, üniversitelerde,
atölyelerde, fabrikalarda.*

*Biz yazdık, biz okuduk,
konuştuk, tartıştık. Siz de
okuyun, konuşun, tartışın,
yazın istedik ki azlar çok olsun...*

*Tüm üretim süreci kolektifçe
yapılan anarşist dergi
KARALA'yı sosyal medyadan
takiplemek, tanışmak için:*

karaladergi@gmail.com

[f](#) [t](#) [i](#) [k](#) [a](#) [r](#) [a](#) [l](#) [a](#) [d](#) [e](#) [r](#) [g](#) [i](#)

**BAŞKANLARDAN
BAŞKAN BEĞENMEK**

**SOSYAL DEVRİMDE
İKİ KARŞIT GÖRÜŞ**

22

**MUJERES
LIBRES**

36

**İKTİDARIN
KARŞISINDA
BİR DEV**

44

BAKUNİN

**ENDÜSTRİYEL
FUTBOLA KARŞI
ÖZGÜR LİG**

55

İSYANIN VE UMUDUN BAYRAĞI KARA BAYRAK

*Bütün yollardan geleceğiz,
Ve karanlıklardan sıyrılan intikamcı hayaletler gibi
gelirken
Yumruklarımızı sıkacağız.
Bayrağı ölüm taşıyacak,
Al kanlara boyanmış kara bayrağı.
Ve alev alev göğün altında
Özgürleşen toprak
Mor çiçekler açacak
-Louise Michel*

İlyas Seyrek

Tarihi boyunca patronların, iktidarların korkulu rüyası; işçilerin, işsizlerin, tüm ezilenlerin özgür bir yaşama olan umudu ve simgesi oldu kara bayraklar. Adaletsizliğe karşı çıkmak için sokaklarda, meydanlarda, mitinglerde dalgalandırıldı. Zulme uğrayanlar, sömürülenler, tüm ezilenler onunla haykırdı isyanını.

Üzerinde hiç bir simgesi olmayan, siyah bir bayraktır kara bayrak. Kara bayrağın teslim olma ve boğun eğmeyi sembolize eden beyaz bayrağa bir tepki olarak, isyanı simgelediği de düşünüldü; iktidarlar tarafından katledilen tüm ezilenlere atıfla, katledilenleri unutmamak adına tutulan yasın bayrağı olduğu da. Yani bayrak, kullanıldığı günden bugüne üzüntüsünü öfkesinin tohumu yapanların oldu.

Kara bayrak, siyasi bir figür olarak ilk kez 1831'in Kasım ayında Fransa'nın ipek dokuma merkezi haline gelmiş Lyon kentindeki işçi eylemlerinde kullanıldı. 21 Kasım'da Croix-Rousse sokaklarında, ekonomik kriz nedeniyle ücretlerin kesilmesine ve yoksulluğa karşı isyan eden, ipek üretimi yapan işçilerin elinde yükseldi. İşçiler kurdukları barikatlarla, özgürleştirdikleri alanlara isyanın bayrağını, kara bayrağı dikmişti. Bu isyan sürecinde Fransız Ulusal Muhafızlarıyla işçilerin yaşadığı çatışmalarda da yüzlerce işçi katledilmişti.

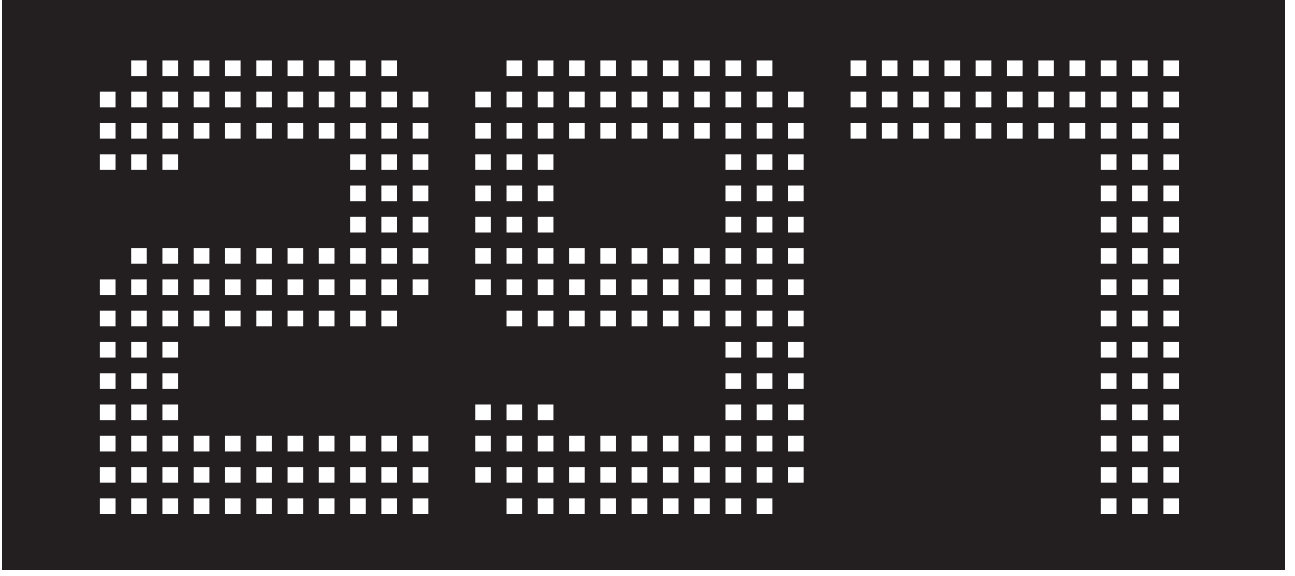
İsyandan yıllar sonra yine Fransa'da işçilerin, işsizlerin ve tüm ezilenlerin verdiği mücadelede taşın-

dı. 9 Mart 1883'te, Paris'teki Hotel des Invalides'in yanında gerçekleşen, işsizlerin yaptığı eylemde Paris Komünü'nün yaratıcılarından anarşist Louise Michel'in elindeydi. Bayrak katledilenleri ve isyanı simgeledi.

Louise Michel'in kara bayrağı taşımasıyla, Ağustos 1883'te Lyon'da ilk sayısı yayınlanan anarşist "Kara Bayrak" (Le Drapeau Noir) gazetesiyle ve 27 Kasım 1884 yılında Chicago'da gerçekleşen işçi grevinde kullanılması ile birlikte kara bayrağın tarihi; kapitalizmin sömürsüne, devletlerin zulmüne ve var olan tüm iktidarlara karşı ezilenlerin verdiği mücadelenin, yani anarşizmin simgesi haline geliyordu. Ayrıca kara bayrak, anarşizmin sosyalizmden farkını net bir şekilde ortaya koyarak giderek geliştiği bir süreçte kullanılmaya başlandı.

Bayrağın, umudu, isyanı ve anarşizmi simgelediğinin farklı farklı anarşist birey, örgüt ve yayınlar tarafından zamanla kabul edilmesiyle birlikte kara bayraklar, özgürlük ve adalet için mücadele eden anarşistlerin en çok kullandığı sembollerden biri oldu.

Louise Michel'in 1880'lerde Kara Bayrak gazetesinde yazdığı gibi, "çalışarak yaşamak ya da savaşarak ölmek isteyenlerin" bayrağı kara bayrak, işçilerin emeği üzerinden yaşamak isteyenleri ve efendileri yüzyıllardır korkutmaya devam ediyor.

“

Güneşle eş zamanlı ya da güneşten bile önce çıkarız yatağımızdan, durağa yetişmemiz 10 dakika. 10 dakikada, yaratmak için hazır hale getiririz kendimizi. 30632 numaralı duraktan 10 dakikada bir geçer 297. Mutlu Mahallesi'nden başlar, Batıkent'e kadar insan taşır.

Şamil Parlak

Eskiden BMC kamyonlarla taşınırmış insanlar, her yerden geçmezmiş, herkes de binemezmiş öyle. Ustabası inermiş ön tarafından, süzermiş şöyle bir kalabalığı, en güçlü kuvvetli görünenlerimizi atarmış römorkuna. Ne oturacak koltuk varmış, ne tutacak demir. Ama şimdi öyle değil, şimdi devir değişti. Şimdi gidiyorum durağa, kaçırısam bile 297'yi, yenisi 10 dakikaya gelecek biliyorum. Fazla meraklıysam açıyorum akıllı telefonumu, yazıyorum durak numarasını, şak diye çıkıyor; 297-3 Mutlu-Batıkent, 3 dakika. Neymiş eskiden, öyle köle pazarı gibi... Şimdi öyle değil, şimdi her şey daha modern...

Mutlu'dan Tuzluca'yı'a gelene kadar yaklaşık 50 kişi binmiş olur, Tuzluca'yı'da bir yarısı daha eklenir bu sayıya. En fazla 100 kişi taşıyabiliyor otobüs ama bizim 200 kişi binmişliğimiz de yok değil. Yarımız oturur, yarımız kendine aşırı ergonomik yerler bu-

lur. Ayaktasındır ama cama pencereye yaslanırsın, 10 numara tutunacak yer bulursun kendine demirlerden, ne frenle savrulursun ne gazla yalpalarsın, sana en fazla yaklaşabilecek insanla aranda en az 5-6 santim kalır. Bu 5-6 santimde "kişisel alan" dedikleri, minimuma indirgenmiştir. Ter, sıfıra yakın temas demektir, anlatılmaz yaşanır. Sonra Abidinpaşa'dan da alırız bir otobüs kadar insan; "Arkalara doğru ilerleyelim!".

Dikimevi kavşağında Mamak biter, Çankaya başlar. Dikimevi kavşağını sağ salım atlatmak çok önemli, geçenlerde buradaki durağı biçti otobüsün biri, 12 kişi öldü. Bir de Kızılay'a kadar en fazla kalabalık burada olur; "Maksimum doluluk oranı"na hoşgeldiniz. Artık kimin kahvaltısı heder olur, kimin ayakkabısı paspas bilinmez. Kahvaltı tabii, bizim oturarak yaptığımız bir şey değildir, izin günü hariç hep 297'de yaparız kahvaltımızı.

Cebeci, Siyasal, Kurtuluş biter, Kızılay başlar. Heyecan dolu karşılaşmanın ilk 45 dakikası geride kaldı demektir bu, sayın okuyucu, yarımız iner burada başka otobüslere biner, başka yerlere giderler. Öyle hemen boşalmaz tabii 297, en az inenler kadar da kuyrukta bekleyenler vardır. Bu devre arasını iyi değerlendirmen gerekir; en zeki, en çevik ama genelde en ahlaksızlar kapar boş koltukları. Seçenekleri iyi değerlendirmek, fırsatları kaçırmamak, reklam sloganlarının yanında 297'nin boş koltuklarını tarifleyen sözcükler olur.

Kızılay kavşağını geçerken 2 günde bir denk gelme şerefine nail olduğumuz bir tören başlar. Gerçek bir devre arasında olduğumuzu hissederiz, artık nerenin "başkanı", kimlerin "patronudur" bilinmez, "onlar" sahneye çıkar.

Bizi çok anlattık, biraz da onlardan bahsedelim.

Onlar dakika hesabı yapmazlar, bütün dakikalar onlarındır. Bir yere yetişmezler, birilerinin onlara yetişmesi gerekir. Evlerinden çıkar, arabalarına binerler. Dertleri belki trafik çilesidir olsa olsa. Sonra yüksek binalarına çıkarlar. Bir kaç kapıkulu daha kapılarını korur, arkalarını bekler. Hizmetçileri, şoförleri, korumaları, garsonları, bakıcıları, aşçıları, yardımcıları vardır. Makam odalarına kadar onlarca insan eşlik eder; gider otururlar rahat koltuklarına, kahveleri masalarına gelir.

Ne para hesapları vardır ne geçim derdi, ne dünü düşünürler ne yarını.. Bunların hepsini onların

yerine yapan birileri vardır çünkü. Karınları acıkır, daha onlar acıkmadan birileri hazır etmiştir bile yemeklerini. Bizim yaptığımız yemekleri yer, bizim çakmak tutup içilecek hale getirdiğimiz sigaralarını yakarlar üstüne. Canları sıkılır mesailerı biter, moralleri bozulur toplantıları ertelenir. Biraz hava almak isterler, şehrin tüm açık havaları onlarındır (Eğer hala kalmışsa). Hava kararınca dönerler evlerine, ev dediysek öyle bizim bildiğimiz evlerden değil onlarınki, başka türlü.

Ama sanırlar ki dertsiz başlarına hiç dert açılmayacak. Sanırlar ki, hayatlarının her anını onların keyiflerine heba edenler hiç bıkmayacaklar yok pa-hasına heba olmaktan. Şoförler, hizmetçiler, temizlikçiler, bakıcılar, servis elemanları, o her gün tıka basa yedikleri yemekleri var eden aşçılar, o altlarındaki arabayı yoktan var eden metal işçileri, oturdukları evleri yaratan ameleler hiç uyanmayacak sanırlar. Biz ömrümüzün tamamını onların keyfi için heba ederken, onlar sanki bir gün şehrin ücra köşelerinde yaşayan bütün yaşam yaratıcıları karşısına dikilmeyecekmiş gibi rahat rahat yaşayıp dururlar.

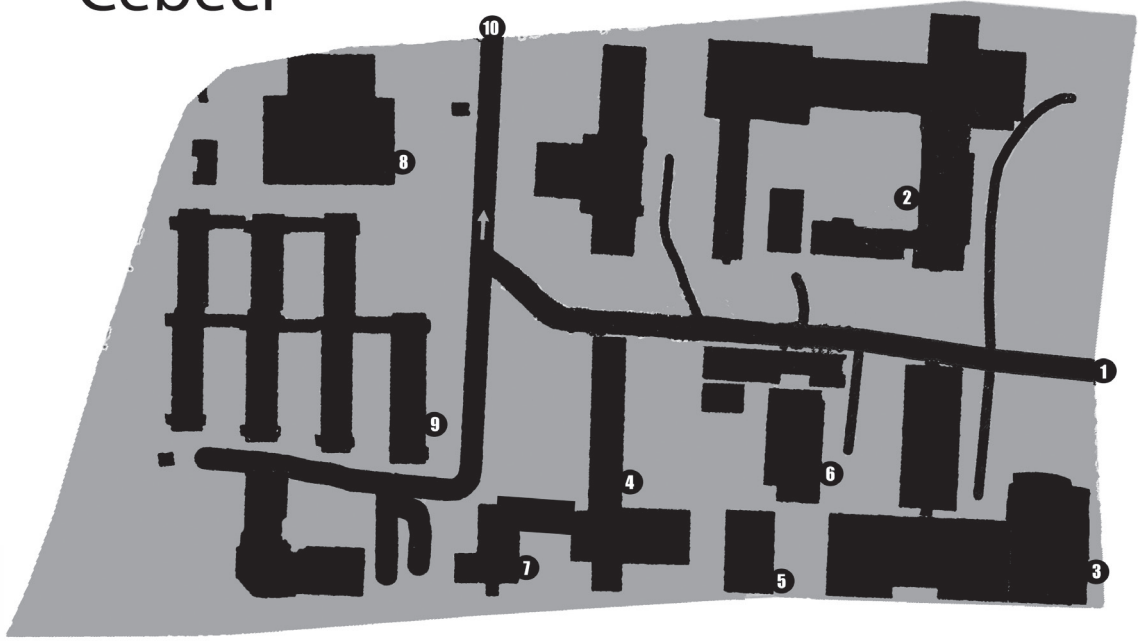
Sanki bir gün, 1 arabaya binen 297 kişi, 297 arabaya binen 1 kişinin karşısına dikilmeyecekmiş gibi. Sanki bir gün, 297 kişi 1 arabaya binenler, 1 kişi 297 arabaya binenlerin karşısına dikilmeyecekmiş gibi...

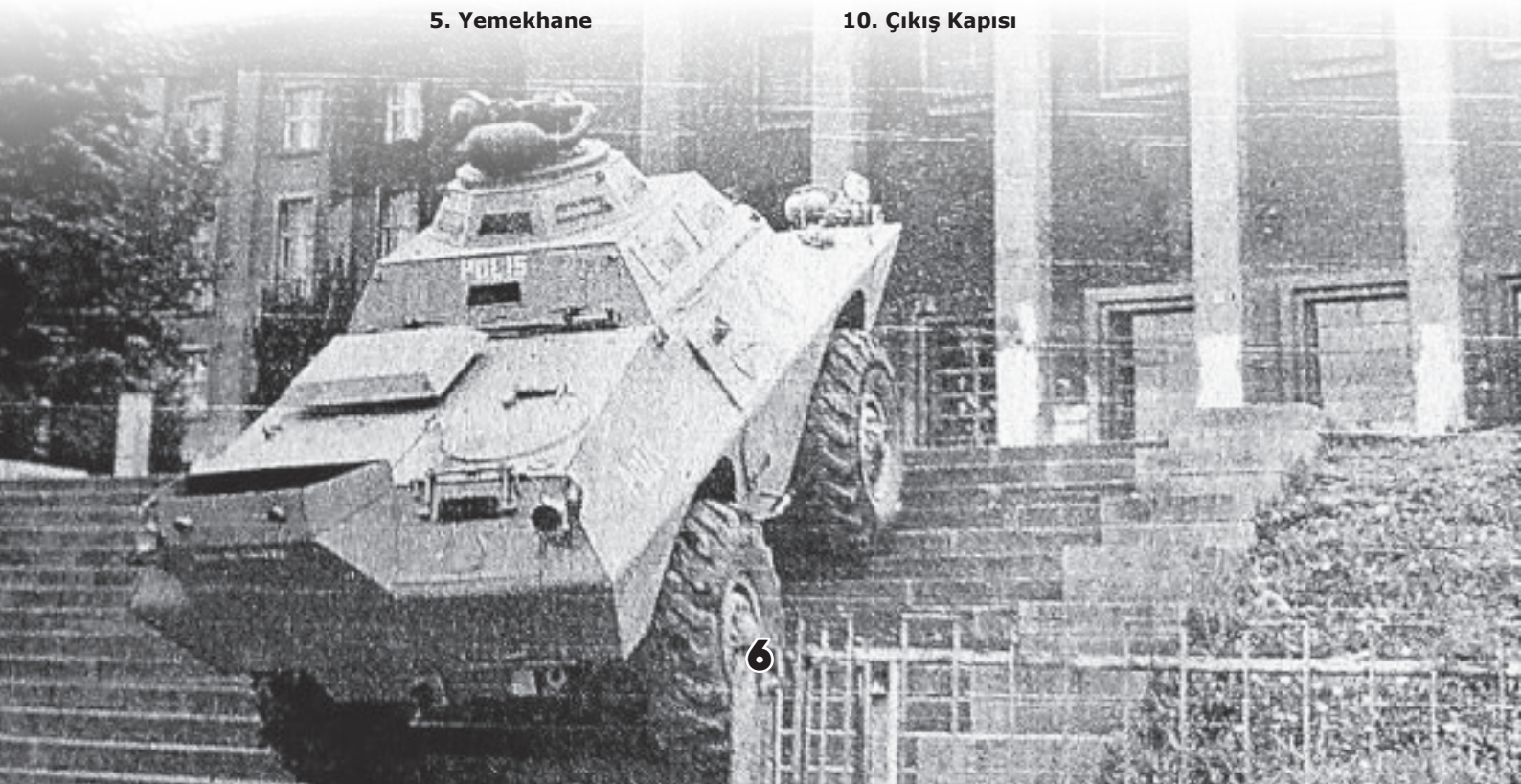
ÜNİVERSİTELİ İÇİN

DAYANIŞMA REHBERİ

Ankara Üniversitesi
Cebeci

1. Ana Kapı	6 Spor Salonu
2. Hukuk Fakültesi	7. Kütüphane
3. Mülkiye	8. Halı Saha
4. İletişim Fakültesi	9. Eğitim Bilimleri
5. Yemekhane	10. Çıkış Kapısı

CEBECİ MÜCADELEDİR

Devletin daha iktidarlı yönetici kadrolar yetiştirmek amacıyla kurduğu Cebeci Kampüsü, iktidara başkaldırının coğrafyamızdaki en temel merkezlerindendir aslında. İçerisinde meşhur adıyla Mülkiye'yi, İletişim, Hukuk ve Eğitim Bilimleri fakültelerini barındıran kampüsü televizyonlardan izlemişseniz "karşıt görüşlü gruplar arasında çıkan kavga" haberleriyle bilirsiniz hep. Bunun gerçeğe izdüşümü şudur halbuki; Cebeci öğrencileri faşist saldırı ve provokasyon girişimlerine karşı yaşam alanlarını savunmaktan hiçbir zaman geri durmamıştır. İktidarlar kimi zaman panzerleriyle girmeye çalışır kapısından, kimi zaman televizyonların karşıt görüş dedikleri güruhu yollarlar. Cebeci öğrencileri de bu saldırılara direnciyle, devrimci geleneğiyle ve iktidarların başına ördüğü çoraplarla bilinir hep. İktidarın derdi-

ne derman olsun diye yapılan binaları, ezilenlerin dertlerine derman aradıkları mücadele alanlarına dönüşmüştür.

Adını bağlı bulunduğu semtten alır, karakterini de zamanla bu semte yansıtmıştır Cebeci. Öğrenci semtine dönüşen Cebeci'nin mülk sahipleri de tıpkı egemenler gibi muzdariptir bu yansımadan. Çünkü vaktiyle öğrencilerin verdiği mücadelelerle kira fiyatları büyük oranda düşürülmüştür. Bu kira grevleri sayesinde bugün bile şehrin merkezine bu kadar yakın olup da bu kadar ucuz olan tek semttir Cebeci. Yani mahallesinden okuluna Cebeci'nin her karışı mücadeledir. Ve bir gecede onlarca akademisyeni ihraç da edilse, yasaklarla ve baskılarla açık hava hapishanesine dönüşse de mücadeleye devam edecektir.

2. El Kapitalizme Karşı Barikatlardan Biridir

Yeni eve çıkanlar ya da evinde eksik olan eşyaları bir türlü denkleştirip alamayan bizler için ihtiyaçlarımızı karşılamakta 2. el eşyalar iyi bir seçenek olabilir.

2. el kapitalizme karşı barikatlardan biridir. (Kısaca kapitalizme karşı barikatlardan bahsedelim; bizler şimdiden yaratmak istediğimiz anarşist yaşamın kapitalizmin kültürel saldırısıyla karşı karşıya olduğunu bilerek, bu saldırıları engellemek ve yeni bir anarşist kültür yaratmak için barikatlarımızı oluşturunuz.)

Her sene binlerce buzdolabı hurdacıların yolunu tutarken yerini doldurmak için yüzbinlerce yeni buzdolabının üretilmesi, A sınıfı diye bizlere tekrar satılması kapitalizmin bir döngüsüdür. Bu döngü yeni modeli fabrikalarda bize üretirirken evdeki eski model diye attırıp yenisini aldırarak üretimi ve tüketimi sonsuzlaştırıyor. Böylece kapitalizm için biz gençler hem üretimde hem tüketimde sömürülen güç oluyoruz. Bu sömürü döngüsünü kapitalizme karşı barikatlarımızı kurarak kırabiliriz. İşte bu barikatlardan biri de kapitalizmin bizden istediği "yeniyi al eskiyi at" anlayışına karşı koyup, ihtiyaçlarımızı elden ele dayanışma yoluyla veya 2. el dükkanlarından temin etmek olabilir.

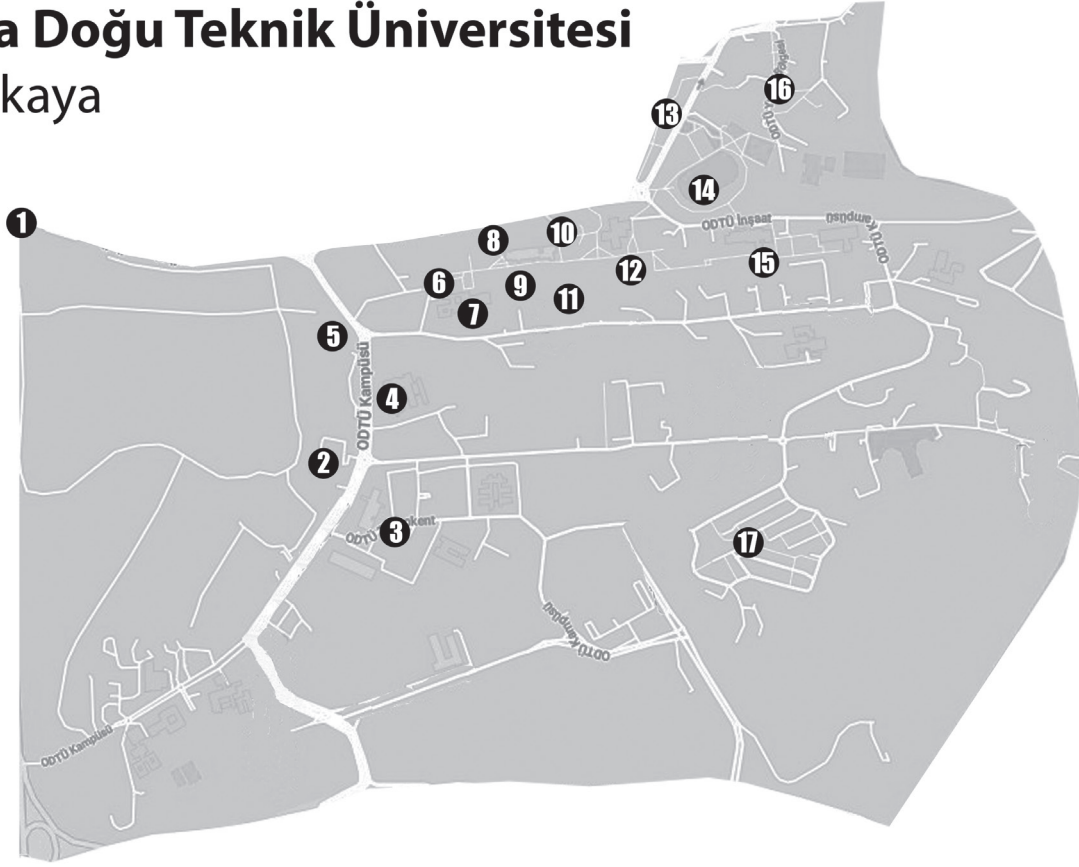
2. El Pazarları

Yüksel, Konur, Karanfil üzerinde geceleri bir pazar kurulur. Zabıta 21:30'da sokaktan ayrılır ayrılmaz işportacılar tezgahlarını indirirler sokaklara. 21:30'dan sonra bu tezgahlarda ikinci el kıyafetlerden korsan kitaba, el emeği ürünlerine kadar birçok şey çok ucuz fiyatlara bulunabilir. İşportacılar birkaç yıl önce bu tezgahları açabilmek için defalarca eylem yaptılar, zabıta saldırılarına direndiler. En sonunda belediye geri adım attı ve işportacıların taleplerini kabul etmek zorunda kaldı. Bu lokasyonun bir kısmı şu sıralar doğrudan polis işgali altında olsa da işporta tezgahları hala kuruluyor. Buraları bir tüketici olarak kullanma imkanı olduğu kadar, ürettiklerini burada insanlarla paylaşmak için de hiçbir engel yok. Sokakta işporta açmak isteyen herkesin Konur Sokak'taki herhangi bir işporta tezgahına gidip kendisine uygun yer göstermesini rica etmesi yeterli.

İskitler Bit Pazarı

Şehrin en ulaşılabilir bit pazarı İskitler'de. Bura-ya Cuma, Cumartesi, Pazar günleri Akköprü metro durağında inip 10 dakika yürüyerek ulaşılabilir. Her bit pazarında olduğu gibi burada da her şey bulunabilir yalnız ne kadar erken yola çıkılırsa o kadar iyi.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Çankaya

1. A1 Kapısı	8. Kütüphane	15. Mühendislik Fakülteleri
2. Eğitim Fakültesi	9. Fizik Fakültesi	16. Yurtlar
3. Teknokent	10. Öğrenci İşleri	17. ODTÜ Lojmanları
4. İktisadi ve İdari Bilimler	11. Fen Edebiyat Fakültesi	
5. Yabancı Diller Yüksekokulu	12. Kimya Fakültesi	
6. Mimarlık Fakültesi	13. Çarşı	
7. ODTÜ Arkeoloji Müzesi	14. Devrim Stadı	

ODTÜ

Şehirden bağımsız ve bir şehir kadar büyük kampüsüyle bilinir Orta Doğu Teknik Üniversitesi. Tüm fakültelerini bu kampüste toplamış olmasıyla şehrin diğer üniversitelerinden ayrılır. Yani diğerleri gibi Ankara'ya üniversite için gelip kendinizi Polatlı'da bulma şansınız yoktur. Eymir Gölü'ne kıyısı olan kampüsün içinde en bilinen lokasyon ise şüphesiz Devrim'dir. ODTÜ her şeyinden çok devrimle anılmıştır her zaman.

Robert Komer'i hepiniz bilirsiniz ama en iyi iktidarlar bilir, ODTÜ öğrencileri 1969 yılında arabasını yakınca korkudan yıllarca kampüse girememiştir çünkü.

ODTÜ'lüler barınma için genelde 100. Yıl İşçi Blokları'nı tercih ederler. 100. Yıl kampüse çok yakın, fiyatları da ortalamanın biraz altındadır. Mahalle Berkin Elvan Bostanı'na ev sahipliği yapar.

ÇAYED

Ayrıca Çankaya Yardımlaşma ve Ekonomik Dayanışma Derneği de öğrencilere özel bir kez yararlanmak şartıyla ücretsiz eşya yardımı yapıyor. Bir ev için gerekli olan beyaz eşya, kısıtlı olmakla birlikte hemen hemen her şeyi bulabileceğiniz bu derneğin eşya deposuna Güvenpark'tan Dikmen dolmuşlarını kullanarak ulaşabilirsiniz. Aşırı talep nedeniyle eşya bulunamadığı zamanlar olsa da öğrenciler için iyi bir alternatiftir.

Süpermarketlere Karşı Semt Pazarları

Varlığını koruyarak barkodlara karşı hala direnen semt pazarları bizlerin de yoğun olarak kullanacağı alanlardır. Pazarları süpermarketlerin yerine kullanmamız hem maddi hem de kültürel olarak önemli

dir. Süpermarketlerde satılan ürünlerin pazara göre daha ucuz görünüyormuş olması bizleri aldatmasın. Pazar her zaman daha avantajlıdır. Çünkü pazarda fiyat asla sabit değildir. Marketlerde uzun süre bekletilmiş ürünleri halk gününe denk geldiysek ucuza alabiliriz. Fakat pazarlarda daha taze ürünleri akşam saatlerinde marketlere oranla daha ucuza bulabiliriz. Mesela kilosu 8 lira olan domatesin fiyatının akşam saatlerinde 3-4 liraya inmesi, süpermarketlerde karşılaşılabileceğimiz bir uygulama değildir. Ayrıca sırt çantası taşıyan hepimiz süpermarketler için potansiyel "hırsız"ızdır. Pazar alışverişinde vaktimizi daha fazla harcayacağımız aşıkardır. Bundan dolayı umutsuzluğa kapılmamalıyız, pazarda harcadığımız vakit çok keyiflidir, tadını çıkaralım. Peynircinin önünden geçerken peynirlerin tadına, meyvecilerin tezgahından da en güzel meyveyi alıp tadına bakalım. Semt pazarlarının adresini vermiyoruz. Çünkü yaşadığınız her yerde bir semt pazarı vardır.

ÜNİVERSİTE ENTEGRASYONDUR

Şeyma Çopur

1960'lara kadar, lise mezunu öğrencilerin sayısının az olmasıyla da ilişkili olarak üniversitelere giriş sınavsızdı. 1974 yılında üniversiteye giriş sınavlarının tek merkezden yapılmasına karar verilirken 1981 yılından itibaren sınav iki basamaklı hale getirildi. Bu dönemde devlet, üniversitelere girişe dair birçok düzenleme gerçekleştirdi. Talepler artmaya başlamıştı. 70'li ve özellikle 80'li yıllarla birlikte gerçekleşen pek çok düzenleme, bir yandan nüfusun artması gibi nedenlerle ilişkili olsa da daha çok, bu yılların küresel ölçekte önemli ekonomik değişimleri beraberinde getirmesiyle ilişkiliydi.

Bahsi geçen ekonomik değişiklik kuşkusuz, neo-liberal ekonominin, kapitalizmin hakim işleyiş biçimi haline gelmesiydi. Bu yeni ekonomik sistemdeki aktörler ve piyasa küresel ölçekte siyasi ve toplumsal yapılara etki etti. 1980'lerden bugüne iktidarların ekonomik politikaları da devlete ve kapitalist sisteme bağlı olan üniversiteleri büyük ölçüde belirledi. Bu dönemde, küreselleşen ekono-

mi ile piyasada kârı sağlayacak ve yeniden üretimi gerçekleştirecek, üretim veya tüketime odaklı (kapitalizm için gerekli olabilirken yaşamın doğal akışında -rekreasyon yönetimi gibi-) gereksiz pek çok mesleğin oluşturulduğuna ve bu mesleklerle ilişkili olarak farklı farklı bölümlerin kurulduğuna da tanık oluyoruz.

Sürekli üretmek isteyen, üretim sürecini anlatacak ve uygulayacak insanlara da ihtiyaç duyan sistem, çareyi öğrenci kontenjanlarını ve dolayısıyla üniversitelerin sayısını arttırmakta buldu. Bugün, bu coğrafyada neo-liberal ekonomik programın savunucusu olan ve bunu sürdürmek isteyen hükümet, iktidarı boyunca eğitim sistemi yoluyla ideolojik propagandasını yapıp kendi düşüncesine paralel nesiller yetiştirmek istedi ve aynı zamanda ekonomi politikaları ile ilişkili olarak eğitim sistemini ve üniversiteleri etkili bir şekilde kullandı. 1982 yılında üniversite sayısı 19 iken bugün Türkiye'de 206 üniversite mevcut. Nitelsiz pek çok

üniversitenin varlığına neden olan ve milyonlarca insanın “diplomalı işsiz” olmasına yok açacak bu uygulama da başlı başına bir eğitim sektörünü oluşturdu. Kimi şehirlerin, kasabaların ekonomisi üniversite kampüsleri üzerinden döndü. Ayrıca sadece devlet değil çok sayıda özel şirket de eğitim kurumları açarak bu piyasaya dahil oldu. 7 buçuk milyon öğrencinin kayıtlı olduğu üniversiteler, piyasayı canlı kılacak kurumlardan. 2012’de başlayan uygulamayla birlikte, birçok üniversitede öğrenci kartı aynı zamanda bir kredi kartı oldu.

Kapitalist sistem, üniversiteleri kendi yarattığı kültürlere ve kurumlara entegrasyonu sağlama aracı olarak da kullandı. Sürekli değişen sınav sistemlerine, müfredatlara entegre olabilen, bencilce ve rekabetçi bir biçimde birilerinin üstüne basıp

yükselen, kariyer basamaklarını çıkabilmek için toplumsal sorunları görmezden gelenler bu sisteme uyumlu bireyler oldu.

Devlet, politikalarıyla kapitalist sistemin birçok ihtiyacını karşıladı. Bugün üniversiteler, eğitim sisteminin gereklerini eksiksiz bir biçimde yerine getirenleri kapitalizme entegre etmeye hazır. Üniversiteler, sistemin en çok ihtiyacı olan, işin “bilimsel” yönlerini öğrenmiş ya da öğrenmeye hazır olan öğrencileri seçebilmesi ve onları daha nitelikli hale getirebilmesi için de bir araç.

Tüm bu bağlantılarla birlikte tekrar düşünelim. Bizler bu üniversitelerde yetişmiş, sisteme kalifiye elemanlar olabilecek miyiz? Olma ihtimalimiz olsa da bunu tercih edecek miyiz?

ANARŞİZMİN TARİHİ

ANARŞİZMİN ÖRGÜTLÜ TARİHİDİR

Hüseyin Civan

"Şimdi düşüncelerden bahsetmenin vakti değil, şimdi eylem vakti. Bugün her şeyden önce, proleter güçlerin örgütlenmesi gerek. Ancak bu örgütlenmeyi, proletaryanın kendisinin gerçekleştirmesi gerekiyor."

Mikhail Bakunin

Jura Federasyonu'ndaki Yoldaşlara Mektuplar, 1873

1860'ların sonu, 70'lerin başı... Bakunin'in yazınsal anlamda en verimli olduğu dönem. Birinci Enternasyonal'deki tartışmalardan yola çıkıp yazdığı yazıların büyük bir çoğunluğu iyi bir öngörü, iyi bir analiz ve anarşizmi olgunlaştıracak düşünsel bir süreçten çıkmıştır. Tam da böyle bir dönemde, Bakunin'in düşünceleri, teori vs.ye ilişkin kaygısını bu kadar açık dile getirmesinin altında yatan nedeni iyi anlamak, anarşist felsefenin, hareketin, ideolojinin iyi anlaşılmasında önem taşır.

Bakunin'in önem sırasında ilk yere örgütlenmenin verilmesinin nedenini kavramak, anarşizmin örgüt ve örgütlenmeyle ilişkisinin açık bir şekilde ortaya konmasında önem taşımaktadır. Bu kaygıyı iyi görmek gerek.

Farklı coğrafyalarda anarşizm denildiğinde, o coğrafyada yaşayan insanların akıllarından oluşan şeyler, hatta sözcüğün kullanılabilir olması, kendine "anarşistim" diyenlerin çıkması, her şeyden önce düşünsel bir çabanın ürünü olmaktan önce, anarşizmin bir hareket olma özelliği ile açıklanabilir. Anarşizm, elde teorik bir kılavuzla çıkmaz yola. Yaşamsal pratiklerden geliştirdiği deneyimlerini sonrasında kullanmayı bilse de, eyler; eylediğini örgütler.

Hareket olabilme toplumsallığının yakalanması, birbirinden bağımsız, kısmen ilgisiz kimselerin kendiliğinden, rastlantı eseri bir araya gelmesiyle ilintili değildir. Yeni bir toplumsallıkta oluşmuş bir hareket, birbirleriyle iktidarsız bir ilişki içerisinde olan bireylerin bir aradalıklarıyla oluşur.

Bu bir aradalığın ismi ne kadar çok öyle ifade edilmekten kaçınılırsa kaçınılsın, bu örgüttür, örgütlülüktür. Bireyler, belli bir duygudaşlıkla yani yoldaşlıkla belli niyetleri gerçekleştirmek için beraberce eylemeye niyetlendikleri andan itibaren, örgütlü hareket ediyorlar demektir.

Örgütlü hareket, topluluk halinde yaşayan canlıların doğasında vardır. İhtiyaçların karşılanması, bireylerin yaşamlarını devam ettire-

bilmelerindeki bu dayanışma hali, sadece insana has bir durum değildir.

Topluluk halinde yaşayan bireyler, birbirleriyle ilişki kurmaktan imtina edemezlerse eğer, birbirleriyle kurdukları ilişki biçimini her halükarda tanımlamaları gerekecektir. Bu tanımın iktidarsız bir temelde yapılması, anarşizm için kaçınılmazdır; özgür bir insanın düşündüklerini eyleyebilmesi için kaçınılmazdır.

Öyleyse, örgüt ve örgütlülüğün durduğu yer, bireyin toplumsal ilişkiler içerisinde özgür olabilmesiyle yakından ilişkilidir.

Bu özgürleşme çabasına, anarşist hareketin vuku bulduğu tüm coğrafyalarda rastlanır. İktidar ilişkilerinden kurtulma mücadelesi veren bireyler, devlet, din, şirketler gibi varoluşsal olarak iktidarlı olan kurumlara karşı güçlü olabilmek adına bir araya gelmemişlerdir sadece. Aynı zamanda bu dayanışma hali, iktidarsız bir toplumun var olabilmesindeki koşuldur.

Bireyler arasındaki ilişkilerin iktidarsız bir şekilde örgütlenmesiye anarşist bir toplumda olması gereken bu dayanışma hali, bireylerin birbirleriyle aynı anda varlıklarını gerçekleştirebilmelerinin gereğidir.

Anarşizm tarihi her şeyden önce, iktidara karşı verilen mücadelenin ve dayanışmayla bir arada yaşayabilmenin tarihidir. Farklı coğrafyalarda eşzamanlı bir şekilde yeşeren anarşizmin, o coğrafyalarda taşıdığı özgünlüğün kaynağı da budur. Farklı bireylerin oluşturdukları örgütlü çabalar, o yerelliğin özelliklerini de barındıracaktır.

Bugün anarşizmden bahsedenler fark edeceklerdir ki, anarşizmin farklı coğrafyalarda deneyimlenen tarihi, anarşizmi o coğrafyalarda örgütlemişlerin tarihidir. Bir düşüncenin, hareketin ayakta kalmasının tek koşulu, o düşüncüyü yaşatacak, o hareketi devam ettirecek bir örgütlülüğün olmasıdır.

Küba

Anarşizmin Avrupa dışında örgütlendiği yerler önemlidir. Çünkü anarşizm, farklı coğrafyalarda deneyimlenenlerle beraber olgunlaşabilmiştir. Bu coğrafyalardan biri Güney Amerika'dır.

Anarşizmin Küba ile tanışması, özellikle anarko-kolektivizmin ve anarko-sendikalizmin bu coğ-

rafyada ezilen köylü ve işçileri etkilemesiyle oldu. Küba'nın İspanya Krallığı'nın bir kolonisi olmasının ve İspanya'dan göçen işçilerin burada diğer işçilerle beraber örgütlenmesinin, Küba'da anarşizmin ortaya çıkmasından etkisi vardır. 1865'te bu ortak çabayla yayınlanan La Aurora, bunun en önemli örneğidir.

Tütün fabrikasında çalışan işçilerin, özellikle Barselona'dan göç eden işçilerle örgütlenmeye başlama-

şı, 1885'te Circulo de Trabajadores'ı ortaya çıkardı. Bu işçilerin ilk eylemi, Chicagolu anarşist işçiler için Havana'da yaptıkları destek mitingiydi. Çıkardıkları El Productor gazetesiyle, bu mitingi Küba çapında büyük bir kampanyaya dönüştürdüler. 1887'de Alianza Obrera'ya dönüşen bu işçi örgütü, Küba'da ilk 1 Mayıs'ı kutladı.

Küba halkının karşılaştığı ekonomik sorun kapitalizmin dayattığı koşullarsa, siyasi anlamda da en büyük problem İspanya Krallığı'na karşı verilen özgürlük mücadelesiydi. İspanyol yoldaşları, Kübalıların bu özgürlük mücadelesine en çok destek verenlerdi. Var olan sorunlara karşı verilecek en büyük cevap, toplumun örgütlü hareketiydi. Küba halkının bu örgütlü hareketle tanışmasında anarşizmin rolü büyüktür. 1900'lerin başına gelindiğinde tütün işçileri, şeker işçileri, fırıncılar ve şoförler, örgütlü bir şekilde anarşist işçi sendikalarındaydı. Aynı tarihlerde kendisi için tehlikenin farkına varan devlet, İspanyol anarşistleri sınır dışı etmeye başladı. 1915'e kadar anarşistlerin baskın olduğu işçi hareketi, devletin yoğun baskısıyla bu baskınlığı yitirmeye başladı. Küba Komünist Partisi kurulduğunda, sene 1925'ti. 1930'lara gelindiğinde sosyalistler Ulusal İşçi Konfederasyonu'nda daha etkinleşti. Ancak 1936'da kurulan "Özgürlükçü Gençlik" anarşizmin Küba'da tekrar güçlenmesini sağladı. Sonrasında Solidaridad Internacional Antifascista'yı (SIA) kuran gençlik, CNT-FAI'ye yardıma gitti.

1940'larda anarşizmin toplumda yine belirginleşmesiyle, baskı furçası devam eder. Kurulan Küba Anarşist Grupları Federasyonu örgütü ve sonraki adıyla Küba Özgürlükçü Birliği (ALC), Castro kapatana dek mücadelesine devam edecektir. 1950'de Batista hükümetine karşı sosyalistlerle beraber gerilla gruplarında geliştirilen birliktelik, Castro hükümetinin 1960'larda ALC'yi kapatmasıyla sona erdi. Bu tarihten sonra anarşistlerin büyük bir çoğunluğu, ülke dışına sürgün edildi.

Güney Afrika

Anarşizmin farklı coğrafyalarda köklü bir geçmi-

şi olduğunun bilinmesi, hareketin köklerini ve etkilediği mücadele biçimlerini anlamak açısından çok önemli. Güney Afrika'da son dönemde oluşan anarşizan toplumsal hareketlenmelerinin kökenini burada aramak gerek.

1904'te Cape Town'da Sosyal Demokrasi Federasyonu'ndaki etkin anarşist kanattan önce, 1880'lerde Henry Glasse'nin çıkardığı gazeteler ve Kropotkin çevirileri, Güney Afrika'da anarşizmin kısmen bilinmesine yol açmıştı.

1915'te bu anarşist kanat Uluslararası Sosyalist Birlik'i (ISL) kursa da, süreç içerisinde etkisini yitirip 1921'de ISL, Güney Afrika Komünist Partisi'ne dönüşüyordu. Ancak, Dünya Sanayi İşçileri'nden (IWW) etkilenen bir kanat Afrika Sanayi İşçileri'ni (IWA) kurdu.

Güney Afrika'daki toplumsal hareketler, Afrika özgürlük mücadelesiyle çok ilişkili olduğundan; neredeyse tüm örgütlenmeler bu mücadelenin içinde yer almışlardır. Anarşistler de bu örgütlerin içinde yer alarak 1980'lere kadar anti-apartheid mücadelesi vermişlerdir. 1990'larla beraber Durban ve Johannesburg'da Anarşist Devrimci Hareket (ARM) kuruldu. ARM'ı kuranların çoğunluğunu öğrenciler ve anti-apartheid mücadelesi veren militanlar oluştuyordu.

1995'te ARM, İşçi Dayanışma Federasyonu'na (WSF) dönüştü ve platformizmi benimsedi. Siyah işçi hareketi ve öğrenci hareketini birleştiren WSF, anarşizmi Zimbabwe, Tanzanya, Zambiya'da da örgütlemeye başladı. 1999'da WSF kapandı ve Bikisha Medya Kolektifi ve Zabalaza Kitap Kolektifi'ne dönüştü. İki grubun çıkardığı ve 2000'lere damgasını vuran Zabalazagazetesi, özelleştirmeye ve evlerden tahliyelere karşı toplumsal bir hareket örgütledi.

2003'te Zabalaza Anarşist Komünist Federasyonu ve 2007'de Zabalaza Anarşist Komünist Cephesi (ZACF) kuruldu. ZACF, sonraki süreçlerde yeni toplumsal hareketlere odaklandı, topraksız halk hareketini destekledi. Bunun bir parçası olan Abahlali baseMjondolo hareketi ile dayanışma halindeler.

Arjantin

Güney Amerika'da anarşizmin toplumsallaşabil- diği bir başka yer de Arjantin. 1870'lerle beraber ilk anarşist örgütler oluşmaya başlamıştı. Hatta 1871'de Birinci Enternasyonel'de Buenos Aires'ten temsilciler göndermişti.

1876 yılında Bakunin'in düşüncelerinin etkisiyle İşçilerin Propaganda Merkezi isimli bir örgüt kuruldu. 1885'te Errico Malatesta, kısa bir süreliğine Arjantin'de yaşar. Malatesta'nın da etkisiyle, ilk anar-

şist işçi sendikası kuruldu. El Perseguido da aynı tarihlerde yayınlanan ilk anarşist gazeteydi.

Anarşistler bu dönemde yoğunluklu olarak işçi örgütlenmelerindeydi. 1891'de İspanya'dan ve İtalya'dan gelen göçmen işçiler arasında Pellicer Paraire ve Pietro Gori de vardı. Paraire'nin öncülüğünde La Protesta Humana gazetesi çıktı. Gazetenin savunduğu çizgi, ekonomi için militan işçi federasyonu, siyaset için de anarşist örgüttü.

1901'de kurulan ilk ulusal emek konfederasyonu "Arjantin İşçi Federasyonu"ydı (FOA). Örgütün temel prensiplerinin belirlenmesinde Paraire ve Gori'nin etkisi olsa da, örgüt sosyalistlerin de dahil olduğu ortak bir projeydi.

1902 tarihinde genel grev ilan eden ve Arjantin'in büyük bir kesiminde başarılı da olan FOA'ydı. Küba örneğinde olduğu gibi hemen "yabancılar yasası" çıktı. Hedeflenen etkili olan federasyon üyelerini ülkeden göndermekti. Ancak birçoğu Arjantin'e geri dönmek üzere Uruguay'a geçti.

1903'te La Protesta Humana isim değiştirdi, La Protesta oldu. FOA'daki anarşistlerin daha da güç kazanmasıyla, örgütün anarşist çizgisi daha belirgin hale geldi ve o da isim değiştirdi; FOA Arjantin Bölgesi İşçi Federasyonu oldu (FORA). Zaten bunu izleyen süreçteki kongrede FORA, anarşist-komünizme bağlı olduğunu açıkladı.

1 Mayıs 1904'te, 70.000 işçinin Buenos Aires sokaklarında yürümesiyle anarşizmin etkisi yoğunlaştı. Ve dolayısıyla anarşistlere yönelik baskı da. 1920'li yıllarda gerçekleşen birçok isyanda FORA'nın etkisi büyüktü. 1935'te kurulan Arjantin Anarşist-Komünist Federasyonu, İspanya Devrimi'ne katıldı. 1940'ların ortalarında, Peron başkan olduğunda sadece iktidarı değil toplumun önemli bir kısmını da etkiledi. İşçi sendikalarının büyük bir bölümü Peronizmin etkisinde kalınca 1955'e kadar (Arjantin Özgürlükçü Federasyonu-FLA kuruluncaya kadar) anarşist bir örgüt topluma etki edemedi. FLA ve FORA şu an hareket halindeki iki anarşist örgüt.

ABD

ABD, anarşizmin birçok farklı ekolünün olduğu bir coğrafya. Bunda anarşizmin bu kadar çok toplumsallaşmasının rolü çok büyük. Öte yandan, hal-kin içinde bulunduğu olumsuz durumlardan kurtulmak için giriştikleri mücadelede de anarşizmin etkisi ve rolü büyük.

1800'lerin ortalarında ekonomisi ağırlıklı olarak köylü üretimine dayanan ABD'nin Proudhon'un fikirlerinden etkilenmesi bu yüzden kaçınılmazdı. Yüzyılın sonuna doğru gelindiğinde anarşist-komünizmin etkisi Freedom gibi aylık Devrimci Anarşist-Komünist gazetelerle iyice belirginleşir. Bunda toplumu da aynı ideallerle örgütlenme faaliyetinin içerisinde olan Lucy Parsons ve Lizzy Holmes gibi isimlerin etkisi vardır. Bu örgütlenme faaliyetinin nereye gittiğini The Alarm'ın etkisiyle büyüyen işçi sınıfı mücadelesinde, 8 saatlik iş günü eylemlerinde ve Haymarket'te katledilen anarşist işçilerde görmek mümkün.

ABD'de işçi mücadelesi tarihi, örgütlü anarşizmin tarihiyle kol kola gider. Johann Most'ların, Emma Goldman'ların, Alexander Berkman'ların işçi hareketindeki önemli isimler olması bu biraradalıkla açıklanabilir. 8 saatlik iş günü eylemleriyle yükselen işçi hareketine ruhunu veren işçi grevlerini yaratanlar yoğunluklu olarak anarşistlerdi.

1 Mayıs 1886'da 340.000 işçiyi sokağa döken, genel greve iten aynı örgütlü anarşist çabaydı. Sacco ve Vanzetti gibi işçi mücadelesiyle özdeşleşmiş isimlerin anarşist olması bu yüzden rastlantı değildi. 1905'te Dünya Sanayi İşçileri (IWW) kurulduğunda bu kol kola giden mücadele bütünleşmiş oldu.

Örgütlü anarşizm, ABD'de sadece işçi hareketinin güçlenmesine değil, toplumsallaşmasına bağlı olarak toplumda rahatsızlık hissedilen Dünya Savaşı gibi konulara da söz üretebildi. Savaş karşıtlığını örgütleyebildi.

1960'larda Goodman, Bookchin, Dolgoff, Chomsky, Perlman gibi isimlerin ABD'den çıkması da, anarşizmin bu kadar farklı ekolleri yaratabilmesi de buradan bakıldığında şaşırtıcı değildir. ABD'de bu kadar toplumsallaşabilmiş bir hareket, ebetteki kendi özgün deneyimlerini oluşturacaktır. Anarşizmin örgütlü gücüne buradan bakabilmek önemlidir. Keza hareketin toplumsallaşması, düşünsel zenginliğe yol açacaktır; anarşizmin toplumdaki bireylerin algısındaki yansımaları bu şekilde açığa çıkacaktır.

1980'lerle beraber hareketsizleşen anarşizm, 1990'larla beraber önemli bir örgütlenme oluşturmaktadır. Kuzeydoğu Anarşist Komünistlerin Federasyonu (NEFAC), platformist eğilimiyle anarşizmi, bu coğrafyada örgütlemeye devam etmektedir.

İspanya

Anarşizm tarihinde İberya'nın rolü büyüktür. Bu topraklar, anarşist düşüncenin gerçekte bulunduğu, gerçeğin anarşist düşünceyi şekillendirdiği topraklardır. Yaratılan deneyimler, anarşizmin ne olduğunu, nasıl yaşandığını gösteren deneyimler olması açısından; neden anarşizmin örgütlü bir şekilde yaratılması gerekliliğinin anlaşılması için tekrar tekrar düşünülmesi gereken deneyimlerdir.

Buradan düşünüldüğünde ilk anarşist yayın El Porvenir'in, Ramon de la Sagna tarafından burada çıkartılması çok da şaşırtıcı değildir. Anarşizm örgütlenmeye ve toplumsallaşmaya erken tarihlerde başlar. 1868'de Fanelli öncülüğünde Birinci Enternasyonal'deki İspanya delegelerinin savundukları anarşizm bunun en büyük örneğidir.

Zengin ve fakir arasındaki ayrım açıldıkça, din ve devlet baskısı insanlar üzerinde arttıkça anarşizm de toplumsallaştı. İşçiler isyan etti, Luddist eylemler başladı, sendikalar ortaya çıktı. Anarşist düşünceler, konuşmalarla, tartışmalarla ve La Solidaridas gazetesiyile yayıldı.

20. yüzyılda sendikalizm fikri toplumda iyice yerleşiyor. Çünkü istenilen bir yaşamın somutlaşması için sendikanın önemli bir araç olduğu fark ediliyor. Patronsuz, devletsiz ve ruhban sınıfından uzak bir yaşamın gerçekleştirilmesinde önemli bir araç.

1900'lerde İspanya Bölgesi İşçi Toplulukları Federasyonu kuruldu. Ülke genelinde grev ilan edilmesi, kapitalizmin ne olduğunun anlaşılmasına olanak verdi. Federasyon sonrasında, İspanya Bölgesi Anarşist Örgütü'ne dönüştü. 1907'de Solidarida Obrera çıktı ve Solidaridad Obrera gazetesi, aynı zamanda CNT'nin kurulmasını sağlayacak ekip oldu. 1910'da CNT (Ulusal İşçi Konfederasyonu) kuruldu. 1917'ye gelindiğinde CNT'nin üye sayısı bir milyonu aşmıştı, devlet anarşistler üzerindeki baskısını arttırdı. CNT ise her seferinde genel grevle karşılık verdi.

1927'ye gelindiğinde, halk toplumsal işleyişin kontrolündeki devlet etkisini olabildiğince azaltmış ve CNT ile üretim ve tüketim süreçlerindeki kontrolü eline aldı. Böyle bir ortamda beliren siyasal bir ihtiyaçtan dolayı İberya Anarşist Federasyonu (FAI) oluşturuldu. FAI, bu yaşamsal örgütlenmenin sürekliliği için bir teminattır. Siyasal farkındalıklar FAI aracılığıyla arttırılıp, henüz yok olmayan devlet ve diğer iktidar mekanizmalarına karşı bir öz örgütlülük yaratılmıştır.

1930'ların ortalarında başlayan devrim sürecinde FAI üye sayısını, 5000'den 30000'e çıkarmıştır. Toplumsal devrimin ne demek olduğu, '36 ile başlayan

süreçte anlaşılmıştır. Franco'nun ordularına karşı bir yanda cephede olan halk, diğer yanda yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayacakları üretim-tüketim-dağıtım problemini CNT aracılığı ile çözmüştü. Bu süreç Juan Garcia Oliver'ların, Buenaventura Durruti'lerin ortaya çıktığı bir süreç olmuştur.

Yeni nesillerin, yeni değerlerle yetişmesi sorununa çözüm de bu toplumsal örgütlülüğten gelmiş, Francesc Ferrer'in geliştirdiği tarzda özgürlükçü eğitim modelleri denenmiştir.

Anarşizmin, yarattığı örgütlenme algısı sadece toplumda ekonomik anlamda ezilen kesimlerde değil, erkek egemenliğinden kaynaklı ezilmişliğe karşı kadınların örgütlenmesinde de yer bulmuştur. Mujeres Libres, yarattığı bu örgütlülükle 38000 üyeye ulaşmıştır. Tabi ki etkisi, anarşist bir dünyanın deneyimlendiği tüm İberya toprakları olmuştur.

1939'da Franco faşizminin hedef aldığı şey de bu yüzden bu toplumsal örgütlenme olmuş, bu örgütlenmeyi kırmaya çalışmıştır. Dünya üzerindeki diğer faşist devletlerin desteğiyle, Katalonya'ya kadar anarşistlerin geri çekilmesine neden olsa da, mücadeleye devam eden Maqui'ler Katalonya'nın özgürlük mücadelesine yardımcı olmakla kalmamışlar, anarşizmin bu coğrafyadan kopartılamayacağını kanıtı olmuşlardır.

Ukrayna

Anarşizmin yaşandığı, toplumsallaştığı bir başka coğrafya da güneydoğu Ukrayna'dır. "Özgür Topraklar", anarşist komünist ilkelerle yaşamın örgütlendiği bir coğrafyadır.

Bunda, 19 yüzyıldan itibaren başlayan anarşist örgütlenme çalışmalarının rolü çok büyük. Mykhailo Drahomanov'un Proudhon ve Bakunin etkisiyle yazdığı ve yaşama geçirmeye çalıştığı fikirler önemli yer tutuyor.

Özgür Topraklar'ın inşasında Nestor Makhno ve Devrimci İsyân Ordusu'nun rolü ne kadar önemliyse, bu topraklarda anarşizmin yaşamasında Nabat'ın (Anarşist Örgütlerin Konfederasyonu) rolü o kadar büyüktür. Nabat sadece Özgür Topraklar'da üretim, tüketim ve federalizm ilkesinin işlenmesini sağlamaya çalışmıyor, aynı zamanda Güney Ukrayna'nın tüm şehirlerinde anarşizmi toplumsallaştırmaya çalışıyordu.

1920 ve 21'de önce Menşeviklere sonra Bolşeviklere karşı girişilen bir dizi savaş, Özgür Topraklar'ın korunmasına yardımcı olsa da; sonrasında Kızıl Ordu'nun buraya girmesi ve birçok anarşisti katletmesiyle son buldu.

Çin

19. yüzyılda Rusya'daki örgütlü anarşizm, Çin'i de etkiledi. Ancak bu etkilenme Çin anarşizminin doğmasına yol açmadı. Özellikle Paris ve Tokyo'daki öğrencilerin, anarşist düşüncelerle uğraşmaya başlamasıyla anarşizm, Çin'de daha görünür bir hal aldı.

1906'da Li Shih-tsen gibi, Çin felsefesiyle anarşizmi ilişkilendiren düşünceler ortaya çıktı. Taoizm ve Budizm'le karşılıklılık ve federalizm fikrini birleştiren Çin düşünürleri ortaya çıktı. Bu süreçte, anarşizmin sadece Çin'deki düşünceleri etkilediği değil; aynı zamanda Çin felsefesinin de anarşizmin üzerinde etkisi olduğu sık konuşulanlar arasındadır. Özellikle anarşizmin birey vurgusuyla, Çin felsefesindeki birey vurgusu arasındaki ilişkinin bu etkilenme sonucu ortaya çıktığı söylenir.

Anarşizm'in Çin'de toplumsal bir hareket haline gelmesinde ABD'deki anarşistlerin etkisi var. 1911'de anarşizmin Çin'de geldiği konum, ABD'ye çalışmaya giden Çinli işçilerin etkisiyle oluşuyor. O dönem, Meksikalı ve Çinli işçilerin oluşturdukları işçi birlikleri anarşisttir. Bunda anarşistlerin, o dönemde siyah, Latin ya da Asyalı tüm işçileri kapsayan söylemlerinin etkisi var. 1890'larda Emma Goldman'ın, San Francisco'da yaptığı konuşmaya binlerce Çinli işçi katılır.

1908'de Çinli işçiler, IWW'de örgütlenir. IWW, aynı zamanda beyazların üstünlüğüne karşı çıkan, farklı ırklardan işçilerin örgütlendiği tek işçi birliğidir. Burada IWW'de örgütlenen işçiler, Çine geri döndüğünde, anarşizmin gelişmesine katkıda bulunurlar. 1914'te birçok işçi ve köylü anarşizme örgütlenir.

1919'dan sonra başlayan süreçte, özellikle 4

Mayıs Hareketi ile başlayan süreçte, Bolşeviklerle yakınlaşan anarşistler, Çin Komünist Partisi'yle etkilerini kısmen yitirseler de; Guangzhou grubu örgütlenme ve propaganda ilkelerini benimser ve anarşizmi ayakta tutar. Halkın Sesi isimli gazete çıkarırlar.

Komünist Parti'nin iktidarı sırasında etkilerini büyük ölçüde yitirirler. Çünkü örgütlenmenin önünde büyük bir engel vardır.

Anarşizmin Örgütlü Olduğu Coğrafyaları Düşünmek

Anarşizmin 19.yüzyıl itibarıyla, birçok farklı coğrafyada toplumsallaştığı bilinen bir gerçektir. Elbette anarşizmin örgütlenme alanı, farklı kıtalarda yer alan bu coğrafyalarla sınırlı değildir. Avustralya'dan Kanada'ya, Vietnam'dan Yunanistan'a kadar uzanmıştır anarşizmin örgütlenme alanı.

Anarşizmin örgütlenme tarihi, Birinci Enternasyonal, Paris Komünleri'ni, Haymarketleri, Özgür Toprakları, '36 Devrimini, Kronstadları oluşturmamıştır sadece. Endonezya'da bir ulusal kurtuluş mücadelesinde çıkmıştır bu örgütlü tarih kimi zaman karşımıza, kimi zaman Meksika'da 1911'de Magonların özgürlük mücadelesinde. Kore'nin Japonya tarafından istilasına karşı giriştikleri bir çaba olmuştur anarşizm, kimi zaman Filistin'e saldırının bir parçası olmak istemeyen İsrailiilerin vicdani retlerinde belirginleşmiştir.

Yazıda geçen örgüt isimleri, örgütlerdeki insan sayıları, çıkan gazeteler ve dergiler bir şeyi ispatlama çabasıdır çok, anarşizmin etkisini ve bu etkinin örgütlü olma nedenselliğini açıklamaya yöneliktir. Toplumsal bir düşünce ve hareket olarak anarşizm, toplumsallaşma kaygısı ve çabasının dışında düşünülemez. Bu durum anarşizmin, örgütlenme karşıtı, toplumsallaşma karşıtı, sistemin bireyci anlayışının bir uzantısı olarak göstermek isteyen tüm düşüncelere karşı verilmiş bir yanittir.

Düşünceler toplumsallaştığı bir ortamda, hareket halindeyken özgünlük kazanır. Farklı anarşist ekollerin doğmasına yol açan da bu örgütlülük halidir. Anarşizmin iktidarsız bir ilişki bütünü olarak tanımlandığı düşüncelerin, tarihte deneyimlenemediği coğrafyalar, yani toplumsal devrimlerin yaşandığı coğrafyalar, bu örgütlülük halinin ortaya çıktığı durumlardır. Örgüt ve örgütlenmenin farklı şeyler olduğunu söyleyecek olanlara verilecek en güzel cevap da, ezene karşı ezilenlerin oluşturduğu bu örgütlenmelerin birden çok anarşist örgütün varlığıyla oluştuğu gerçeğidir.

MİLİTARİST ŞEHİRDE BİR ANTİMİLİTARİST

Zeynep Tan

Ankara'da sokaklar, caddeler, her gün geçip gittiğimiz meydanlar, kavşaklar militarizmin yansımalarıyla, izleriyle dolu. Genelkurmay Kavşağı, Zırhlı Birlikler durağı, taştan paşalar, cadde isimleri, meydan adları, asker çarşıları, ordu evleri, heykeller, anıtlar... Militarizm öylesine yerleşmiş ki Ankara'ya, yaşadığımız yeri tariflerken, bir adres belirirken dahi devletin kirli geçmişinin "kahramanları" ya da savaşları karşımıza çıkıyor, onlardan kurtulamıyoruz. Devlet, gündelik konuşmalarımızın içine sızan militarist isimlerden, meydanlardaki büyük heykellere, silah ve kamuflej mağazalarından müzeleştirilmiş işkence yuvası hapishanelerine varıncaya kadar gözümüzün görebileceği her alanı işgal ediyor. Ankaralıları için günlük yaşamın her yerinde izlerine rastlanan ve neredeyse olağan kabul edilen bu durum, bir antimilitarist olarak beni oldukça rahatsız ediyor.

Devletin sözlüğüne göre militarizm, bir ülkede ordu gücünün aşırı derecede ağır basması, her tür sorunu askeri yöntemlere başvurarak çözme, bundan dolayı silahlı kuvvetlere öncelik tanıma eğilimi. Biz anarşistlere göre militarizm, devletin, egemenliği altında tuttuğu tüm bireyleri (ölmelerini veya öldürmelerini isteyebilecek) kendi askeri olarak görmesi ve yaşamın her alanında doğrudan veya dolaylı olarak uyguladığı baskı ve zor mekanizmasıdır.

Militarizm hayatımızın her anını sarıyor. Yaşamımıza etki eden tüm kurumlara bir göz atın: Okul, aile, ordu, ticari işletmeler, siyasi partiler, hatta kendini muhalif olarak tanımlayan birçok politik grup... Hemen hepsi hiyerarşik, militarizmden beslenen ve militarizmi besleyen kurumlar. Emir almak ve vermek gündelik yaşamın bir parçası..

Her gün militarist bir anıtın önünden geçiyoruz. Hayatı bu anıtların dikilmesine sebep olan ideoloji yönlendiriyor... Genel olarak bütün dünya sürekli silahlanıyor ve zorbalık bir çözüm yöntemi olarak kalfalara kazınıyor.

Etrafımıza bir bakalım... Caddelerin, sokakların ve

hatta çocuk parklarının isimleri bir "kahraman" bir komutanınsa, çocukların ellerindeki oyuncaklar da silah oluyor çoğu zaman. İşte o zaman militarizmin günlük hayatımızın içine nasıl sindiğini anlayabiliriz tekrar tekrar. Mesela hepimiz denk gelmişizdir garlardaki asker uğurlama etkinliklerine. Militarizmin propagandası, davullarla, zurnalarla gerine gerine yapılır. Yaşamın her alanında militarist öğelere maruz kalan halk içinse bu tarz bir etkinlik artık gelenekleşmiş, yaşamsal anlamda yerini daha da sağlamlaştırmıştır. "Mehmetçik" kavramını ortaya çıkaran militarizm ülke genelinde yıllardır erkek çocuklarına Mehmet isminin verilmesine neden olmuştur. Militarizmin etkisini görebilmek için çok uzaklara değil, sıradan bir günümüze bakmamız bile çok şeyi fark ettirecektir.

Militarizm bizleri aynılaştırmaya, düşünme-eleştirme yetilerimizi köreltmeye çalışırken ve bir düzen mantığının kural koyuculuğuyla belirlendiği bir yaşam biçimini dayatmaya devam ederken biz devrimci anarşistler, her yerde olduğu gibi bu dayatmanın oldukça fazla yapıldığı bu şehirde de antimilitarist bir mücadele vereceğiz. En büyük yaratıcısı olan devlete ve tüm kurumlarına karşıyken, kullanılan yöntemleri özgürlüğün en büyük düşmanları olarak görüryorken özelde Ankara'nın genelde de tüm yaşam alanlarımızın militarizmden arındırılması için mücadele etmemiz gerektiğine inanıyoruz. Bunun için de devleti, tahakkümü ve bunların bütün kurumlarını tümüyle reddettik ve reddedeceğiz, kimsenin askeri olmadık ve olmayacağız, bir şiddet mekanizmasının içinde yer almadık ve yer almayacağız.

Anti-militarizm bizim için politik bir duruş ve bir sorumluluktur. Yaşanılan mekanın bireyi ve toplumu etkilediğini ve sınırladığını düşünerek, bizler de devletin tektipleştirdiği insanlar olmamak, adaletli ve özgür bir yaşam için tahakküme boyun eğmemek, yaşam alanlarımızda özgürce yaşamak, baskı ve zulümden kurtulmak için evlerde, okullarda ve sokaklarda antimilitarist duruş sergiliyoruz ve sergileyeceğiz. Bizler boyun eğmedikçe; kolektif akıl ve duygularımızla güvenlik ve tehdit üzerinden kurulan tahakküme karşı baş kaldırdıkça var olacağız.

BAŞKANLARDAN BAŞKAN BEĞENMEK

Özgür Erdoğan

Kral Midas bir gün kendi gül bahçelerinin birinde yürüyüş yaparken güllerin arasında uyuyakalmış Satiros ile karşılaşır. Onu uyandırır ve kendi sarayında 10 gün boyunca konuk eder, onunla ilgilenir. Dionysos, bu durumdan oldukça hoşnut olur. Kral Midas'a, onu mükafatlandırmak için ne isterse yapacağını söyler. Frigya kralı, o kadar malı mülkü, gücü ve kudreti olmasına rağmen daha da zenginleşmek ister. Dionysos'tan dokunduğu her şeyi altına dönüştürmesini ister. İsteği anında yerine getirilir. Dokunduğu her şey altına dönüşen Midas oldukça mutludur. Ta ki, içeceği su, yiyeceği yemek, dokunacağı dostları altına dönüşene dek. O artık dünyanın en zengin insanı fakat aynı zamanda en aç, en susuz ve en yalnız insanıdır. Aç gözlülüğünün bedeli ağır olmuştur...

Yıldırım Bayezid'e adının başındaki ünvanı kazandıran şey, sahip olduğu kuvveti fevri bir şekilde, fütursuzca kullanması olmuştur. Bir savaş ustası olan Moğol imparatoru Timur, onun bu özelliğini bildiği için sinsice bugünkü Ankara civarına çekmiş, onun agresif saldırılarına karşı bir kaç basit taktikle karşılık vermiştir. Nihayetinde güçlü, kuvvetli, fevri, Bayezid kendini pek de uzun sürmeyen savaşın sonunda Timur'un çadırında tutsak olarak bulmuştur.

Zenginlik ve güç istenci, doğanın akışına aykırı bu iki eğilim, her zaman insanlığın başına büyük dertler açmıştır. İnsanlığın arasına bu iki ölüm tohumunu saçan tanrılara ve krallara methiyeler düzen mitolojilerde ve metinlerde bile bundan yakınılır. Nihayetinde, öldüklerinde ya da güçlerini yitirdiklerinde kendini güç ve zenginlik denizinde parlayan bu "tarihi kişilikler" hırslarıyla boğazına çöktükleri insanlar, yani halklar tarafından alaya alınarak yad edilirler. O yüzden krallar kralı Midas eşek kulaklıdır. İşte o yüzden, fütursuz ve agresif Bayezid bir yıldırım gibi gelip geçmiştir bu dünyadan.

Tarihi neredeyse 10.000 yıl öncesine kadar giden Ankara'dan bir çok efsanevi kişilik gelmiş geçmiş, geçtiğimiz 25 sene içerisinde de bunlara bir yenisi daha eklenmiştir: Yağmacı devlet anlayışının yereldeki en büyük temsilcisi olan diğer meslektaşları gibi yalan, dolan, hile, hurda ve rant peşinde koşan bu zat-ı muhterem, insanda sinir bozucu etkiler yaratan farklı kişiliği ile ön plana çıkmıştır.

Basın toplantılarında ve kendi sahibi olduğu televizyonda gevrek gevrek sırtarak durmadan yalan söyleyen ve görev süresi boyunca oğulları ile beraber sürekli zenginleşen başkan, bir çok Ankaralıya göre Ankara'nın başına

gelen en kötü şeydir. Evet, doğrudur, bay başkan Ankara'nın başına gelmiş en güzel şey değildir. Fakat bir şeyin en kötü olmasının "var olan kötüyü" gölgelemesine fırsat vermeden bakalım kötünün kötüsünün icraatlarına:

"Tükürürüm Ben Böyle Sanatın İçine..."

1994 yılında, Ankara'yı yeniden dizayn etmeye girişen başkan, her şeye heykellerden başlamıştır. Mehmet Aksoy'un Altınpark'taki "Periler Ülkesi" isimli heykelini müstehcen bulduğunu söyleyerek kaldırmış. Yapılan eleştirilere ise "Ahlaksızlığın adını sanat koymuşlar, tükürürüm ben böyle sanatın içine ..." diyerek cevap vermiştir. Başkan sanat sevmiyordu. Periler ülkesi gibi bir çok heykel ve eser Ankara'nın meydanlarından kaldırılmış ya da yeri değiştirilmiştir. Yerlerine Çaydanlık, dinazor ve transformers heykelleri yerleştirilmiştir. Atatürk Orman Çiftliği Kavşağına yerleştirilen dinazor heykelinin maliyeti 10 milyon liradır.

"Bak karşı çıkanlara bir şey diyeceğim. Ankapark açıldığında parka gelerseniz yüzüsüzünüz"

Başkan 1 milyar 450 milyon liraya, AOC'nin olduğu yere Ankapark isimli bir eğlence parkı açtırmıştır. Fakat Ankaralılar parka ilgi göstermeyince eleştiriler başlamış, başkan bu eleştirileri alışıldık üslubuyla karşılamış, Twitterda kendisini eleştirenlere yönelik son derece mızırmaz cevaplar vermiştir:

"Bak karşı çıkanlara bir şey diyeceğim. Ankapark açıldığında parka gelerseniz yüzüsüzünüz"

"Bana şeref sözü verir misin? Açılınca sen Ankapark'a gelmeyeceksin, çocuğunu çocuğunu eşini dostunu getirmeyeceksin..."

Fışkıyeyi Kim Kırdı?

2013 yılında yaşadığımız coğrafyanın neredeyse her bir yanı Taksim - Gezi isyanı ile çalkalanırken bir sabah Twitter'dan acı bir çığlık yükseldi. Bay başkan soruyordu.

"Belediyenin önündeki fıskiye kim kırdı?!"

Battı Çıktılardan Çıkamayanlar

Başkan şehrin dört bir yanını battı çıktılarla donatmıştır. Her yol başında 2'ye, 3'e, 4'e bölünen yollar yüzünden birçok Ankaralı bile yolunu bulamaz hale gelmiştir. Üstüne üstlük Ankaraya deniz getirme espirisi bu battı çıktılar sayesinde "rüyaydı gerçek oldu" olmuştur. Bu battı çıktılarda boğulan minibüs ve araba sayısı halen tespit edilememiştir.

"4,5 km'lik yolu bir gecede açarak büyükşehir belediyesi bir rekora daha imza attı"

Başkan rekor üstüne rekor kırıyordu. En büyük rekorlarından birini bir gecede 3.000 ağaca kıydığı ODTÜ ormanı katliamında gerçekleştirdi! ODTÜ öğrencilerinin bazı akademisyenlerin ve neredeyse bütün toplumsal muhalefetin karşısında durduğu bir yol projesi için defalarca girişimde bulunmuş fakat direnişçilerin kararlılığıyla geri püskürtülmüştü. Fakat bir gece ansızın 100 iş makinesi, 400 kamyon ve yüzlerce polisle ODTÜ ormanına girmiş, sabah adeta bir çöle dönüşmüş orman arazisini göstererek rekoruyla övünmüştü. Başkanın ODTÜ projesi Ahmet Atakan'ın hayatına mal oldu. Ahmet Atakan, Antakya Armutlu Mahallesi'nde katıldığı eylemde polis tarafından katledildi.

Nereden Başlasak, Nerede Bitirsek?

Başkan böyleydi işte, yıllardan beri "seçiliyor" olmanın güveniyle çılgın projelere imza atıyor, Twitter'dan oraya buraya salça oluyor, oğullarını sağa sola başkan yapmaya çalışıyordu. Ethem Sarisülük'ün vurulduğu noktaya "Polisimizle gurur duyuyoruz" pankartı astırıyor, su kıtlığı çeken Ankaralılara, tatile çıkın şehir biraz rahatlasın diyordu. Musluklardan çamurlu su akıtıyor, bu suyu kameraların önünde "oh mis" diyerek içiyordu. Güç sarhoşu olmuş bütün başkanlar gibi patolojik bir vakaydı. Fakat bir gece, bir iktidar savaşının kurbanı oldu. Kendisinden daha güçlü biri "güç oyununda kaybetmemek" için tıpkı yıllarca onun diğerlerine yaptığı gibi onun ayağını kaydırırdı. Onun "balonu" da işte böyle patlamış oldu. Her dokunduğu altına dönüşen başkan tarihin yitik iktidarlar ve onun uygulayıcıları için ayırdığı çöplükte yerini aldı. Zenginleşme, daha da zenginleşme isteğiyle hırslandıkça hırslanan, fütursuzca oraya buraya saldırırken kendi altını oyan rakiplerine karşı körleşti. Tutsak olmadıysa bile, kaybetti.

Başkan için oyun bitti. Onun yerini daha "normal" bir başkan aldı. Dinazor heykelleri yerinden kaldırıldı. Kırılan fıskiye yerine konulan fıskiye de kaldırıldı. Bazı yarım kalan projeler durdurulurken bazılarına devam edildi. Nihayetinde, Ankara "normale" döndü. Kiminin gizliden gizliye, kiminin açık açık içinin yağları eridi. Elbette, ayağı kayan bir muktedirin alacağı en güzel hediye toplumun alaylarıdır. Başkan da bundan payına düşeni almıştır.

Peki, gelen gideni aratacak mıdır? Ya da "normal" nedir? Coğrafyamızda hatta neredeyse tüm dünyada süratle devam eden rant ve talan politikaları, ekolojik yıkımlar, emek sömürsü bitecek midir? Bekleyip göreceğiz diyemiyorum çünkü beklediğimizde kaç çeşit başkanla karşılaşacağımızı biliyorum. Bekleyip görmek yerine, görüp değiştireceğiz; yaşadığımız yerlerin kaderini başkanların patolojisine değil, orada yaşayan bizlerin tercihlerine bırakacağız, diyorum.

SOSYAL DEVRİMLE İLGİLİ İKİ KARSIT ANLAYIŞ

“

Dergimizin bu bölümünde, anarşizmin teorisine ve pratiğine dair çeşitli çeviri yazılara yer vereceğiz. Geçtiğimiz aylarda yayınlanan ve Rus Devrimi'ndeki Bolşevik ihaneti en iyi anlatan kitaplardan biri olan "Bilinmeyen Devrim"den bir bölüm yayınlıyoruz. Volin bu çalışmasında, Kropotkin'in devrimci mücadeleleri anlatmak için kullandığı yöntemle de uygun bir şekilde, toplumsal devrime yönelik iki karşıtı anlayışı anlatıyor.

Ana görevimiz, olanaklarımız ölçüsünde Rus Devrimi'nde bilinmeyen ve az bilinen yanları tespit edip incelemektir. Batı ülkelerinde görmezden gelinmemekle birlikte dikkate alınmayan veya daha doğrusu yüzeysel olarak dikkate alınan bir olgunun tekrar altını çizelim.

Ekim 1917'den itibaren, Rus Devrimi yepyeni bir yola, Büyük Sosyal Devrim yoluna girdi. Böylece son derece özel, tamamen keşfedilmemiş bir yolda ilerledi.

Bu nedenle devrimin bundan sonraki ilerleyişi de yepyeni, özgün bir nitelik kazandı. (Dolayısıyla ifşaattımız da, artık şimdiye kadar olana benzemeyecektir. Genel akışı, onu oluşturan unsurlar, hatta dili, alışılmadık, özel bir veçheye bürünerek farklılaşacaktır. Bu farklılaşma okuru şaşırtmamalıdır.)

Daha az bilinen ve birçok okur bakımından beklenmedik bir başka olguya geçelim. Yine de geçerken okura bunu sezdirmiştik. 1917 Ekim Devrimi'ne kadar birbirini izleyen krizler ve başarısızlıklar boyunca, gerçekleştirilecek olan Sosyal Devrim anlayışı olarak yalnızca Bolşevizm yoktu. Politik, otoriter, devletçi ve merkeziyetçi karakteriyle Bolşevizm ile akraba (sol) Sosyalist-Devrimci öğretinin ve benzer birkaç küçük akımın yanı sıra, Sosyal Devrimi açıkça ve eksiksiz bir biçimde öngören bir ikinci temel fikir de biçimlendi ve devrimci çevreler arasında olduğu gibi, emekçi kitleler arasında da yaygınlaştı: Bu anarşizm fikriydi.

Başlangıçta çok zayıf olan etkisi, olaylar genişledikçe arttı. 1918 sonlarında da bu etki o duruma geldi ki, hiçbir eleştiriye hele bir çelişki veya bir muhalefeti hiç kabul etmeyen Bolşevikler ciddi biçimde endişelendiler. 1919'dan başlayarak 1921 sonlarına kadar Bolşevikler bu fikrin ilerlemesine karşı alabildiğine ciddi bir mücadele, gericiliğe karşı olandan daha uzun ve zorlu bir mücadele yürütmek zorunda kaldılar.

Bu noktada pek bilinmeyen bir üçüncü olgunun altını çizelim: İktidara gelen Bolşevizm, anarşist ve anarko-sendikalist fikir ve hareketle, ideolojik veya somut deneyimler alanında değil, açık ve dürüst araçlarla değil, gericiliğe karşı kullandığı aynı baskı yöntemleriyle, yani saf şiddet yöntemleriyle mücadele etti. İşe liberter örgütlerin merkezlerini hoyratça kapatmakla, anarşistlere her türlü propagandayı veya faaliyeti yasaklamakla başladı. Kitleleri anarşistlerin sesini duymamaya, bu sesin değerini bilmemeye mahkum etti. Ancak bu baskıya rağmen, anarşist fikir zemin kazanmaya devam ettiğinden, Bolşevikler hızla daha şiddetli önlemlere, hapse atmaya, yasadışı ilan etmeye, ölüm

cezasına çarptırmaya geçtiler. Bu koşullarda - biri iktidarda, diğeri iktidarın karşısında- iki eğilim arasındaki eşitsiz mücadele derinleşti, büyüdü ve belli bölgelerde gerçek bir iç savaşa vardı. Özellikle Ukrayna'da bu savaş durumu iki yıldan uzun sürdü, Bolşevikleri anarşist fikri boğmak ve bu fikrin esinlendirdiği halk hareketlerini ezmek üzere tüm güçlerini seferber etmek zorunda bıraktı.

Böylece Sosyal Devrim ile ilgili iki anlayış arasındaki mücadele ve bu bağlamda Bolşevik iktidar ile kimi emekçi kitle hareketleri arasındaki mücadele, 1919-1921 dönemi olaylarında çok önemli bir yer tuttu.

Bununla birlikte, son derece anlaşılır nedenlerle aşırı sağdan aşırı sola kadar tüm yazarlar - liberter edebiyat hariç - bu olguyu sessizce geçiştirirler. Dolayısıyla bunu tespit etmek, bu olguya ilgili tüm ayrıntılı bilgileri vermek ve okurun dikkatini bu olaya çekmek zorundayız.

Diğer taraftan, ikili bir sorun ortaya çıkmaktadır:

1- Ekim Devrimi arifesinde Bolşevizm halkın oylarının ezici çoğunluğunu topladığına göre, anarşist fikrin öneminin ve hızlı yükselişinin nedeni nedir?

2- Anarşistlerin Bolşeviklere karşı konumu tam olarak neydi ve niçin Bolşevikler liberter düşünce ve hareketle mücadele etmek, hem de şiddetle mücadele etmek zorunda kaldılar?

Bu iki soruya cevap vermek, Bolşevizmin gerçek yüzünü göstermek bakımından bize en kolay yol olarak gözüküyor.

Mevcut bu iki fikri ve eylem halindeki iki hareketi karşılaştırarak, onları daha iyi tanımak, onlara gerçek değerlerini vermek, iki kamp arasındaki bu savaş halinin nedenini kavramak ve nihayet Bolşevik Ekim sarsıntısından sonra devrimin "nabzını tutmak" daha olanaklı olacaktır.

Dolayısıyla mevcut iki fikri ana hatlarıyla karşılaştıralım:

Bolşevik fikir, burjuva devletin yıkıntıları üzerine yeni bir "işçi devleti" kurmak, bir "işçi ve köylü hükümeti" oluşturmak, "proletarya diktatörlüğü"nü oturtmaktır. Anarşist fikir hangisi olursa olsun bir politik devlete, bir hükümete, bir "diktatörlüğe" başvurmaksızın toplumun ekonomik ve sosyal temellerini dönüşüme uğratmak, yani devrimi gerçekleştirmek ve onun sorunlarını politik ve devletçi

yolla değil, son kapitalist hükümeti alaşağı ettikten sonra, bizzat emekçilerin birliklerinin doğal ve özgür, ekonomik ve sosyal bir faaliyeti yoluyla çözüme kavuşturmak idi.

Eylemi eşgüdümlü kılmak için, birinci anlayış, hükümetin ve memurlarının yardımıyla ve "merkez" in resmi talimatları uyarınca devlet yaşamını örgütleyen merkezi bir siyasal iktidar öngörüordu.

Diğer anlayış ise şunu var sayıyordu: Politik ve devletçi örgütlenmenin kesin olarak terk edilmesi; yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeylerde ekonomik, sosyal, teknik veya diğer örgütlerin (sendikalar, kooperatifler, değişik birlikler vs.) doğrudan ve federatif bir anlaşması ve işbirliği; dolayısıyla hükümet merkezlerinden kendisinin kumanda ettiği çepere doğru giden, ne hakimiyet ne de kumandanın olduğu, somut gereklere göre doğal ve mantıksal biçimde saptanmış gerçek ihtiyaçlara ve çıkarlara uygun ekonomik ve teknik bir merkezileşme.

Anarşistlere yönelik sadece "yık-mayı" bilirler, hiçbir "olumlu" yapıcı fikirleri yoktur yakıştırmasının, hele bu yakıştırmayı onlara "solcular" yaptığında ne denli saçma - veya çıkarıcı - olduğuna işaret etmek yerinde olacaktır. Aşırı sol partiler ile anarşistler arasındaki tartışmaların konusu her zaman burjuva devletin yıkılmasından (ki bu konuda herkes hemfikirdir) sonra yerine getirilecek olumlu ve yapıcı görevdir. Bu durumda yeni toplum kuruluş tarzı ne olacaktır: Devletçi, merkezîyetçi ve politik mi yoksa federalist, politik-olmayan ve yalnızca sosyal mi? Birbirleri arasındaki çekişmelerin konusu her zaman bu olmuştur: Anarşistlerin ana kaygısının her zaman tam da geleceğin inşası olduğunun tartışmasız kanıtıdır bu!

Partilerin politik ve merkezileşmiş "geçici" devlet tezinin karşısına anarşistler kendi tezini koyarlar: Ekonomik ve federatif gerçek topluluğa adım

adım ama dolaysız geçiş. Politik partiler yüzyıllara ve köhneleşmiş rejimlerden miras kalan sosyal yapıya dayanırlar ve bu modelin yapıcı fikirler içerdiğini ileri sürerler. Anarşistler ise yeni bir kuruluşun daha başından itibaren birtakım yeni yöntemler gerektirdiğini kabul ederler ve bu yöntemleri önerirler. Tezleri doğru veya yanlış olsun, her halükarda ne istediklerini gayet iyi bildiklerini ve net yapıcı birtakım fikirlere sahip olduklarını kanıtlar.

Genel olarak, yanlış -veya çoğu zaman bilinçli olarak hatalı- bir yorumlama, liberter anlayışın her türlü örgütlülüğün yokluğu anlamına geldiğini ileri sürer. Bundan daha yanlış bir şey yoktur. Söz konusu olan "örgütlülük" veya "örgütsüzlük" değil, iki farklı örgütlülük ilkesidir.

Her devrim, kaçınılmaz olarak, az çok kendiliğinden bir biçimde, dolayısıyla karışık, kaotik bir tarzda başlar. Açıktır ki - ve bunu liberterler de tıpkı diğerleri gibi gayet iyi anlarlar- bir devrim burada, bu ilkel aşamada kaldığı takdirde yenilgiye uğrar. Devrimde, diğer her türlü insani faaliyette olduğu gibi, kendiliğinden atılınan hemen ardından örgütlülük ilkesi devreye girmelidir. İşte asıl mesele de o zaman doğar: Bu örgütlülüğün tarzı ve temeli ne olmalıdır?

Birileri tüm işi ele almak, onu kendi anlayışına göre yürütmek, bu anlayışı tüm topluluklara kabul ettirmek, bir hükümet kurup devleti organize etmek, iradesini halka dikte etmek, güçle ve şiddetle "yasaları" nı kabul ettirmek, kendisiyle hemfikir olmayanlarla mücadele etmek, onları tasfiye etmek ve hatta ortadan kaldırmak üzere bir merkezi yönetici grubun - "seçkinler" grubunun - oluşması gerektiğini ileri sürer.

Diğerleri böylesi bir anlayışın saçma, insan evriminin temel eğilimlerine aykırı ve son tahlilde, girilen iş bakımından, yararsızdan öte zararlı olduğunu kabul ederler. Elbette der anarşistler, toplumun örgütlü olması gerekir. Ancak bu yeni, normal ve artık olanaklı örgütlenme, özgür bir biçimde, sosyal olarak ve her şeyden önce tabandan hareketle

yapılmalıdır. Örgütlenme ilkesi bütüne el koymak ve kendini ona dayatmak üzere önceden yaratılmış bir merkezden değil, tam tersine tüm bu noktalara hizmet vermeye yönelik doğal merkezler olarak eşgüdüm düğümlerine varmak üzere her noktadan çıkmalıdır. Elbette, örgütçü anlayışın, örgütlenme yeteneğine sahip insanların - "elitler" in- müdahil olmaları gerekir. Ancak her yerde, her durum ve koşulda, tüm bu insani değerler, diktatörler olarak değil, gerçek işbirlikçiler olarak ortak esere özgür bir biçimde katılabilmelidirler. Her yerde onların örnek olması ve onlara egemen olmaksızın, onları kendilerine tabi kılmaksızın veya onları ortadan kaldırmaksızın iyi niyetleri, girişkenlikleri, bilgileri, yetenekleri ve yetileri bir araya getirmeye, eşgüdümlü kılmaya ve örgütlemeye çaba harcamaları gerekir. Böylesi insanlar gerçek örgütçüler olacaklardır ve eserleri de, doğal, insani ve fiilen ilerici olacağından verimli ve sağlam gerçek örgüt olacaktır. Oysa eski zulüm ve sömürü toplumunun örgütlenmesini kopya eden - dolayısıyla bu iki amaca uygun - diğer örgütlenme yararsız ve istikrarsız olacaktır; dahası yeni amaçlara uygun olmadığından, kesinlikle ilerici de olmayacaktır. Nitekim bu örgütlenme, yeni bir toplumun hiçbir unsurunu içermeyecektir; tam tersine sadece görünümünün değişikliğe uğramakla yetindiğinden eski toplumun ölüm döşeğindeki tüm kusurlarını taşıyacaktır. Her bakımdan köhneleşmiş, aşılımış, dolayısıyla doğal, özgür ve gerçekten insani bir kurum olarak olanaksız olan bir topluma ait olduğundan bu örgütlenme, yeni bir hilenin, yeni bir aldatmacanın, yeni bir şiddetin, yeni zulüm ve sömürülerin yardımı dışında ayakta kalamazdı. Açıktır ki böylesi bir örgütlenme, Sosyal Devrimin motoru olarak verimsiz olacaktır. Komünistlerin ileri sürdükleri gibi, "geçiş toplumu" olarak kesinlikle hizmet edemez, zira böylesi bir toplum, evrileceği toplumun en azından birkaç tohumuna mutlaka sahip olmalıdır; oysa devletçi otoriter her toplum ancak alaşağı edilmiş toplumun kalıntılarına sahip olabilir.

Liberter teze göre, devrimin yapıcı sorunlarının tümüne her yerde girişmesi gereken, gerçek ihtiyaçlara göre federe ve merkezileşmiş değişik sınıfsal örgütlenmeleri (fabrika komiteleri, sanayi ve tarım sendikaları, kooperatifler vs.) aracılığıyla bizzat emekçi kitlelerdir. Özgür ve bilinçli olduğundan, güçlü ve verimli eylemleriyle, çabalarını tüm ülke çapında eşgüdümlü kılmalıdır. "Elitler" e gelince, liberterlerin anlayışına göre, onların rolü kitlelere yardımcı olmaktır. Onları aydınlatmak, onları eğitmek, onlara gerekli öğütleri vermek, onları şu veya bu girişime yönlendirmek, onlara örnek oluşturmak, eylemlerinde onları desteklemek ama hiçbir biçimde onları hükümet olarak yönetmemek.

Liberterlere göre, sosyal devrimin sorunlarının

mutlu çözümü ancak milyonlarca insanın özgürce ve bilinçli olarak ihtiyaçlarının ve çıkarlarının ama aynı zamanda fikirlerinin, güçlerinin, yeteneklerinin, becerilerinin, yetilerinin, eğilimlerinin, mesleki bilgilerinin, ustalıklarının tüm çeşitliliğini katıp uyumlu hale getirdikleri kolektif ve dayanışmacı eserinden doğabilir. Ekonomik, teknik ve sosyal organizmalarının doğal işleyişiyle, "elitler" in yardımıyla ve gerektiğinde, özgürce örgütlenmiş silahlı kuvvetlerinin korumasıyla, emekçi kitleler, liberterlere göre, sosyal devrimi ileri doğru fiilen itebilir ve tüm görevlerini pratik olarak adım adım gerçekleştirebilirler.

Bolşevik tez bunun tam tersidir. Bolşeviklere göre, ("işçi" adı verilen ve sözde "proletarya diktatörlüğü" uygulayan) bir hükümet kurarak sosyal dönüşümü sürdürecektir ve onun muazzam sorunlarını çözecek olan elittir - onların elitidir-. Kitleler, bu elitin niyetlerini, kararlarını, emirlerini ve yasalarını sadık bir biçimde körü körüne "mekanik olarak" uygulayarak ona yardımcı olmalıdır (liberterlerin elitin kitlelere yardım etmesi gerektiği yolundaki tezinin tam tersi). Kendisi de kapitalist ülkeler silahlı kuvvetlerinden kopya edilmiş silahlı kuvvetler de "elit" e körü körüne itaat etmelidir.

İki fikir arasındaki esas fark bu oldu ve budur.

1917'de Rusya'daki sarsıntı anında sosyal devrim ile ilgili iki karşıt anlayış da bunlar oldu.

Bolşevikler, söylediğimiz gibi, anarşistlerin söylediklerine kulak vermek bile istemediler, tezlerini kitleler önünde sergilemelerine de izin vermediler. Mutlak, tartışmasız, "bilimsel" hakikate sahip olduklarına inanarak, bunu dayatıp acilen uygulama iddiasıyla, kitlelerin ilgisini çekmeye başlar başlamaz, tüm hakimlerin, zalimlerin ve engizisyoncuların geleneksel yöntemiyle, şiddet yoluyla liberter hareketle mücadeleye girişip tasfiye ettiler.

Ekim 1917'den itibaren, iki anlayış gitgide keskinleşen ve olanaklı bir uzlaşmaya yer bırakmaz biçimde bir çatışmaya girdiler.

Dört yıl boyunca bu çatışma, 1921 sonlarında liberter akımın "manu militari" (silahlı kuvvet marifetiyle) kesin olarak ezilmesine kadar, devrimin dönüm noktalarında gitgide daha çarpıcı bir rol oynayarak Bolşevik iktidarı diken üzerinde tuttu.

Daha önce söylediğimiz gibi, bu olgunun önemine ve verdiği derse rağmen veya daha çok o yüzden, bütün "politik" basın tarafından özenle görmezden gelinmiştir.

MEDYANIN KAÇ YÜZÜ DEVLETİN KAÇ JESSİCA' SI VAR?

Şamil Parlak

Dünya Jessica Lynch'i Nisan 2003'te ABD askerlerinin düzenlediği "nefes kesen" bir kurtarma operasyonu ile tanıdı.

Savaş sırasında Nasıriye kenti yakınlarında kaybolan er Jessica, Iraklı Fedain kuvvetleri tarafından yakalanmış, 8 günlük esaret sürecinde çok acı tecrübelerden geçmiş, ağır işkenceler görmüş fakat ABD özel timlerinin düzenlediği "kahramanca" bir hareket sonucu kurtarılmıştı. Tüm dünyanın izlediği operasyon görüntüleri ise, bir kurtarma operasyonundan çok senaryosu yazılmış, seti kurulmuş, kurgusu yapılmış bir aksiyon filmini andırıyordu. Karargahta komutanların toplantı yaptığı salonda başlayan görüntülerde, operasyon sahasında inceleme yapan komutanlardan kamuflajlarını hazırlayan askerlere, zırhlı araçlardan dünyanın yeni tanıştığı özel silahlara, uçan balonlarla hastane çatısına iniş

yapan komandolardan gece görüş kamerasına hatta bugün GoPro diye bilinen Head-Cam'le çekilmiş hareketli çekimlere kadar yok yoktu. Dört taraftan hastaneyi kuşatan özel birlikler sonunda Jessica'nın rehin tutulduğu hastane odasına ulaşmış ve oradan sağ salım çıkarmıştı. Savaş medyası görüntülerin arasına hastanede karşılaşılan perişan haldeki Iraklı hastaları ve yerlerde çığnayan Saddam Hüseyin tablolarını serpiştirmeyi de atlamamıştı tabi ki. Bütün dünya masum er Jessica'yı, kahraman ABD özel timlerini konuşuyordu. Bu operasyondan itibaren Jessica'nın terhisinden, Batı Virginia'daki kasabasına gidene kadar her anı canlı yayınlanıyor, savaş medyası yeni bir kahraman yaratıyordu. Jessica artık Hollywood yapımcılarının kapısını aşındırdığı bir savaş ikonuydu.

Savaş medyasının anlattığı Jessica hikayesi bu.

19 yaşındayken Batı Virginia'dan kalkıp binlerce kilometre uzaklarda vatanı için savaşan ve bu uğurda işkenceler gören bir kahraman... Oysa gerçekler hiç de öyle değildi. Iraklı doktorlar Jessica için tüm imkanlarını seferber etmiş, hastanedeki 2 hemşireden biri Jessica için görevlendirilmişti. Haberlerde anlatılanın aksine Jessica'nın vücudunda mermi izi çıkmamış, sadece esir alınmasına neden olan kaza esnasında kolu kırılmıştı. Hastanedeki Irak askerleri, bir birlikle değil neredeyse bir orduyla hastaneye operasyon düzenleyen ABD'liler gelmeden çok önce hastaneyi terk etmiş ve dolayısıyla Jessica'yı serbest bırakmıştı. Tüm bunların ötesinde operasyondan 2 gün önce Jessica'yı teslim etmek için ambulansla bir girişimde bulunmuşlar ancak ABD askerlerinin ateş açması sonucu bu girişim sonuçsuz kalmıştı.

Tüm bu gerçeklere rağmen, aksiyon filmi yeterli gelmemiş olacak ki ABD medyası, Jessica'nın da gerçeklerle uzaktan yakından alakası olmadığını belirterek yarisına kadar izleyebildiğini açıkladığı Er Ryan'ı Kurtarmak filminden esinlenerek hazırlanan, Hollywood yapımı Er Jessica'yı Kurtarmak Kasım 2003'te tüm dünyada vizyona girdi.

Savaş sırasında cephede kurşun ve bombalarla

yapılan katliamın yanında, cephe gerisinde propaganda, dezenformasyon, misenformasyon ve manipülasyonla da bir enformasyon savaşı yürütülür. Tüm devletlerin en çok da savaş zamanlarında medyaya sansür getirdikleri ve enformasyon üzerinde sıkı bir denetim uyguladıkları görülmektedir. Bir yandan medya teknolojilerinin giderek gelişmesi diğer yandan da yönetimlerin geçmiş savaşlardan "ders almaları", medyayı hükümetlerin gözünde daha etkili bir propaganda aygıtı haline getirmiştir.

Her ne kadar medya, geleneksel iletişim kurumlarınca, demokrasilerin vazgeçilmez unsuru olarak gösterilmiş ve yasama, yürütme ve yargı erklerini denetleyecek, özellikle yürütmenin yalanlarını ortaya çıkaracak 4. erk olarak tanımlanmış olsa da devleti değil toplumu denetlemiştir. Yıllar boyunca hakim ideolojiyi oluşturma ve bu ideolojinin sürekliliğini sağlama aygıtı olmuş, Jessica örneğinde de bu işlevini yerine getirmeyi amaçlamıştır. Böylesi bir çok örnekle devletlerin, çıkarları uğruna gerçekleri gizlemek için medyanın araçlarını olabildiğince kullandığına tanık olmuşuzdur. Ve bu da pek çok soruyu beraberinde getirir: "Gerçeği kim yaşar, yalanı kim yaratır?", "Medyanın kaç yüzü, devletin kaç Jessica'sı vardır?"

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ ÇAĞINDA SİSTEMDE ÇATLAKLAR HACKERLAR VE HACKTİVİZM

Hackerlık ya da Hack kavramının geçmişi 1960'lara kadar dayanmaktadır. Tam kelime anlamı; bilgisayar sistemlerine girip ökerten kişi demektir. İlk hackerlar elektrikli oyuncak trenlerin devrelerini değiştirip yeni şeyler ekleyerek trenlerin daha hızlı gitmesini sağlayan bir avuç insandı. Günümüzde ise işler artık trenlerle yürümüyor. Küresel dünyada değişen dengelerle beraber trenler rafa kaldırılıyor, hackerlar artık büyük ölçekli şirketleri, bankaları, hatta daha da ileriye gidip devletlerin kalerileri olan istihbarat örgütlerini dahi hackleyebiliyorlar.

Son dönemde popülerleşen konumlarıyla, yaşanan adaletsizliklere karşı verdikleri yaratıcı cevaplarıyla hackerlar birçok insanı mutlu ediyor. Peki devletlerin terörist, sanal haydut ya da siber suçlu diye nitelediği hackerlar, kendi tecrübelerinin sınırlarını zorlayan birkaç ocuk mu?

Büyük şirketlerin, büyük devletlerin, bu devletlerin kurumlarının canını yaptıklarıyla sıklıklarından bütün bunların çok da çocuksu işler olmadığı açık. Örneğin 23 yaşındaki Robert Morris... Morris kendi kendini kopyalayabilen bir virüsün mucidi. Bu virüsle, ABD'nin Soğuk Savaş yıllarında geliştirdiği bir savunma projesi olan ARPANET'i çökertip 6000 bilgisayar kullanılamaz hale getirmişti. Bu olay hackerlık kavramının toplumsal anlamda tanınmasına yol açtı. Morris kadar ünlü bir başka hacker, Kevin Mitnick. İlk bilgisayar korsanı olan Mitnick, birçok küresel şirketi hackleyip milyonlarca dolarlık zarara uğratmıştı. Mitnick defalarca kez yakalanmış ve ceza almıştı. Mitnick kadar CIA ve FBI'ın peşinden koştuğu bir başka isimse Kevin Poulsen. Poulsen, iki arkadaşıyla birlikte bir radyo programının telefon hatlarını hackleyip, radyo programının hediye olarak vereceği Porsche marka arabayı "kazanmış". Bunun sonucunda yakalanıp ceza alınca, bu sefer de onu yakalayan kurumlara kafasını takmış; CIA ve FBI'ı hackleyen Poulsen, 17 ay kaabildikten sonra yakalanmıştı.

Batı Almanya'da, Chaos Computer Club isimli bir hacker grubu, ABD menşeili küresel bir şirketin bilgisayarlarına girip gizli bilgilerini SSCB'ye satmaya çalışınca, hack meselesinin etkisi ve içeriği bir hayli değişmeye başladı. Bahsi geçen olayla beraber, devletler de hack meselesini gündemlerine aldı. Hack içinin kontrol edilmesi zor bir olay olması ve arkasında iz bırakmadan sadece bir bilgisayarla tüm gizli bilgilerin ele geçiriliyor oluşu, devletleri ve şirketleri bir hayli tedirgin etmişti.

Tüm bu yaşananlardan sonra, devletler ve büyük kapitalist şirketler artık kendi hackerlarını yaratmaya başladı. Bu hackerların görevi, sistemin zayıf noktalarını tespit etmek ve bu sistemleri güçlendir-mek. Tabi ki bu tarz hackerlar aynı zamanda, diğer

devletler ve diğer şirketlerin zaafılarını bulup müdahale etmek için de kullanılıyor. Devletler ve şirketler arası rekabet, bilgi teknolojilerinin gelişmesiyle sanal bir savaş halini alıyor.

Son dönemdeki eylemleriyle popüler olan hackerların (Anonymous ve Redhack gibi) muhalif karakteri ön plana çıkıyor gibi görünse de, tüm hackerlar muhalif demek anlamına gelmiyor bu durum. Farklı ideolojik kaygılarla hack eylemleri gerçekleştiren birçok hacker mevcut. Ancak muhalif hackerların bu kadar popüler olmasının arkasında başka bir durum yatıyor.

Yaşadıkları adaletsizliklere somut anlamıyla cevap veremeyen bireyler; adaletsiz durumları sorgulatan sanal eylemlerle karşılaştıkları anda, bu eylemlerin destekleyicisi konumda buluyorlar kendilerini. Belki de bu, somut anlamıyla kendini ifade edememenin getirdiği bir durum. Redhack'in YK' hackledikten sonra açıkladığı belgeler insanların büyük bir kısmında, "iyi yapmışlar" hissi yarattı. Bu hissiyatın bir benzerine de ABD'deki insanlar, Anonymous'un eylemleriyle kapıldılar. ABD'de yaşanan kriz sonrası gerçekleşen %99 etkinliklerini organize edenlerden biri de Anonymous grubuydu. Peki, sanal ortamda toplumsal rahatsızlıklara "adalet koyabilme" abasına girişmiş bu topluluklar gerçekten de toplumsal adaletsizliklere çözüm olabilir mi?

Toplumsal adaletsizlikler karşısında kendini somut anlamda ifade ettiğinde, türlü baskı ve şiddetle karşılaşan bireyler, bu gibi adaletsizliklere karşı kendini ifade etmede toplumsal bir sorumluluk almaktan artık kaçıyorlar. Bu yıldırma politikası, devlet tarafından vatandaşlara sistematik olarak en küçük yaşlardan itibaren uygulanıyor. İşte böyle bireylerin oluşturduğu bir toplumda, toplumsal adaletsizliklere karşı bir şeyler yapmanın sorumluluğunu alan kahramanlara ihtiyaç duyuluyor. Yakın zamanda bu kadar popüler hale gelen hackerların durumu da belki bununla alakalı.

Hackerlar, bu kahramanlık boşluğunu dolduruyorlar. Toplumsal adaletsizliklere karşı cesaretle yaptıkları, teknolojinin kapitalizm için bu kadar gerekli olduğu bir zamanda sistem içi çatlaklar yaratıyor olabilir. Bu noktada, bu niyetle girişilmış her çaba olumlu bir girişim olabilir. Ancak özellikle medyada yaratılan kahraman hackerlar algısı, arkasında toplumsal adaletsizlikler karşısında herkesin yerine bir şey yapan kahramanlar algısı oluşturuyor. Bu tarz kahramanların olduğu yerde, toplumsal adaletsizliklere karşı somut mücadele sanal anlamıyla kendini buluyor. Ancak unutulmamalıdır ki, yaşanan adaletsizliklere karşı mücadele sadece sanal olduğunda bu adaletsizlikleri ortadan kaldırmak mümkün olamayacaktır.

BAŞKA BİR “HUKUK” MÜMKÜN (MÜ?)

“Hukuk, ilk elden ve verili olarak ‘kötü’ bir şey olmak zorunda değildir. Hukukun göndermede bulunduğu adalet de sunulan ya da dayatılan değil, ama alternatif yaşam sahiplerinin birlikte geliştirdikleri kültürel yaşamın bir çıktısı olabilir. Dolayısıyla, yeni-hukuklar mümkündür ve vardır.

Umut Koloş

Hukuk antropologu Robert Redfield’in “İlkel Hukuk”’a ilişkin şu sözleri, bu yazının başlığında ‘gizlenen’ soruya verilecek olası yanıt için önem taşıyor:

“İlkel hukukla ilgili söz etmeye girişen birinin üç yoldan birini seçme şansı vardır. Bilindik yol, hukuku, sadece politik olarak örgütlenmiş bir devlet tarafından desteklenen mahkemelerin ve yasaların olduğu yerde görür. [Ancak] Bu yol çabucak çıkmaza saplanır; zira, sadece az sayıdaki okur-yazar olmayan toplum böylesi bir hukuka sahiptir ve bunlar da karakteristik olarak ilkel değildirler. Böylesi bir yolu seçmek ile ilkel toplumlarda hukukun olmadığını söyleyecek olduğumuzdan artık geriye daha fazla konuşacak bir şey kalmaz.”

Hukuk Felsefesi alanında yapılan çalışmalar zaviyesinden bakıldığında Redfield’in bahsettiği bilindik yol “Hukuksal Pozitivizm” olarak adlandırılan bir akımdır. Hukuksal pozitivizm akımının klasik yaklaşımı, kaba hatlarıyla, hukuktan bahsedebilmemizin zorunlu koşulunu özellikle devlet gibi merkezi bir siyasal iktidar odağından kaynağını alan ve olgusal olarak karşımızda duran pozitif metinlerin varlığına bağlamakla karakterize olur. Dolayısıyla, böylesi bir örgütlenmenin ve normatif içeriğe sahip metinlerin olmadığı bir yerde hukuk da yoktur.

Hukuksal pozitivizmin yanı sıra bir diğer hukuk felsefesi yaklaşımı olan “Doğal Hukuk” akımı ise, kaba hatlarıyla, hukukun doğasının, kaynağını bir siyasal iktidar merkezinden almak zorunda olmayan ve pozitif metinleri de aşan ilkelere yattığı görüşü etrafında kümelenir. Bu ilkeler doğal düzenin kendisinden, Tanrıdan yahut akıldan çıkabilmektedir. Dolayısıyla, doğal hukuk yaklaşımından hareketle, siyasal iktidarın her söylediği büyük harfle başlayan Hukuk’a karşılık düşmek zorunda değildir. Doğal hukuk yaklaşımının bir diğer iddiası, Hukuk’un söz konusu ilkelerinin aşkın ve evrensel oluşudur ve bu ilkeler aynı zamanda aynı aşkınlık ve evrensellikteki ahlâki prensiplerdir.

Hukukun doğasına ilişkin yaklaşımları bakımından birbirlerine karşıt olarak konumlandırılan bu iki hukuk felsefesi akımının klasik versiyonları, aslında, sosyolojik ve antropolojik karşılığı dikkate almama noktasında ortaklaşırlar. Oysa konuya Redfield’in ima ettiği farklı noktadan bakmak, bu iki yaklaşım arasında sıkışıp kalmayı engelleyebilir görünmektedir.

Hukuk da, diğer üstyapı kurumları gibi, belirli bir toplumsal yapı artalanına sahiptir. Bu artalanı dair yapılacak betimleme, bizi, zorunlu olarak hukuk sosyolojisine/hukuk antropolojisine götürür. Ve, hukuk sosyolojisi/hukuk antropolojisi bize, devlet-aşırı olan ya da zorunlu olarak aşkın bir ahlâka göndermede bulunmak gerekmeksizin ulaşılabilen bir hukuk tanımı vermeye elverişlidir. Başka deyişle, hukukun zorunlu olarak devletle eş anlamlı tutulmasının gerekmediği ya da aşkın olduğu varsayılan bir ahlâki değere eşitlenemeyeceğini gösteren alternatif bir teorik çalışma alanı mevcuttur.

Hukuk sosyolojisi bakımından burada karşımıza çıkan kavram öbeği “yaşayan hukuk” olarak ifade edilir. Yaşayan hukuk, hukuk sosyolojisi/hukuk antropolojisinin sunduğu alternatif teorik yaşama alanındaki çalışmaların bir çıktısıdır. Buna göre, devletin ve onun örgütlü yapısının ya da bir dizi aşkın ve evrensel ahlâki ilkenin kapsama alanı dışında kalan “hukuk(lar)”ın varlığını tespit etmek mümkündür. Farklı toplum tarihi kesitlerinde ve yine farklı kültürlerde/alt-kültürlerde farklı hukuklarından söz etmenin yolu bu sayede açılmaktadır.

Maalesef, Türkiye’de çok da fazla haberdar olunmadığını gözlemlediğim bir yazısında Kropotkin bu alternatif yasama alanına temas eder. Kropotkin’in hukuka ve toplumu dikkate alan hukukçu yaklaşımlarına kayıtsız kalmayışı von Jhering’e yaptığı göndermelerden de görülmektedir. Von Jhering, hukuku, toplumsal faydaya dayanan toplumsal çalışmalarını dikkate almak suretiyle faydayı hedefleyen bir konumda ele almaktadır; hukuk bu noktada, bu

çatışmaları önlemeye yönelik bir süreç olarak konumlandırılır . Kropotkin, Jhering'in hukuka dair düşüncelerinde, ilk etapta önem vermediği gönüllü kısıtlama ile karşılıklı yardımlaşma meselesine sonraki çalışmasında büyük yer verdiğini ve bu minvalde, toplumun zorlayıcı olmayan etkenleri üzerinde durulmasına verdiği önemi vurguladığında sanırım söz konusu alternatif okumaya alan açan bir ilgiden haberdar eder bizi.

Kropotkin, Hukuk ve Otorite'de bu ilgisinin somut karşılıklarını sunar.

Kropotkin'in Hukuk ve Otorite'de belirttiği gibi, tüm insan toplumları "ilkel" bir aşamadan geçmişlerdir ve yazılı kanunların olmadığı -zira ilkel toplumlar yazısız toplumlardır- bu aşamalarda insanlar kendi örf-adet hukuklarına sahiptirler . Bu toplumlar, yasanın inşâ etmediği ve şeylerin doğasından spontan olarak ortaya çıkan toplumsal duyguları ve örf adetleri kendiliğinden ve zaten haizdirler .

Burada Kropotkin'in, şeylerin 'doğası'na göndermede bulunması, onun da bir doğal hukuk yaklaşımına sahip olduğu şeklinde yorumlanabilirse de, bu 'doğa'nın en azından toplumsal yaşayışın biza-tihi kendisinden sadır olması, onun aşkınlığından çok içkinliğinin akla gelmesine sebebiyet vermektedir. Bu itibarla Kropotkin'i klasik bir doğal hukukçu saymak noktasında şüphelere yol açacaktır. Gerçekten de metninde vurguladığı hususlar dikkate alındığında Kropotkin'in toplumsal yaşamın çıktıkları olarak bir dizi örf-adet hukukundan bahsettiği anlaşılmaktadır.

Kropotkin'e bu değini, esas itibarıyla, hukuk kavramına dair verili olarak olumlu ya da olumsuz herhangi bir değer yüklemesinde bulunulmasındansa hukuku içinden çıktığı yaşam formundan hareketle anlamının önemine dair anarşist perspektifin serimlenmesine çalışılmasındandır. Böylesi bir pers-

pektif, hukuk ve hukukun göndermede bulunduğu adalet düşüncesinin yine verili olarak 'iyi' ya da 'kötü' olduğuna dair tespitin, tespit politik olmayıp bilimsel olma iddiasındaysa, yeterli olmadığını anlatmaktadır. Bu tespit, hukuk ile ilgili de alternatif bir yaşam alanı açar.

Tekrar pahasına, bu alternatif hukuk okuması, alternatif yaşam alanlarının alternatif hukuklarının olabileceğini göstermesi bakımından önemlidir. Bu itibarla hukuk, ilk elden ve verili olarak 'kötü' bir şey olmak zorunda değildir. Hukukun göndermede bulunduğu adalet de sunulan ya da dayatılan değil, ama alternatif yaşam sahiplerinin birlikte geliştirdikleri kültürel yaşamın bir çıktısı olabilir. Dolayısıyla, yeni-hukuklar mümkündür ve vardır.

Bir blog yazısına yazılan yorumdan alınacak bir pasaj, son sözleri oluştursun:

"Ezilenlerin hukuku ise ezilenlerin devletten sadır olmayan ya da devlet menşei olmayan bir hukuk kurmalarını, hukuk olmayan bir 'hukuk' inşâsını gündeme taşımak gibi olumlu bir kuvve olabilir. Burada toplumsal ahlâk, illa birilerinin 'tem-sili' ağzından çıkmayan bir hukuk olabilir ve doğal hukuk da Tanrıya ya da akıl'a değil, yaşamın bizzat kendisine gönderme yapabilir."

SOKRATES' TEN KROPOTKİN' E ERDEM

Ece Uzun

Arete, Türkçe'ye erdem olarak çevrilse de, Latince pek çok farklı anlamı içinde barındırmaktadır. "Her varlığın kendine özgü fonksiyonu en iyi biçimde yerine getirme" olarak tanımlanır. Kimi zaman mükemmellik olarak tanımlansa da, bireyi oluşturan "iyi" özelliklerin tümü şeklinde bir karşılığının olduğu söylenebilir. Erdem her ne kadar; özellikle Nietzsche'den beri evrim geçirse de, bireyi ve toplumu anlamak ve buna yönelik belirlemeler yapmak açısından önemlidir. Bu yazıda; *erdem* çevirisini kullanacak ve erdeme dair ilkçağ felsefesinden hareketle küçük bir sorgulama yapacağız.

Etik ve İlk Erdem Öğretisi

Arete ilk, Homeros'un *Odyseia* eserinde bir yarı tanrı Reksenor'un kızı olarak geçer. Homeros'tan sonra *areteyi* ilk kez kullanan, Sokrates'tir. Eski Yunan filozoflarının doğaya yönelik geliştirdikleri felsefi anlayışlara karşın Sofistlerle birlikte ortaya çıkan ve gelişen; insana ve topluma dair felsefi sorgulamalar olmuştur. Bu anlamda Sokrates, sofistlere karşı önemli eleştiriler yapsa da Sofistler gibi bireye ve topluma yönelmiştir. Ancak Sokrates'in felsefe tarihindeki önemi, şüphesiz ki etiğin (ahlak felsefesi) kurucusu olmasıdır. Bu nedenle, Sokrates'in yaşadığı M.Ö 5. yüzyıl, etiğin altın çağı olarak da nitelendirilebilir.

Sokrates'te Erdem

Sokrates'e göre erdem kişinin ulaşabileceği en yüksek değerdir. Ancak erdem ne olduğunu bilmeden, erdemden söz etmek pek mümkün değildir. Diyaloglar ile bir araştırma/sorgulama yöntemi ge-

liştiren Sokrates'in en nihai amacı erdemli bir insan olabilmektir.

"Söyler misin Sokrates, erdem öğretilir mi ya da erdemli yaşamakla mı elde edilir? Yoksa öğrenmekle, yaşamakla değil de doğuştan veya başka yoldan mı gelir?" diye başlar **Menon** diyalogu. Bu soruya Sokrates'in ilk cevabı; "(..)Gelgelim onun öğrenilip öğretilmeyeceğini bilmek şöyle dursun; ne olduğundan bile haberim yok." olur. Diyalogun sonunda erdem ne olduğuna dair kesin bir cevap verilmezken; diyalogdan *erdem*in bilgi olduğu anlaşılmaktadır. Erdemli olabilmek için, "bildiğini sanma" yanılgısından kurtulup gerçek bilgiyi edinmek gerekir. Gerçek bilgi duyularla elde edilebilen, her zaman değişiklik gösteren bir yanılsama (doksa) değil, her daim geçerli olan bilgidir (episteme). Bunun yanı sıra, bilginin de neyin bilgisi olduğu önemlidir. Kişinin karakter ve davranışlarına yönelik bilgiler erdemli bir insanı yaratacaktır. **Gorgias** diyalogunda Sokrates; "haksızlıkların en büyüğünün" kötülük görmek olduğunu düşünen -ünlü sofist Gorgias'ın öğrencisi- Polos'a haksızlıkların en büyüğünün kötülük etmek olduğunu kanıtlamıştır. Bir bakıma Sokrates'in erdemi; iyi ve doğru olandan, gerçek cesaretten ve bilgiden yana olmaktadır.

Platon'da Erdem

Sokrates'in öğrencisi Platon da ilk dönem diyaloglarında Sokrates'in düşüncelerine tamamen katılmakta ve bu öğretiler doğrultusunda ilk sistemli siyaset felsefesini yaratmaktaydı. Platon'un *erdem* kavramına ilişkin yaklaşımında farklı olan, erdemi ahlak felsefe-

sinden siyaset felsefesine de taşımış olmasıdır. Onun varlık felsefesi ise; her varlığın öz bir işlevi olduğu düşüncesine dayanır ve işlevini gereği gibi yerine getiren varlık, erdemli olarak değerlendirilir.

Platon'a göre erdem *kendinde* bir kavram olmakla birlikte *kendinde* olan başka kavramlarla da ilişkilidir. (İleride Platon, Sokrates'in de kullandığı bu kendinde kavramını *idea* olarak şekillendirecektir.) Yani erdemin parçaları vardır. Bunlardan birisi ılımlılıktır, genellikle ölçülülük olarak kabul edilir. *Ölçülülük* ancak bilginin getirisiyle akılsızlıktan kurtularak ve dünyevi arzuları bırakarak gerçekleşebilir. Bu dünyevi duygulardan biri olan öfkeye karşı kişinin eylemesi gereken bir başka erdem, yürekliliktir. Yani cesaret. Cesaret ise bir duruma veya eyleme "gözü kara" bir şekilde girmek değil, doğruluğa ve iyiliğe dair olanı yapmaktır. Ve son olarak bilgi ise ölümsüz tını getirir. Bu üç erdeme sahip olma durumunda ve her birinin birbiriyle ahenk içerisinde olmasında ise adalet ortaya çıkar. Yani adalet, diğer erdemlerden üstün bir konumdadır. (Antik Yunan kültüründe bu dört erdem kardinal erdemler olarak adlandırılır.)

Aristoteles'te Erdem

"Adalet yalnızca erdemin bir parçası değil, bütünüdür."- Aristoteles - Politika

Platon'un öğrencisi Aristoteles, kurduğu felsefi sistem ile pek çok noktada Platon'un tersine bir yaklaşım geliştirse de onun erdem kavramına ilişkin yaklaşımı Platon'a benzerdir. Platon'a benzer şekilde erdemi yalnız etiğin içerisinde değil, siyaset felsefesinde ele alır. **Nikhomakhosa'a Etik**'te insanın en yüksek amacının mutluluk olduğunu söyleyen Aristoteles etik ile politikanın birbirinden ayrılmayacağını vurgulamıştır. Ahlak kapsamında ele aldığı erdemler; adalet, cesaret, cömertlik, dostluk gibi,

iki aşırı uç arasında doğruyu ortada bulmanın erdemleridir. Burada Aristoteles, Platon'un erdeminden etkilenmiştir. Ahlaki erdemler haricinde dionetik erdemler olarak adlandırdığı erdemler; entelektüel faaliyete bağlı olan erdemlerdir. Bu erdemlerden *phronesis* en yalın ifadesiyle pratik bilgelik olarak çevrilir. İnsanlar için iyi ve kötüyle ilgili şeylerde kullandıkları yargıların birikmesidir.

Tekhne sanata dair erdemler, *episteme* ise bilgiye dair eylemleri ele alır. *Sophia* ise felsefi, teorik, en yüksek bilgeliktir ve erdemlerin en önemlisidir. Çünkü insanın en yüksek yetisi olan akıl ve aklın da yüksek faaliyeti olan "kuramsal temaşa"ya dayanırlar. Aristoteles'te erdem yalnızca bir olgu değil, aynı zamanda eylemlerin bir sonucudur da. Bu da onun erdemi sorumlulukla ele aldığını gösterir.

Neden Erdem

İnsana, insan davranışlarına yönelik önemli felsefi sorgulamalar yapan Sokrates, ardından gelen ilk sistemli felsefenin kurucusu Platon ve Eski Yunan'ın en büyük filozofu kabul edilen Aristoteles, ardından gelen Epikürcüler, Stoacılar, Septikler... Neden felsefi sorgulamalarının en önemli teması erdem olmuştur? Şüphesiz bu soruya dair yazılabilecek onlarca sayfalık bir yazı ve filozofları bu sorgulamalara iten tarihi nedenler var.

Eski Yunan filozoflarından yüzyıllar sonra, 19. ve 20. yüzyıllarda yaşamış, devrimci anarşist Kropotkin'in de konusu olmuştur "etik". Kropotkin'in tüm deneyimlerini bir görüş etrafında şekillendirdiği; bilimsel, felsefi ve sosyolojik görüşlerinin özeti niteliğindedir. Ahlak öğretilerinin gelişiminde Eski Yunan'ın önemini vurgularken, bu felsefi geleneğin ahlakı metafiziksel ve spiritüalist bir bakış açısında çevirmesini eleştirir. Yine de, ahlak için çok önemli bir filozofa, Sokrates'e katılarak ondan alıntı yapar: *"Erdem, Tanrılardan gelen bir vahiy değil, neyin hakikaten iyi olduğuna, insanın başkalarını baskı altına almasındansa adaletli davranarak yaşayabilmesini, yalnızca kendinin değil toplumun da iyiliğini sağlamanın ne olduğuna dair rasyonel bir bilgidir."*

Bugünün ahlak değerleri bireyin davranışlarına ve toplumun iyiliğine yönelmek bir yana; dinin, devletin ve kapitalizmin değer yargılarıyla şekillendirilmiştir. Hangi dine mensup olursa olsun kurallarını yerine getiren, devletin dayattığı ilişki biçimini kabullenen ve sahipsiz, herkesin üzerine basarak daima kendi çıkarı doğrultusunda hareket etmeyi "liberalizm"le ilişkilendiren bireylerden ve bu bireylerin yarattığı toplumun değer yargılarından ibarettir.

Tam da bu bireye ve topluma dair değer yargılarının geliştiği ve ivme kazandığı dönemde etik ve erdem Kropotkin gibi büyük bir devrimcinin konusu olmuştur. Çünkü ahlaktan ve ahlaki erdemlerden söz edebilmek için yalnızca bireye değil topluma ilişkin düşünmek gerekir. İktidarlı ilişkilerle sarılı, otorite ve mülkiyete dayalı toplumlarda erdemden söz etmek bugün "idealar dünyası"na inanmak gibidir!

"Etik" kitabı bundan açıkça bahsediyor olsa da şöyle der Kropotkin; *"Biz ki caniyiz, herkes için etmek, adalet ve özgürlük istiyoruz."*

YALAN (1)

Auschwitz Toplama Kampı "Çalışmak Özgürleştirir" - Nazi Almanyası

Bugün iktidarların yalanlarını toplumsallaştırmakla yetkili bir propaganda bakanlığı olmasa dahi hipnoz, illüzyon, hile, kandırmaca, manipülasyon gibi farklı yöntemlerle toplumlar ve toplumları oluşturan her bir birey yalanlarla dolu propagandalara maruz kalıyor. Devletin resmi tarihinden her gün izlediğimiz haber bültenlerine; kitaplardan filmlere; kapitalizmin reklamlarından radyo, televizyon ve internete kadar pek çok araçla meşrulaştırılan bu yalanları, dergimizin "yalan" bölümünde ayyuka çıkaracağız.

Günde 8 Saat Uyku, 8 Saat İş/Okul, 8 Saat Boş Zaman mı?

Kapitalizme göre günümüz bireyinin gündelik yaşamı eşit üç parçaya bölünmüştür. 8 saat uyku, 8 saat iş ya da okul ve 8 saat boş zaman.

Ancak gündelik yaşamda 8 saatlik iş ya da okul, genelde 8 saatle sınırlı kalmaz. Diyelim ki kaldı, bu sefer işe ya da okula gitme yolu eklendiğinde en az 10 saattir. Diyelim ki milyonda bir denk gelinebilecek şanslı kişisin; uyuduğun mekanla gittiğin mekan aynı sokakta ve iş ya da okul için harcadığın toplam zaman gerçekten 8 saat... Diyelim ki 8 saat de deliksiz uyudun... Yaşamın sıkıntı ve sorunları yüzünden 2 saat yatakta dönüp uyku süreni 6 saate indirmedin. Sokağın gürültüsü yüzünden defalarca uyanmadın.

Peki kalan 8 saat, gerçekten boş zaman mıdır? Değildir.

Eski Yunan'dan, hatta belki daha eski tarihlerden günümüze pek çok anlam yüklenmiştir boş zamana. Eski Yunan'da akıllı bireylerin daha rahat felsefe yapabilmeleri için köleleri olmalıdır ki kol gücü isteyen

işleri yapmak yerine otium'ları (boş zaman) olsun. Romalılarda bir lükstür ve hak edilmelidir. Ortaçağ toplumlarında boş zaman sadece soylular için vardır, halk için yoktur. Avrupa'da sanayinin hakim üretim tarzı olmasıyla birlikte çalışma saatleri 16 saatin üzerine çıktığı için boş zamandan söz etmek mümkün değildir. Zaten buraya kadar bahsi geçen "boş zaman", kapitalizmin boş zaman yalanıyla birebir örtüşmez.

1886'da "günde 8 saat" diyerek sokaklara çıkan ve 8 saatten fazla çalışmayı, 8 saatten az boş zamanı reddeden anarşist yoldaşların 8 saatten kastettikleriylese hiçbir benzerliği yoktur.

Günümüz kapitalizmine göre boş zaman, bireyin kapitalizm için bu kez okulda ya da işte değil "boş zaman endüstrisi"nde çalışmayı sürdürme saattir. Boş zaman kavramı, kapitalist tüketimin ve metalaşmanın kıskaçına sıkıştırılmış ve boş zaman endüstrisinin sunduğu sınırsız seçenekler sayesinde tamamen ekonomik bir alana dönüşmüştür. Günde 8 saat çalışmanın karşılığında kazanılan paranın, günde 8 saatlik boş zamanda harcanmasını öngörür. Yani 8 saat kapitalist üretim için çalışmak zorunda kalan bireyin, 8 saat de kapitalist kültürün pekiştirilmesi ve kapitalist tüketim için çalışmasıdır.

Anarşistlerin bahsettiği boş zaman nedir; boş geçen zaman mıdır? Değildir.

Aksine en dolu geçebilecek zamandır ve önemli bir ihtiyaçtır. Bireyin hiçbir zorunluluğa maruz kalmadığı ve hiçbir yükümlülüğünün olmadığı; özgürce kullanabileceği zaman dilimidir. Kropotkin'in Ekmeğin Fethi'nde ifade ettiği gibi: "Devrimin asal amacı herkese önce **ekmek** vermektir. Ekmekten sonraki en yüce amacı **boş zaman** sağlamak olacaktır."

KAYBEDEN OLMAMAK İÇİN DAHA ÇOK KAYBETMEK

CONCORDE YANILIMI

Mercan Doğan

Sesten hızlı uçabilen (supersonic) bir yolcu uçağı yapma fikri 19. yy'ın ilk yarısından itibaren bilim ve teknoloji dünyasının gündemindeydi. 1962 yılında Fransa ve İngiltere devletlerinden ilk somut adım geldi, yedi yıl sürecek olan süpersonik uçak projesi başladı. Üretim maliyeti ve süresi oldukça yüksek olan Concorde isimli bu uçak, deneme uçuşundaki performansı başarısız bulundu. Güvenliği yetersiz, yakıt maliyeti çok yüksek ve yolcu kapasitesi çok düşüktü. Buna rağmen uçağa çokça yatırım yapılmaya devam etti ve 1976 yılında kullanılmaya başlandı.

Aradan yirmi yıl geçti. 1996 yılında İngiltere Psikoloji Derneği'nin düzenlediği "Düşünme" temalı konferansta Oxford Üniversitesi'nde zoolog olan Alex Kacelnik "Concorde yanılımlı" isimli bir teori ortaya attı. Kacelnik bu teoride, çok emek harcanan ve yatırım yapılan bir işten olumlu sonuç alınmamasına rağmen -Concorde'un deneme uçuşlarında başarısız olmasına rağmen- yatırımcıların geçmişteki yatırımlarını kaybetmemek için "artık yeter" diyememesi ve yatırımlara devam etmesi durumunu tariflemişti.

Bu teoriye "Concorde" isminin verilmesinden dört yıl sonra, 25 Temmuz 2000 tarihinde 113 kişinin yaşamını yitirmesine sebep olan kaza, Concorde uçaklarının sonu olmuş; eksiklik ve hataları kabul edilerek kullanımdan kaldırılmıştı.

Bireyi kazandıklarından çok kaybettiklerinin harekete geçirdiğini ve kaybedilenler biriktikçe bireyin daha riskli davranışlarda bulunduğunu söyleyen Concorde yanılımlı; parasal, zamansal ve hatta duygusal pek çok meselede, ekonomi ve psikoloji başta olmak üzere birçok alanda karşımıza çıkabilir.

Bahis oyununda parasının çoğunu kaybeden ba-

hisçinin, son oyunda tüm mal varlığını ortaya koyması akla ilk gelen örnektir. Önceden kaybettiği parayı geri almak umududur bu davranışının kaynağı; olumsuz gidişatı sürdürmeyi, kaybettiği paradan vazgeçmeye tercih eder. Şansının döneceğini umut etmek, içinde bulunduğu olumsuz durumu kabul etmekten daha kolaydır.

Gündelik yaşamda sık karşılaşılan örneklerden biriyse sevgililerin ilişkiyi bitirememesi durumudur. Günden güne ataerkil davranışları açığa çıkan, belki de şiddet uygulamaya başlayan erkekle ilişkisini sonlandırmayı düşünen kadının aklına şu gelebilir: "Bu erkeğe iki yılımı harcadım. Biraz daha çabayla ilişkimiz düzelebilir." Ama düzelmez. "Belki düzelir" ile geçen zamanlar, sorunların üzerine yeni sorunlar ekler ve kaybedilen, iki yıldan daha fazlası olur; sadece zamanla da ölçülemez.

"Gerçekçi olmayan" bir umut söz konusu olduğu için "umut teorisi" olarak da isimlendirilen bu teori, bireyin karar verirken gelecekte kazanacaklarını değil geçmişte ödediği bedelleri referans aldığını söyler.

Gerçekçi olmayan hayaller kurabiliriz. Hayal kurmak, yaratıcılığımız için olumludur. Ancak umutlarımız hayallerimizden farklıdır ve -gerçekliği de değiştirebileceğimizin farkındalığıyla- daha gerçekçi olmalıdır. Umud etmek, bireyin yaşam motivasyonunu, olumsuzluklar karşısında direncini arttıran bir etkidir. Gerçekçi olan umut yalnızca geleceğe dair değildir, içinde yaşadığımız olumsuzluklarla baş etmemizi de kolaylaştırır.

Ve umut, belki de gelecek sayfadadır. Çünkü gelecek sayfadakiler gerçektir.

DEVİRİMİ YAŞAYAN VE YARATAN ÖZGÜR KADINLAR MUJERES LIBRES

Özlem Arkun

İberya*, 1868'den 1936'ya kadar taş üstüne taş konarak hazırlanan bir devrim süreci yaşadı. İberya'daki anarşistler şöyle diyordu, "Devrim yoktan var olmayacak, devrim güçlü ve sağlam bir zemine ihtiyaç duyar, bunu yaratmanız gerekir." İberya'nın anarşizmle tanıştığı 1868'den itibaren, anarşistler ilmek ilmek bir geleneği ördüler. Eşek üzerinde köy köy gezen anarşistler, gittikleri her yerde baskıya karşı halkın örgütlülüğünün kazanacağını anlattılar.

Toplumsal devrim sürecine giden 70 yıllık dönemde İberya'daki anarşistler kolektivizm ve komünizm eğilimlerini başarılı bir şekilde birleştirerek anarko-sendikalizmi yükseltmiş, toplumsal devrimci anarşizm adına tarihsel bir iş başarmış-

lardı. Bununla birlikte toplumsal dönüşüm iddiasını hem endüstriyel hem de kırsal alanlardaki işçiler arasında yaymışlardı. 1936 Temmuz'una gelindiğinde CNT'nin üye sayısı 1 milyonu aşmıştı ve hemen hemen tüm sektörlerde CNT'li işçilerin etkilerinden bahsedebilirdi. Bununla birlikte anarşistler, anarşizmin toplumsallaşması için sadece işçi mücadelesinin yeterli olmadığını biliyorlar ve her alanda toplumun tüm kesimlerine yönelik çalışmalar yürütüyorlardı.

Bu dönemde bir taraftan gençler ve yetişkinler için eğitim programları geliştirildi, kültür merkezleri açıldı, ülke çapında geniş tabanlı bir gençlik örgütlenmesi yürütüldü; diğer taraftan da kültür, politika ve sosyal meseleler üzerine anarşist bir

perspektif geliştiren dergiler, gazeteler yayınlandı. Bu programların çeşitliliği, anarşist hareketin tarım işçilerinden ev kadınlarına, ev işçilerinden çocuklara kadar birçok kesim tarafından anlaşılmasına ve sahiplenilmesine fırsat verdi. Biz bu yazıda İberya'nın anarşist kadınlarına ve onların mücadele pratiklerine yoğunlaşacağız.

Özgür Kadınlar Buluşuyor

Toplumsal devrime doğru giden yolu, kadınlar da yıllardır arşınıyordu. Özellikle tekstil sektöründe çalışan kadınlar hem direnişlerde hem sendikal faaliyetlerde aktif bir şekilde yer alıyorlardı. Katalonya'nın bazı endüstriyel bölgelerinde, diktatörlüğün son yıllarında bile kadın çalışması yürüten gruplar vardı. 1928'de, Terrassa'da CNT'li kadınlar, FAI'nin kültür merkezinde bir araya gelerek kendi sorunları üzerine tartışmaya ve eşit ücret, ücretli annelik izni gibi konuları sendika toplantılarında gündem etmeye başlamışlardı. Her ne kadar kadınların bütünlüklü gelişimini desteklemek adına kaynakları sınırlı olsa da, 1936 Temmuz'u geldiğinde Terrassa'lı kadınlar devrime hazırlardı ve daha savaşın ilk günlerinde bir klinik ve bir hemşirelik okulu kurdular.

Barcelona'da CNT'ye bağlı Kadın Kültür Grubu (Grupo Cultural Femenino) 1934 yılı sonlarına doğru Asturias İsyanı sonrasında kuruldu. Soledad Estorach'ın da içinde yer aldığı bu grup, kadınların sendika ve devrimci mücadele içerisinde daha aktif bir rol oynamasının önünü açtı.

Madrid'te Mercedes Comaposada ve Lucia Sanchez Saornil de benzer çalışmalar yapmışlardı. Sanchez, başından beri kadınların CNT içinde daha da aktifleşmesi için Barcelona'da yoğun çalışmalar yürütüyordu. Daha sonra Madrid'te Mercedes'le tanıştı ve birlikte, CNT içindeki sendikalarda ve sendika dışında örgütlenen kadın gruplarına bildiriler gönderiyorlar, kadınların hangi meseleler üzerinde yoğunlaşmak ve ko-

nuşmak istediklerine dair fikir alışverişinde bulunuyorlardı. Daha sonra bu ekibe Amparo Poch ve Gascon'un da dahil olmasıyla çıkaracakları Mujeres Libres (Özgür Kadınlar) dergisinin altyapısını oluşturmuş oldular.

Mercedes ve Lucia birçok grupla iletişim halinde olmalarına rağmen 1936 yılına kadar Barcelona'daki Kadın Kültür Grubu ile bir araya gelmemişti. Onların da bir araya gelmesiyle Mujeres Libres Federasyonu artık gerçek anlamıyla kurulmuştu.

Özgür kadınları bir araya getiren fikirler neydi?

Barcelona ve Madrid'teki kadınların buluşmasının ardından kadınların özgürlük mücadelesi de ivme kazandı. Bu ivme hareket içerisinde bir kesim tarafından son derece olumlu karşılanırken, bir kesim ise hareketin "ayrılıkçılığa" neden olacağına ve bu grubun "feminizme" düşme tehlikesine dikkat çekerek bu hareketi eleştiriyorlardı. Fakat kadınlar bunu reddettiler. Mujeres Libres militanlarından Sucedo Portales ise "Biz feminist değiliz ve hiç bir zaman olmadık." diyordu. "Biz erkeklere karşı savaşmıyorduk... Birlikte çalışmak ve birlikte mücadele etmek zorundayız, yoksa toplumsal devrimi asla başaramayız. Fakat biz bir kadın örgütlenmesine ihtiyaç duyduk çünkü kendimiz için mücadele etmeliydik." Kadınların özgürleşmesinin "yok sayılarak köleleştirme, üretici olarak köleleştirme ve kadın olarak köleleştirme üçgenine" meydan okuyarak mümkün olacağını söylüyorlardı. Mujeres Libres, kadının özgürlüğünün, ancak kapitalizme ve devlete karşı verilen bütünlüklü bir mücadele ile, anarşizmle mümkün olacağını savunuyordu.

Mujeres Libres'in kuruluşu, kadınların devrim sürecinde anarko-sendikalist hareket ve toplum içerisindeki yerlerine sahip çıkmaları adına önemli bir adım olmuştur. Oluşan bu birliktelik

kadınlar arasında güçlü bir topluluk duygusu yaratmış ve bu birlikteliğin kendisi özgürleştirici bir nitelik kazanmıştır. Bireyin özgürleşmesi, topluluktaki diğer bireylerle güçlü bağlar kurmasının bir sonucudur ve oluşan bu topluluk duygusu, bu duyguyu paylaştıkları yıllar boyunca onları dönüştürmüş ve özgürleştirmiştir. Birlikte geçirilen zaman, yapılan planlar ve yeniden şekillendirilen toplumsal alanlarla; bir arada başardıkları her şey kendi potansiyellerine dair daha geniş bir farkındalık kazanmalarını sağlamıştır. Bunlar onların sadece hatıraları değil kendi bireysel dönüşümlerinin de gerçekliğidir. Bu, devrim sürecinden sonra, sürgün yıllarında ve sonrasında baskı dönemlerinde de onları güçlü ve bir arada tutan duygunun kaynağıdır.

Özgür kadınlar neler yaptılar?

Mujeres Libres, kadınların sadece mücadele ederek özgürleşebileceğini söylerken iki kavramı öne çıkartıyordu. Kendini gerçekleştirme (capacitación) ve örgütlenme (captación). Bunlardan birinin eksik kalmasının, kadının özgürleşmesinin önüne geçeceğini savunuyor ve çalışmalarını her ikisinde sağlayabilecek şekilde tasarlıyor ve gerçekleştiriyordu; bu da geniş ve çok yönlü bir yaklaşımı gerekli kılıyordu.

Kadınların kendini gerçekleştirmesinin yollarından biri bireysel gelişimdi. Kadınların okuma yazma bilmesini, cinsel sağlık, annelik ve çocuk gelişimi gibi konularda donanımlı olması gerektiğini söylüyor ve bu amaçla okullar açıyor, farkındalık yaratma grupları oluşturuyordu. Bu okullardan en bilineni Casal de la Dona Treballadora 1937'de Barselona'da açıldı. Bu okulda, okuma yazma ve temel bilimlerin dışında Dünya Tarihi, Fransızca, İngilizce, Rusça gibi dersler de veriliyordu. Ayrıca okulda meslek eğitime yönelik

daktilo, hemşirelik, terzi, elektrik, tarım eğitimi ve sendikal örgütlenme, sosyoloji gibi konularda da dersler vardı. Buradaki derslere her gün 600-800 kadın katılıyordu.

Mujeres Libres bu enstitülerin tek başına amaca ulaşmaya yetmeyeceğini biliyordu ve kadınlar sosyal ve duygusal dönüşümünü sağlayabilmek için yöntemlerini sürekli çoğaltıyordu.

Henüz devrim sürecinden önce başlattıkları günlük çocuk bakım hizmeti, devrim sürecinde de geliştiriyorlardı. 1934'te Barselona'da çocuklu işçi kadınların mücadele alanlarında daha aktif yer alabilmesi için, gereken zamanlarda onların çocuklarına bakarak bir çözüm geliştirmeye başlamışlardı. O günleri anlatırken Soledad'ın gözleri parlıyordu; "Kadınların evlerine gittiğimizde onlara propaganda yapardık. Özgürlükçü komünizmden ve başka konulardan bahsederdik. Zavallı kadınlar toplantıdan çıktıktan sonra bir de bizim nutuklarımızı dinlerlerdi. Bazen kocaları da evde olur, bizim tartışmalarımıza katılırdı." Sonrasında Mujeres Libres ilk kongresinde "çocuk bakımının bütün topluluğun bir sorumluluğu olduğunu" savunarak, tüm fabrikalarda ve atölyelerde emzirme ve çocuk bakımı için odalar kurmaya çağırdı ve bunların kurulmasında aktif olarak çalıştı.

Mujeres Libres'in işçi seksiyonu, fabrikalara düzenli olarak ziyaretler yapıyordu. O ziyaretleri şöyle anlatıyordu; "Oradaki işi bazen on beş yirmi dakikalığına bazen bir saatliğine durduruyor ve işçilerle konuşuyorduk. Bu elbette işçi komitesiyle görüşerek yapıyor ve sendikanın desteğini alıyorduk... Bu dersleri çok tekstilden metalurjiye, aydınlatmadan ağaç işçiliğine kadar çok farklı alanlarda tekrarladık. Bazı günler neredeyse elli fabrikaya gidiyorduk" Bu kole-

tiflere yapılan gezilerin hem kendini gerçekleştirmeye hem de örgütlenmeye denk düşen iki amacı vardı. Hem kadınlarla iş yerindeki sorumlulukları hakkında toplumsal dönüşüm hakkında konuşuyor ve onları örgütlenmeye çağırıyorlar; hem de Mujeres Libres'in tüm işçi komitelerinde ve bütün fabrikalarda temsil edilmesinin önünü açıyorlardı.

İberya'da anarşist kadınlar toplumun her alanında propagandalarını yaygınlaştırmayı çok önemsiyorlardı. Bu amaçla 1936 yılında federasyonla aynı ismi taşıyan Mujeres Libres dergisini çıkarmaya başladılar. Dergide politik konulardan çocuk bakımına, güncel tartışmalardan film eleştirilerine, sağlıktan moda, özgür aşktan seks işçiliğine kadar çok geniş bir yelpazede yazılar yazılıyor, tüm bu konular anarşist bir perspektiften bakılarak tartışılıyordu. Bu yayınların dağıtımını da organize ediyorlar, İberya'nın her yerine ulaşmasını sağlıyorlardı. Devrim sürecinde Barcelona Ramblas'ta bir kulübe kurmuşlar ve yayınlarını buradan da dağıtmışlardı. Bu kulübeyi aynı zamanda halka açık sergiler ve yapılan başka etkinlikler için de kullanmışlardı.

Ülke çapında kültür ve propaganda grupları oluştururken, Barcelona'da bir grup da düzenli radyo yayını üstlenmişti. Başka bir grup ise basılı yayınların ve radyo yayınının ulaşmadığı yerlere, köylere giderek sözlü propaganda yapıyorlardı. Mercedes'ten aldığı derslerin ardından, güçlü bir hitabet yeteneğine sahip olan Pepita Carpena gezici propaganda turlarını üstlendi. Gezici kütüphaneler kurarak İberya'nın köylerini kasabalarını arşınladılar.

Mujeres Libres bunların yanında Barcelona'da yataklı bir doğum hastanesi kurdu. Casa de Ma-

ternidad adındaki doğumevinde, doğum ve doğum sonrası bakımın yanında anne sağlığı, doğum kontrolü, cinsellik ve bebek bakımı hakkında bilgiler de veriliyordu.

İberya'nın tamamında kolektifleştirmelerde, kooperatiflerin kurulmasında aktif olarak yer alan Mujeres Libres'li kadınlar toplumun ihtiyaç duyduğu her alanda çalışmalar yaptılar. Devrimin ilk günlerinden başlayarak herkes için yiyecek sağladılar, aşıevleri açtılar. Çocuk gelişimine dair fikirlerini geliştirerek eğitime anarşist bir bakış getirdiler. Cinsellik üzerine bilgilendirme çalışmaları yaptılar ve seks işçilerinin özgürleşmesi için bir rehabilitasyon merkezleri kurdular. Mültecilerin yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamak için programlar oluşturdular. Tüm bu faaliyetlerin yanında, kadınlar Franco ordusuna karşı cephe antifaşist mücadeleye de katıldılar.

İberya'da yeşeren bu devrim, ortaya konan pratiklerle, bugün hala hem anarşist mücadeleye hem de kadın mücadelesine ışık tutmaktadır. Kadınların kendilerini ilgilendiren kararları kendilerinin alması ve böylece tarihte aktif bir özne olmaları, bugün hem dünya çapında hem de yaşadığımız topraklardaki kadın mücadelesi için önemini kaybetmemiştir. Çünkü İberya'daki anarşistlerin söylediği gibi "Devrim yoktan var olmayacak," Çünkü devrimi ancak, baha-nelere sığınmadan, yaşamlarını eline almak için elini taşın altına koyanlarla, kendi hayatlarının ve birbirlerinin sorumluluğunu almaktan kaçınmayanlarla, bitmez tükenmez enerji ve çabayla yaratabiliriz.

***1936 Devrimi tüm İberya Yarımadası'nda etkili oldu.**

PROZAC

Sabah 6'da kalk. Yüzünü yıka. Kahvaltı yap. Prozac. İşe git. Azar işit. Yemek ye. Prozac. Facebook'a gir. Beğen. Paylaş. Otobüse bin. Prozac. Eve gel. Üstünü deş. Yemek ye. Televizyon izle. Prozac.

Gündelik yaşamın içine yayılmış huzursuzluğun, güvensizliğin, mutsuzluk ve umutsuzluğun bir ilacı olarak 'anti-depresanlar', bugün hiç olmadığı kadar yaşamlarımızı işgal etmektedir. Peki, hepimizin hayatında böylesi sıradan hale gelmiş anti-depresanlar, günümüz "psikolojik toplum"unda nasıl bir rol oynuyor?

Anti-depresan 21. yy'ın reçeteli uyuşturucusudur.

Sistem, insanlarda yol açtığı tahribatları görmüş, yöntem ve araçlarıyla hasta ettiği insanlara karşı 'tedaviyi' de kendisi pazarlayarak, büyük bir rant alanı oluşturmuştur. Anti-depresanlar, bütün piyasası ilaç şirketlerinin elinde bulunan uyuşturuculardır. Bu ilaçlar, kapitalizm için nitelikli köleler üretmesi bakımından hem faydalı hem de insanları "tedavi" ederken büyük paralar kazandıran verimli bir kaynaktır. Anti-depresanları satma yetkisi yalnızca ilaç şirketlerine aittir.

Toplum nezdinde meşruluğunun sağlaması kolay olan anti-depresanların, diplomalı hekimler tarafından verilmesi onun en büyük kabul edililiğini oluşturmaktadır. Depresyonun sebebi, içine kapatıldığımız duvarlar, kapitalizmin bizi içine sürüklediği rekabet ve yalnızlıktır.

Anti-depresanlar ilk kez 90'larda Amerika'da yaygın olarak kullanılmaya başlanmış. Bu coğrafyada herkesin kullanabileceği bir 'ilaç' haline gelmesi ise 2000'leri bulmuştur. Sistemin TV kanallarında, gazetelerinde anlatılanlar sayesinde "modern hayat"ımızın bir parçası olmuştur.

Sistem, bir yandan kendi düzenine entegre olmuş bireyleri belirli bir norm içerisinde tutarken, bir yandan da bu sömürülen bireylerin, ya-

rattığı güvenli alanlara uyumlu bir şekilde faaliyet göstermesini istemektedir. Yaşamsal, ruhsal ya da akli manada yarattığı normların dışına taşan kimse-leri ise, kendi belirlediği yöntemlerle 'tedavi' sürecine başvurarak, entegrasyon sürecini tamamlamaktadır.

Modern psikolojinin muhteşem paradigması: Yaşamınızda 'normlar' bazında bir uyum sorunu yaşıyorsanız, bu toplumun ya da sistemin değil, bireyin suçudur. Kişinin maruz kaldığı şiddetten, ona uygulanan tahakkümden, hiçbir şeyi özgürce, kendi iradesine dayanarak yapamamasından kaynaklanan bunalımının sorumluluğu bireye yüklenmiştir.

Kapitalizme entegre olamayan bireyler ya bir er- gen ya psikiyatrik bir vaka ya da suç işlemeye yatkın kişiliklerdir. Bireyin yaşamıyla kurduğu ilişkideki her sorun, toplumdan azade bir 'kişisel asabiyet' algısına indirgenmiştir. Aslında toplumsal olan her olayda çocukluğu sorgulama yoluna gidilmiş, sorunlarımızın kökenlerinden "bugün" gör- mezden gelinmiştir.

DON'T WORRY -

Elbette böylesi bir körleştirme politikasını uygulayan psikiyatri bilimi, ailesiyle, işiyle, yaşamın tamamıyla -ve aslında anlaşıldığı üzere sistemin kendisiyle- derdi olan bireylerin, böylesi bir buhranın içinde yaşamaktan duyduğu üzüntünün, öfkeye ve isyana dönüşme ihtimalini yok etmek için kimi 'ehlileştirme ve entegrasyon' yöntemlerine başvurur.

Psikiyatri kişinin yaşamdan duyduğu mutsuzlukları, bu mutsuzlukların sebebine değinme gereği duymadan, mutsuzluğun sadece sonucunu değiştirmeye yönelik olarak hareket eder. Ve birey modern psikolojinin 'tedavi' tahakkümüne yenilmek durumunda kalır.

Anti-depresanlar insanın moralman kendini iyi hissetmesini veyahut genelde hiçbir şey hissetmesini sağlar. Bu ilaçlar bireyde aşırılığa izin vermez, bireyi çevresiyle ve koşullarıyla barışık hale getirir, "toplumla uyumlu" bireyler yapar. Yani şehir yaşamından, çalışma saatlerinden, insanlardan rahatsız bir şekilde çalışmaya henüz başlamış 24 yaşında bir genç, bu ilaçların yardımıyla çalışmayacak yaşa gelene kadar patronuna bir kere bile karşı çıkmadan emekli olabilir. İşin güzeli bu uyuşturucu, işçinin performansında herhangi bir düşüşe sebep olmadığı gibi tam aksine hiç bir şey düşünmeyen, emredileni sorgulamadan yerine getiren köle orduları yaratır. Bu ilaçlara bir kere başladığınızda asla bırakamazsınız. Çünkü doktor size asla

-- BE HAPPY
"Tamam, tedavin tamamlandı, kalan haplarını çöpe atabilirsin" demez. Aldığınız hapların ismi değişir, gramajı artar veya azalır. Kendinizi iyi hissedebilir, ama asla tedavi olamazsınız.

PROZAC

1,000,000 mg

Hatta psikanalizin "babası" sayılan Freud, yaşadığı müddetçe tedavi etmeye çalıştığı hiçbir "hastasında" kalıcı çözüme ulaşamamıştır.

Depresyon, bunalım, can sıkıntısı, dayanamama, garesizlik halleri insan ruhuna ne kadar ters düşse de günümüzde "normal" olan ve hatta olması gereken bir durumdur. Zorlama ve tabi kılma eylemleri ile işleyen bir toplumda insanların kendini kötü hissetmemesi herhalde "anormal" bir durum olurdu. Yaşadığımız bunalımı bütün gerçekliğiyle görmemiz, kişisel bunalımlarımızı ise bedenimizin ve ruhumuzun şehirlere, okullara, çalıştırılmaya, eğitime, yoksulluğa karşı uyguladığı bir sivil itaatsizlik eylemi olarak algılamamız gerekiyor. Sistemin araçlarıyla 'tedavi' edilmediği ve manipülasyona uğramadığı sürece iç sıkıntımız, sisteme karşı bir direniş alanı oluşturacak ve kapitalizmin gerçekleriyle yüzleşebileceğimiz bir süreç olacaktır.

Çünkü biliyoruz, bugün sistemin ruhsal bozukluk olarak adlandırdığı hiçbir şey toplumsal, siyasal ya da tarihsel döngüsünden ayrı düşünülemez. İnsanları 'deli' yapan şey, aslında onları ötekileştirenlerin, yalnızlaştıranların, hiçleştirenlerin olduğu iktidarlı toplum ve bu itilmişleri 'deliler' olarak dışlayıp bir yandan da kimyasallarıyla tepkisizleştirenlerdir.

Günde 10 saat çalışma temposuna katlanamıyorsan, at bir prozac. Okulda kendini hapishanede gibi hissediyorsan, at bir prozac. Babana tahammül edemiyorsan, at bir prozac. Annen mi dövdü? At bir prozac. İşsiz misin? At bir prozac. Mutlu olamıyor musun? At bir prozac.

Hangimiz akıllıyız?

Bugün asıl delilik, hiç durmadan devam eden savaşlar ve insanın insanı katlettiği toplumsal düzenin normal kabul edildiği, hayatının yarısından fazlasını 'mesai' denilen modern kölelikle geçirirken, diğer yarısını tecavüz, taciz ve aşağılanmalara uğrama ihtimal ve paranoyasıyla yaşayan, metropollerin arasına sıkışmış insanların içinde can çektiği sistemdir. Asıl ruhsal bozukluk her şeyi olduğu gibi kabul edebilmektir. Asıl hastalar, bize bencilliği öğretip bizi yalnızlaştıran anneler, bize boş hayaller pompalayan dersane öğretmenleri, sıkıntılarımızı ilaçla geçirmeye çalışan doktorlardır.

Toplumda tedavi edilmesi gereken en önemli şey otoritedir. Bize ilaç olabilecek yegane şey ise, kendimizi kandırmaktan vazgeçmek, gerçeklerle yüzleşmektir. Ve sistem tereddüt etmeden hayatlarımızı mahvederken onunla mücadele etmektir.

DELİLER KÖYÜ GEEL

Geel köyünde yaşayan insanlar

Kropotkin 1877'de Paris'te, "Hapishanelerin Mahkûmlar Üzerindeki Moral Etkileri" başlığı altında verdiği konferansta akıl hastalarının durumundan da söz etmişti. Kropotkin'e göre onların zincirlerinden kurtulmuş olmaları yeterli değildi. Gerçekten sağlıklarına kavuşmaları isteniyorsa kapatıldıkları akıl hastanelerinden dışarı çıkarılmalıydılar. İşte o zaman "Özgürlük mucizeler gerçekleştirecekti". Anarşist Kropotkin, bu savlarına bir de kanıt gösteriyordu: Geel adlı "deliler köyü".

Geel, Ortaçağ'da Anvers (Belçika) yakınlarında küçük bir köydü. Burada putperest babası tarafından öldürülmüş ve akıl hastalarının koruyucusu sayılan Azize Dymna adına yapılmış bir kilise, kilisenin hemen yanında da bir şifa yurdu bulunuyordu. Akıl hastaları kötü ruhlardan arındırılmak (ekzorsize edilmek) üzere kiliseye getiriliyor, şifa yurdunda bir süre bakılıyorlardı. Ancak, getirilen hastaların sa-

yısının giderek artması üzerine şifa yurdu barınma ihtiyacını karşılayamaz hale geldi ve kilise, köy halkından, hastaları evlerinde konuk etmelerini istedi. Köylüler bunu severek kabullendiler.

Böylece neredeyse her evde bir akıl hastası barınır oldu.

On üçüncü yüzyılda pratik nedenlerle başlayan bu uygulama, zaman içinde bir tedavi yöntemine dönüştü. Geel Köyü bir tür akıl hastaları kolonisi niteliği kazandı. Akıl hastalarının tahakküm altında olmadıkları, "akıllılarla" birlikte yaşadıkları bir koloni.

Geel Köyü "delileri" bağrına basmıştı. Akıl hastaları ve köylüler gündelik hayatın akışı içinde kaynaşmışlardı. Köylüler evlerine aldıkları hastaları ailenin üyesi kabul ediyor, onlara sofralarında yer veriyorlardı. Tarlada birlikte çalışıyor, köy şenlikle-

rinde birlikte sarhoş oluyor ve eğleniyorlardı. Onları birbirlerine bağlayan kardeşçe sevgiydi. Bu bağ kolay kolay kopmuyordu. Kropotkin'in de belirttiği gibi, Geel halkı haykırıyordu: *"Delilerinizi bize verin. Biz onların halinden, onların dilinden anlarız. Gönderin bize onları, özgürleştirelim."*

Aydınlanma'yı yayarak Avrupa'yı karanlıktan kurtarma misyonunu üstlenen Fransızlar, 1879'da yöreyi işgal ettiklerinde Geel'de bir kültür büyümüş olduğu gerekçesiyle buradaki şifa yurdunu kapattılar. Fakat köy halkının akıl hastalarını evlerine almalarını engelleyemediler. Geel, bu tarihten sonra da bir "deliler kolonisi" olmayı sürdürdü.

Geel bugün Anvers iline bağlı bir belediye. Aileler hâlâ akıl hastalarına bakıyorlar. Ancak bunun için hastaların "eleme"den geçmeleri gerekiyor. Daha açık bir anlatımla, belediye sınırları içindeki akıl hastahanesinde sıkı denetime tabii tutulan hastalar arasında ancak "tehlikeli" olmadıkları saptananların aileleri arasında yaşamalarına izin veriliyor. Kısacası Geel'deki geleneksel komünal terapi günümüzde, merkezi otoritenin denetime girmiş ve kurumsallaşmış bulunuyor.

Bütün anarşist komünistlerde olduğu gibi, Kropotkin'in düşüncelerinde de romantik bir Ortaçağcılık vardır. O da Ortaçağ'ın köy ve kasabalarındaki yüz yüze ilişkileri, dayanışmayı, lonca örgütlenmelerini, hayır kurumlarını yüceltir. Ortaçağ köylerini "karşılıklı yardımlaşmayla" işleyen ideal toplum kabul eder. Geel de böyle bir Ortaçağ köyüydü.

Darwin'in evrim kuramını eleştiren Kropotkin'e göre doğadaki canlıların hayatta kalabilmek için birbirleriyle ölümüne mücadele etmeleri kural değildir. Doğada esas olan dayanışma, yardımlaşmadır. Dayanışma insan toplumunun evriminde de önemli rol oynamıştır. Tarih boyunca ilkel komünde, Ortaçağ'ın köy ve kasabalarında, zanaatçı loncalarında hep dayanışma temel ilke olmuştur. Ancak, 16. Yüzyıl Avrupası'nda özel mülkiyet sisteminin yaygınlaşması ve modern devletin doğuşuyla birlikte kardeşçe ilişkilerin yerini göze göz, dişe diş bir rekabet almıştır. Geel'deki dayanışma ve karşılıklı yardım, kapitalizmin gelişimi içinde beliren ve bazı "altın kalpli kapitalistler" eliyle gerçekleştirilen hayır işlerinden farklıydı. Modern zamanlar öncesi-ne özgüydü.

Kropotkin, Geel Köyü'nde Ortaçağ'a ilişkin ütopyacı ve romantik düşüncelerini zenginleştiren kanıtlar bulmuştu. Geel bir "kardeşlik toplumu"ydü. Tahakkümsüz, adaletli, paylaşımcı bir toplum.

Sevinç ve kederi paylaşan, gönüllü bir şekilde yardımlaşan, dayanışma içerisinde insanların biraraya geldikleri komün.

Bu toplumda özgürlük mucizeler gerçekleştiriyor, toplumsal yaşam zaferler kazanıyordu.

Geel Köyü'ndeki komünal terapi insanların devlet ihtiyacı duymadan en ağır ve en yaşamsal sorunlarını dahi çözümleyebileceklerini göstermişti. Kropotkin, o dönemde sosyalistlerce savunulan "devlet eliyle sağlık hizmetleri" düşüncesini eleştirirken, Geel'de özgürlüğün yarattığı bu mucizeyi kanıt olarak öne sürüyordu. Kropotkin'e göre sağlık devlete bırakılmayacak kadar ciddi bir sorundur. Devlete, diğer alanlarda olduğu gibi, bu bakımdan da güvenilmez. Çünkü bürokrasiyi yaşamın acilliğinin önüne geçirmekten çekinmez.

İnsancıl davranışların, kardeşçe ilişkilerin yarattığı bu komünal tedavi bugün bizlere bir düş gibi görünüyor. Ortaçağ'ın büyüdü dünyasına dönmenin mümkün olmadığı da inkar edilmez bir gerçek. Fakat, özellikle 1960'larda akıl hastalarının durumlarını iyileştirmek için önerilen radikal çözümlerin Kropotkin'in Geel örneğinden yola çıkarak geliştirdiği düşüncelerle benzerlikler taşıdığını pekala söyleyebiliriz.

Felix Guattari ve bir grup Lacancı psikiyatristin kurdukları Clinique de la Borde, Mayıs 1968'in mirasını da sahipleniyordu. Klinikteki doktorların teröristlere yataklık yaptıklarını ileri süren polis, buraya birkaç kez baskın düzenlemişti.

1970 yılında Heidelberg'de bazı radikal doktorlar ve bir grup akıl hastası biraraya gelerek SPK (Sozialistisches Patienten Kollektiv/Sosyalist Hastalar Kolektifi) adlı bir örgüt kurmuşlardı. Örgütün amacı akıl hastalarının tedavisinde çok köklü değişikliklerin yapılması için kampanyalar yürütmektir. Parlamento dışı muhalefete karşı çok sert önlemlerin alındığı 1970'lerin Batı Almanyası'nda anarşist düşünceleri benimsemiş SPK doktorlarının Kızıl Ordu Fraksiyonu ile ilişkileri olduğu, hastalara bomba imal etmeyi öğrettikleri ileri sürüldü. Yargılamalar sonucu doktorlardan Siegfried Hausner, Wolfgang ve Ursula Huber hapis cezalarına çarptırıldılar. (Meraklısı için not: Endüstriyel müzik topluluğu SPK'nın adını bu kolektiften aldığını, topluluk üyelerinden Graeme Ravell ve Derek Thompson'ın da bir süre psikiyatri kliniklerinde hasta bakıcılık yapmış olduklarını anımsatalım.)

Kropotkin, Geel örneği için, "Özgürlük mucizeler yaratıyor" demişti. Yaşamının son dokuz-on yılını akıl hastanesinde geçirmiş olan Antonin Artaud'un şu kehaneti Kropotkin'in sözünü daha da anlamlı kılıyor: *"En sonunda mucizenin gerçekleşmemesi mümkün değil."*

Halil Turhanlı'nın Şenlik, Sanat ve Sabotaj kitabından alınıp düzenlenmiştir.

PORTRELER

İKTİDAR KARŞISINDA BİR DEV BAKUNİN

Bir devrimci anarşistin hayatı nasıl anlatılır? Doğumu, yaşayışı ve ölümü üzerine kurulu bir şablondan değil elbette. Özgürlük, eğer düşündüğünü eyleyebilmekse; devrimci bir anarşisti anlatırken düşünceleri önemli bir yerde durur. Çünkü o, düşüncelerini içinde bulunduğu anda gerçekleştirebilmenin çabası içerisinde.

Söz konusu anarşist Bakunin ise, yaşamı üzerine bir şeyler yazabilmek daha da zordur. Üzerinde dikkatli çalışmayı gerektirir. Yazdıklarının ve eylediklerinin nelere yol açtığı, sadece içinde bulunduğu zamandan anlaşılmaz. Öngörülerinin haklılığı sonraki yüzyıllarda da kendini göstermiştir.

Bakunin, tarihte anarşist düşüncenin pratiğe dönüşmesindeki en büyük isimlerden biri değildir sadece. Hareket insanı gibi gösterilmesine karşın, anar-

şist düşüncenin en önemli tartışmalarını vermiş; düşüncenin geliştirilmesine büyük katkılarda bulunmuş bir anarşisttir.

Bakunin'in Eylemi

1840'ta doğduğu topraklardan; Rusya'dan ayrıldıktan sonra Polonya'dan Bohemya'ya; İtalya'dan Fransa'ya, Avrupa'da devrimci düşüncüyü ve hareketi gittiği her yere götürdü. Avrupa'nın dört bir yanında köylü isyanlarının en ön saflarında, işçi örgütlenmelerinin kuruluşunda, ezilenlerin özgürlüğü önünde engel olan bütün güçlere karşı savaştı. Bunu yaparken ezilenlerin örgütlenme gerekliliğini anlattı. İktidarlara karşı verilecek mücadelenin, yıkıcı ve güçlü yanını tam da buraya koydu. "Özgürlük ancak özgürlükle, halkın topyekün isyanıyla ve halkın tabandan gönüllü örgütlenmesiye yaratılabilir."

19. yüzyılda Bakunin'in Avrupa'daki etkisinin ne olduğunu anlamak açısından, Çarlık Rusya'ya karşı mücadeledeki en etkili isimlerden Alexander Herzen'in anekdotu değerlidir. *"Bakunin Paris'ten Prag'a giderken Alman köylülerinin isyanıyla karşılaşır. Köylüler kalenin etrafında ne yapacaklarını bilmez halde dolanırken, Bakunin arabadan iner ve isyanın neden olduğunu sormakla zaman kaybetmeden, köylüleri örgütler. Arabasına geri dönüp yola koyulduğunda kale çoktan dört tarafından yükselen alevler içindedir."*

1847'de, Polonya Ayaklanması'nı anmak için Paris'te yaptığı bir konuşmadan dolayı Fransa'dan sınırışı edilir. Çarlık Rusya'nın, Bakunin'i yakalamak için tüm çabalarına rağmen, Bakunin Avrupa'nın farklı şehirlerinde gizlenmeyi başarır. Buralarda boş durmaz, ayaklanmalar örgütler. Özellikle Dresden ayaklanmasıyla ismi, otorite ve baskıyla karşılaşan tüm kesimlerin dilinde dolaşmaya başlar. Sadece Slavların değil, farklı imparatorlukların zulmüne maruz kalan halkların verdiği özgürlük mücadelelerinde, Bakunin'in düşünceleri ve eylemleri bir dayanak noktası haline gelir.

1850'den 1861'deki hapishaneden kaçışına kadar süre içerisinde Çarlık Rusyası tarafından tutuk sak edilir. Önce Japonya'ya, sonra ABD'ye oradan da İngiltere'ye geçerek mücadelesine kaldığı yerden devam eder. Özellikle hapisten kaçtıktan sonraki bu süreçte, Uluslararası Kardeşlik İttifakı'nın altyapısı oluşturulmaya başlanır. Gittiği farklı yerlerdeki Kardeşlik Örgütlenmeleri, Floransa Kardeşliği örneğinde olduğu gibi Enternasyonal'in yerel birimlerine dönüşür. 1869'da (sadece işçilerin uluslararası en büyük örgütlenmesi değil, ezilen halkların da bir örgütlenmesi konumunda bulunan) Enternasyonal'in Basel Kongresi'ne katıldığında, sadece Enternasyonal için yeni bir dönem başlamaz, sosyalizmin içerisindeki iki ekol anarşizm ve marksizm arasındaki temel ayrılıklar şekillenir. 1873'te Karl Marks'ın örgütlediği karalama kampanyalarıyla, ayak oyunları ile Bakunin ve grubu Enternasyonal'den ayrılır. Dolayısıyla İsviçre, Fransa, İspanya, İtalya ve Belçika seksiyonları da... Sonrasında St. Imier'deki Kara Enternasyonal'in yerellerini oluşturacak bu seksiyonlar, bulundukları bölgelerdeki anarşist hareketin ve düşüncenin gelişimi noktasında önemli bir yere sahip olmuşlardır.

1870'de Lion Ayaklanması'ndadır. Ayaklanma, Paris Komünü açısından önemlidir. Çünkü ayaklanma komünün ilk adımıdır. Lyon'daki düşünce Paris'i komünleştirir. Merkezîyetçiliğe karşı özörgütlülük temelinde inşa edilen ayaklanma özellikle Paris Komünü'ndeki anarşistler tarafından ilham alınarak uygulanır. Bir yıl öncesindeki ayaklanmadaki tutuklanma kararından dolayı, Marsilya'da saklanmak zorundadır. Ölümünden iki yıl önce Bologna'da örgütlemeye çalıştığı isyan, onun son çabası olarak anarşist tarihteki yerini alır.

Bakunin'in Düşüncesi

Mücadeleyle bu kadar iç içe geçen bir yaşamının, Bakunin'i yazınsal anlamda verimli olmasına müsade etmediği gibi yaygın bir kanı vardır. Bu yaygın kanının aksine, Bakunin düşünsel anlamda anarşist ideolojiye katkısı oldukça yüksektir. Mücadele alanındaki deneyimler onun yazdıklarına oldukça etki edebilmiş ve dönemin (ve sonraki dönemlerin) temel tartışmalarına anarşist bir perspektif oluşturmuştur.

Almanya'da Gericilik; Slavlara Çağrı; Federalizm, Sosyalizm ve Anti-teolojizm; Tanrı ve Devlet; Paris Komünü ve Devlet Düşüncesi, Özgürlük ve Devlet gibi yapıtları, yazdıklarının sadece bir kısmını oluşturmaktadır. Yazdıklarında, genel olarak içerisinde bulunan durum ya da sistemi irdelemeye çalışan Bakunin, sadece tespit yapmaz. Durumun ya da sistemin nasıl üstesinden gelineceğine ilişkin de yazar.

Hapishane yıllarından önceki süreçte, federalizm, halkların özgürlüğü, devlet karşıtlığı gibi konular üzerine en fazla yazdığı, konuştuğu ve tartıştığı konulardır. Enternasyonal'e dahil olduğu süreçte, Marks ve ekibine karşı giriştiği otoriter sosyalizm eleştirileri, sadece anarşist düşünce açısından değil, devrimci perspektif açısından da önemlidir. Sosyalizmin sonraki pratiklerinde devletin ve otoritenin rolünün ne olduğu, bu deneyimlerin nasıl olumsuzluklara yol açtığı düşünüldüğünde Enternasyonal'deki tartışmalar önemini bir kez daha ortaya koyar. Paris Komünü gibi farklı toplumsal devrim süreçlerine ilişkin değerlendirmeleri ayrıca önemlidir. Farklı deneyimlerin bizzat içerisinde yer almış bir devrimcinin değerlendirmeleri olması açısından, Bakunin'in tüm çabaları özgürlük düşüncesinin coğrafyalar arası pratikleme çabasıdır.

Düşünce ve Eylemin Uyumu

"Komünizm teoriden değil, pratik içgüdüden türer."

Düşünce ve eylem arasındaki dengeli bir uyumdur Bakunin'in yaşamı. Nasıl ki, anarşizm sadece bir kuram ve düşünceler bütünü değilse; düşüncelerin inşasına dayanan bir eylem ve hareketse, Bakunin de anarşizmin bu özelliğini kendisine ilke edinmiştir. Bir yandan düşüncelerini dünyanın farklı yerlerindeki özgürlük mücadeleleriyle şekillendirmiş, bir yandan da anarşist ideolojinin somutlanması için Jura Federasyonu'ndan Floransa Kardeşliği'ne özörgütlülükler oluşturmuştur.

Bakunin, yaşamını özgürlüğün önünde dikilen her iktidarı yıkmaya adanmış devrimci bir anarşist. Yaşamın yaratıcı kaynağı olduğu için yıkıcı tutkusunu dizginlemeden...

GEZGİNLER ÇETESİ

Zeynep Tan

İberya Devrimi'nden önce Durruti ve Ascaso bir süre İspanya dışına çıkmak zorunda kaldılar. Durruti ve Ascaso, Zaragoza'da başpiskoposa düzenlenen suikasttan dolayı suçlandıkları, kimi gazeteler tarafından hedef alındıkları ve Güney Amerika'da da örgütlenme faaliyetleri yürütmek için bir süre Güney Amerika'da bulundular.

İkili, yollarının düştüğü ve bir haftadan fazla kaldıkları her yerde, yerlilerin hafızalarında uzun süre yer edecek hikayeler bırakıyorlardı. İki kaçak, yoldaşlarının yanına Arjantin'e giderken Küba'da mola verdiler. Onları aralarına alan işçiler, Kübalı ezilenlerin günlük yaşamlarını ve içinde bulundukları koşulları anlatınca Durruti ve Ascaso bir süre daha burada kalmaya karar verdiler. Diktatör Gerardo Machado, büyük patronların ve toprak sahiplerinin çıkarlarına sıkı sıkıya bağlı bir program uygulamaktaydı. Havana'da zenginler lüks içinde hayatlar sürerken Durruti ve Ascaso'nun yeni mesai arkadaşları için hayat hiç de kolay değildi. Polis sınırsız yetkilere sahipti ve işçi sınıfının sürekli yükselen tansiyonunu zor yoluyla kontrol altına alıyordu.

Anarşistler ise Küba'da ağır adımlar atmaya tercih ediyorlar, uzun vadeli ve sabırlı bir stratejiyi savunuyorlardı. Durruti ve Ascaso, Kübalı anarşistler tarafından "sabırsız eylemciler" ilan edilmisti. Limanda dok işçisi olarak çalışmaya başlayan Durruti ve Ascaso, liman işçilerine örgütlenmelerinin, bir araya gelmelerinin gerekliliğini anlattılar. Kantindeyken ve çalışırken mesai arkadaşlarını sürekli olarak sendikal bürokrasiye karşı uyarıyor, kendi öz örgütlenmelerini yaratmaları gerektiğini söylüyorlardı. Bir süre sonra liman işçileri kendilerini güçlü bir sendikada örgütlediler ve Havana'daki diğer sendikalarla bir federasyon oluşturdular. Restoran İşçileri Sendikası ve Tütün İşçileri Sendikası anarşistlerin etkisi altındaydı. Bu örgütlenme polisin dikkatini çekti, Durruti ve Ascaso da artık yerel polisin ve jandarmanın takibine girmişti. Onlar da tedbirli davranıp başkenti terkettiler ve Santa Clara'ya geçtiler. Burada şeker kamışı kesme işi buldular. İşe başladıklarından birkaç gün sonra şeker kamışı işçileri bir grev başlatmaya çalıştılar. Şeker fiyatlarının düştüğü bahanesiyle işçilerin ücretleri kesilmiş, işçiler de bunun üzerine çalışmayı reddetmişlerdi. Ustabaşı, işçileri tehdit ederek onları

patronun evinin yakınındaki bir alanda toplanmaya zorladı. Patron alana geldi ve isyancı işçilere bir konuşma yaparak, onları tehditle çalışmaya zorladı. Aralarından 3 kişiyi rastgele seçerek, grevin öncüleri oldukları gerekçesiyle jandarma karakoluna götürdüler. Bir saat sonra grev alanına bir grup muhafız, az önce yanlarından ayrılan 3 arkadaşlarını geri getirdiler. İşçilere işkence yapılmıştı ve bilinçleri yerinde olmayan işçiler grev alanına getirildiklerinde, patron hala işçileri tehdit etmeye devam ediyordu: "Derhal çalışmaya başlamazsanız sizin de başınıza aynı şey gelecek, ayrıca çalışmadığınız saatler nedeniyle daha düşük ücret alacaksınız."

Durruti ve Ascaso işçilerle durumu tartışarak patronun hesap sorulması gerektiğine karar verdiler. "Adalet", çevredeki diğer toprak sahiplerine ciddi bir uyarı olacak ve Kübalı işçilerin sabır engelini aşmalarında da etkili olacaktı. Ertesi gün üzerinde "Gezginlerin adaleti" yazılı bir notla birlikte patronun cesedi bulundu. Polis, Durruti ve Ascaso'nun peşinde düşmüşken onlar çoktan Camaguey Bölgesi'ne ulaşmışlardı. Patronun öldürülmesi haberi Santa Clara'dan Havana'ya kadar yayıldı. Hikaye biraz da abartılarak bir efsane haline getirilmişti. Gezginler denen bir İspanyol çetesi, yarım düzine şeker kamışı fabrikası olan patrona suikast düzenlemişti! Polis ve jandarma kentte ve kırsal alanda bu iki kaçağın peşindeydi, Durruti ve Ascaso Küba'da her yerde aranıyordu. Onları gizlediklerinden kuşkulandıkları köylüleri tehdit ediyorlar ve bilgi almak için onlara işkence yapıyorlardı. Yapılan aramalar, Jolquin bölgesinde patronun yandaşı olan bir ustabaşının öldürülmesi ve cesedinin yanında benzer bir notun bulunmasıyla daha da karmaşık bir hal aldı. Bu heybetli çetenin -ki yalnızca iki kişiydiler- aynı anda çok farklı yerlerde birden ortaya çıkması patronları şaşırtmaya ve korkutmaya başlamıştı.

Gezginlerin eylemini Kübalı işçilerin grevleri izlemiş, patronlar ve toprak sahipleri jandarma ve polislerle daha sıkı ilişkiler kurmaya başlamıştı. Daha sonra Durruti ve Ascaso Arjantin'e vardıklarında, bir gazetede Gezginler adında bir grubun hala patronları öldürerek eylem yapmaya devam ettiklerini okuduklarında yüzlerinde bir tebessüm belirecekti.

Durruti

© SPAIN 79

Anlatacaklarımız yakıcı bir kavganın tarihidir. İspanya işçi sınıfının Buenaventura Durruti'si vardı. Onun kavgacı ruhunun eşi benzeri yoktu.

Kasım 1936: Tabut, sıkılı yumruklar denizinden geçiyor. Durruti, Barcelona'ya geri döndü. Halk, onu son kez görmek için toplanıyor. Bando güller içinde kaybolmuş..Şehrin gördüğü en büyük kalabalık. Bu kalabalığın içinde çok geçmeden yoldaşları da yerlerini alıyor..

Yüzyılın başında, dünyanın geri kalanında olduğu gibi emekçiler huzursuzlanıyordu.

Mülk sahibi sınıflar, "tetikçiler" tutarak bir terör dalgası yürütmekle meşguldü.

Ünlü sendikacı Salvador Segui tetikçiler tarafından katledildi. Bu saldırı patlama noktası oldu.

Fonların temel kaynağı Zaragoza Başpsikoposuydu.

Hayatının son gününde, Zaragoza Başpsikoposu Soldevilla, kızkardeşiyle birlikte limuzinine bindi.

Olaclaklardan Durruti ve yoldaşları sorumluydu...

Fas'taki savaşa karşı yükselen toplumsal muhalefetten korkan kral, diktatör Primo de Rivera'yı göreve getirdi. Pirenelerdeki direniş, kahramanca ama nafile bir savunmanın ardından bastırıldı.

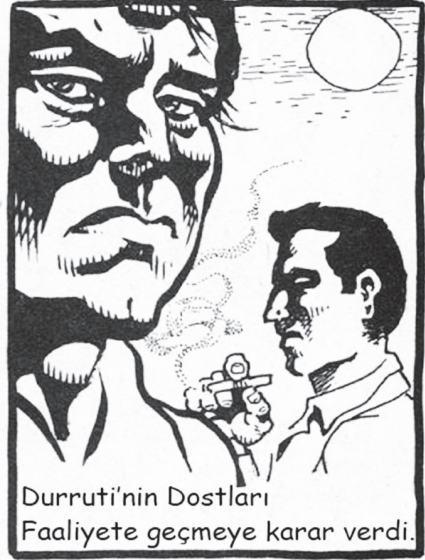
Durruti bir kaç yoldaşıyla Küba'ya hareket etti.

İş buldukları büyük bir çiftlikte maaşlar kesilmişti. İşçiler eylemdeydi.

Üç adam yakalanmış, işkence görmüş ve tarlalara geri döneceklerini söyleyen işçilerin önüne atılmıştı.

Durruti'nin Dostları Faaliyete geçmeye karar verdi.

Sonrasında, çiftlik sahibinin ölü bedeni ofisinde bulundu. Üzerine bir not ilâştirilmişti: "Gezginlerin Adaleti"

Onlar sonra, Güney Amerika'ya göç etti. Anarşist devrimi finanse etmek için bir dizi banka "kamulaştırması" gerçekleştirdiler.

Lilith

"En kadim seslere kulak verirse, Havva, Adem'in ilk eşi değildi. Ondan önce başkası vardı. Adı Lilith'ti ve aslında kötü biri değildi. Ama 'vahim' bir kusuru vardı: Adem'in hizmetinde yaşamaya hiç niyeti yoktu. Tamamı kimliği meçhul erkek sanatçıların elinden çıkan resimler onu yarasa kanatlarıyla, yılanlarla sarmaş dolaş, belden aşağısı ateşlerde yanarken, yüzünde şeytani bir gülümsemeyle ve erkek kanına aç olarak gece krallığında çınlıplak bir halde gösteriyorlar. Lilith, erkek dünyasında pek popüler değil. Sebep belli..."- Eduardo Galeano

Güven Gökdere

Lilith. Kimi inanışlara göre Tanrı'nın yarattığı ilk kadın, Adem'in ilk eşi. Peki ne oldu da onun yerine Havva geldi? Uzun tırnaklarla, korkunç bir suratla, kanatlarla ve yılanlarla tasvir edilen bu kadın neden artık şeytansı bir varlık olarak anılıyordu?

Tevrat'ın Yaratılış Kitabı'nın birinci bölümünde "Tanrı, insanları erkek ve dişi olarak yarattı." derken

ikinci bölümünde ise bununla çelişik olarak, Adem'in yalnız olmasının iyi olmadığından ötürü Tanrı'nın Adem'in kaburga kemiğinden bir kadın yaratarak Adem'e eş yaptığından söz edilir.

Bu konu üzerine ortodoks gruplar pek konuşmazken, Yahudi ve Hristiyan heterodoks gruplar teolojik olarak bunun açıklamasına girmişlerdir. Buna göre

ilk başta eş zamanlı bir yaratım söz konusudur. Bu erkek ve kadın cennete yerleştirilmiş ve burada yaşamlarına devam etmeleri istenmiştir. Fakat zaman içerisinde Adem, eşi üzerinde otorite kurmak istemiş, ancak eşi bu baskılara direniş ile karşılık vermiş ve eş zamanlı yaratılıştan dolayı eşit olduklarını dile getirmiştir. Ama Adem baskılarını sürdürmüş ve bu apokrif metinlerde de geçtiği gibi, cinsel ilişki esnasında üstte olmaya ısrar etmiştir. Ancak Lilith Adem'in bu isteğini de geri çevirmiş ve Tanrı'nın yüksek sesle dile getirilmesi yasak olan ismini cennete haykırarak cennetten ayrılmıştır.

Lilith'in macerası şu şekilde devam ediyor: Dünya'ya gelen Lilith, Kızıldeniz civarında bu varlıkların lideri konumundaki bir canlı ile birlikte olur. Bu birleşmeden her gün yüzlerce cinsi varlık doğurur. Tanrı'nın görevlendirdiği melekler Dünya'ya gelerek Lilith'e, evine yani cennete dönmesini söylerler. Fakat bunu kabul etmez Lilith. Melekler, kararında ısrar eden Lilith'in çocuklarını her gün gelip öldürürler.

Dünyada bunlar yaşanırken cennette yalnız kalan Adem için Tanrı harekete geçer. Onu uyutur ve onun kaburga kemiğinden bir kadın yaratır. Bu kadının adı Havva'dır. Tanrı, Adem'in yalnız kalmasını istemez. Ona bir eş yaratır. Fakat bu eş Lilith'in konumundan farklı bir yerde olacaktır.

Bir kere Havva, Adem'den sonra yaratılmış olacaktır. Bunun yanında onun kaburga kemiğinden, yani onun bir parçasından yaratılmış olacaktır. Çünkü Havva, Lilith gibi bir eş yaratım sürecinden bahsedemeyecek, sonra yaratılmanın ve Adem'in bir parçasından yaratılmanın getirdiği durumla Adem'in otoritesini kabul etmek durumunda kalacaktır. Aslında bu durum kadının doğurganlığı ve bu doğurganlığa atfedilen kutsaliyetin karşısında ataerkil görüşün bir karşı hareketi olarak görülebilir. Kadın, erkeğin bir parçası olarak varolabilmiştir ancak. Yani yerini bilmesi onun açısından iyi olur!

Her gün meleklerin saldırıp öldürdüğü çocuklarının acısıyla intikam duygusuna bürünen Lilith, Adem'e karşı isyan başlatır, Adem ve Havva'nın cennetten kovulmasına yol açar. Ortodoks yapılar göre bir yılın şekline girip yenmesi yasak olan elmayı yemeleri konusunda Adem ve Havva'yı aldatan şeytandır. Fakat apokrif metinlere göre bu işi yapan Lilith'in ta kendisidir.

Adem'in dünyada yaşam süresi sınırlı iken düştüğünden önce Dünya'ya geldiği için Lilith'in ölümsüz olduğuna inanılır. Yani bugün Adem ve Havva var olmasalar da Lilith hala vardır ve Adem'in soyuna saldırmaya devam etmektedir.

Dünya'ya düşen Adem'in Lilith'in cazibesinden etkilenerek onunla birlikte olması sonucu bu ilişki-

den Kabil dünyaya gelir. Evet, Lilith ilk "zina"nın da sebebidir. Kabil gibi kötülükle anılan bir varlığı da dünyaya getiren odur. Ataerkil zihniyet, Lilith'i bu tür "kötü" işlerin sebebi sayarak cezalandırmaya devam etmektedir. Ayrıca Lilith, her doğumda çocukları öldüren, annelerine saldıran şeytansı bir varlığa dönüştürülmüştür adım adım. Böylece Adem'in sözünden çıkmayan Havva, kabul görülüp, ana konumunda tutulurken, Lilith, çocukları öldüren, erkekleri baştan çıkaran, insan soyunu cennetten düşüren bir konuma sürüklenmiştir. Öyleki günümüzde dahi bazı Yahudi evlerinin duvarlarında, "Adem ve Havva buyursun içeri, girmesin bu kapıdan içeri" ifadeleri ve Lilith'e ait bir sembol olan yazılar mevcuttur.

Peki Lilith farklı kültürlerle nasıl yansımıştır? Daha doğrusu Yahudi heterodokslarından önceki kültürlerde böyle bir kadın modeli bulunmakta mıdır?

Sümer Mitolojisi'nde yer alan Lamaştı buna bir örnek oluşturuyor. Kılarla çevrili bir gövdeye sahip, uzun parmakları ve tırnakları olan, aslan kafalı, eşek kulaklı bir kadın olarak tasvir edilir Lamaştı. Yeni doğan çocuklarla beslenir. Sümer insanı yeni doğan çocukları ve annelerini korumak adına onların yüzüne çocukları ve annelerini koruduğu düşünülen tanrı Pazuzu'nun maskesini takar.

Anadolu topraklarındaki Al Karısı efsanesi de bu duruma güzel bir örnek olarak gösterilebilir. Ayakları ters, saçları çok uzun, yüzü çirkin ve uzun tırnaklarla tasvir edilen bu kadın lohusa dönemindeki kadınlara ve yeni doğan çocuklara musallat olur. Çocukların ciğerleri ile beslenir. Aynı zamanda genç kadınları da kandırarak Anadolu insanının söylemiyle onları "sırta karıştırır" ve "bacısı eyleyir". Yani kendi topluluğuna katarak insan topluluğundan koparır. Samanlık gibi yerlerde bulunan ve atlarla gezen bu kadına karşı önlem olarak yeni doğum yapan kadın ve çocuk yalnız bırakılmaz. Bıçak, iğne gibi metaller yeni doğum yapanın yatağında bulundurulur. Ayrıca bulunduğu oda kırmızı eşyalarla donatılır, zira Al Karısı kırmızıdan çekinir. Eğer o, yeni doğum yapan bir kadına musallat olmuşsa kadında yüksek ateş, sayıklama, uyuyamama ve yemek yiyememe gibi durumlar gözlemlenir, bu durum "Albastı" olarak nitelenir. Böylesi bir duruma karşı Asya halklarında köyün erkeklerinin yeni doğum yapılan eve gitmesi ve gürültü çıkartması önlemi alınır. Zira Al Karısı'nın en çok korktuğu erkeklerdir. Ki efsaneye göre bir erkek Al Karısı'nı yakalayabilir ve onu evin hizmetine sokabilir.

İlk kadın olduğuna inanılan Lilith, Adem'e karşı geldiği için, bir erkeğe, erkeklığe karşı geldiği için şeytan ilan edildi, cennetten ayrılarak kendi yolunu çizdi. Kötülemelere, karalamalara uğradı. Ama dedik ya, düşüşten önce dünyaya gelmişti, yani ölümsüz ve bugün hala aramızda. Adalet isteği hala kulaklarımızda, kavgamızda...

DARİO FO'NUN

Zeynel Çuhadar

Bazılarımız meçhul ölür. Bazen işten eve dönerken, bazen çalıştığımız gazetenin önünde sırtımıza saplanır kurşun; bazense yaşadığımız mahalleye saldıran kolluk kuvvetinin silahındandır ölümümüz. Gözaltına alınır kaybediliriz, evimiz basılır katlediliriz... Ya da bazen hikayemiz Pinelli'ninkine

çok benzer. Zaman, mekan ve araçlar değişir belki ama katleden her zaman aynıdır.

Dönemin İtalya'sında yükselen devrimci muhalefet, devlet yöneticilerini ve patronlarını tedirgin etmeye başlıyordu. Özellikle İkinci Dünya Savaşı

İKİNCİ NOBELİ

"Boğazımıza kadar bok içindeyiz, bu doğru ve işte bu nedenle başımız dimdik yürüyoruz."

Bir Anarşistin Kaza Sonucu Ölümü, Deli karakteri

döneminde faşist diktatörlüğe karşı gösterilen kahramanca direnişin etkisiyle anarşizm, işçi ve gençlik hareketlerinde hızla toplumsallaştı. Derken 70'li yıllara bir kala Milli Tarım Bankası'nda bir bomba patladı, 13 kişi yaşamını yitirdi, 88 kişi ise patlama sonucu yaralandı. Benzer birçok hikayede olduğu gibi devlet bu olaydan anarşistleri sorumlu tuttu. Milan'ın yoksul işçi mahallelerinde büyüüp mücadeleye atılmış iki yoldaş, Giuseppe Pinelli ve Pietro Valpreda, elde herhangi bir delil olmamasına rağmen devletin hedefi haline getirildiler. Resmi ağızlar tarafından inkar edilse de onlar anarşist oldukları için suçlanmışlardı, tıpkı aynı yazgıyı paylaşan Nicola Sacco ve Bartolomeo Vanzetti örneğinde olduğu gibi, tarih bir kez daha tekerrür ediyordu.

16 yıl boyunca katil devletin adaletsizliği tarafından tutsak edildikten sonra, Pietro Valpreda'nın "suçsuz olduğu" anlaşıldı. Pinelli'yi ise farklı bir son bekliyordu. Pinelli, gözaltına alındığı karakoldaki sorgusu sırasında dördüncü kattan aşağı atıldı. Olay polis kayıtlarına "kaza sonucu ölüm" olarak geçecekti.

Bombanın gerçek sorumlularından Vincenzo Vinciguerra, yıllar sonra gerçekleştirdiği günah çıkarma seansında, saldırıyı dönemin hükümetince olağanüstü hal ilan edilebilmesi amacıyla gerçekleştirdiklerini söylüyordu. Bombalamaların devrimcilerle ilişkilendirilmesi, ilan edilmeye hazırlanan OHAL'in meşrulaştırılmasını sağlayacaktı.

"Tiyatromuzun yaşayan bir tiyatro olduğunu, insanların konuşulduğunu duymak istedikleri gerçeklerden söz eden canlı bir tiyatro olduğunu ortaya koymak gerek."

İşte oyun yazarı, ressam Dario Fo'nun 1970 yılında bu olayların "konuşulduğunu duyurmak" için kaleme aldığı "Bir Anarşistin Kaza Sonucu Ölümü", uzak diyarlardan olan ama bizdekilere hayli yakın bir hikayeyi anlatıyor. "Kazayla" yiten anarşist Giuseppe Pinelli özelinde, dünyanın bütün "yanlışlıkla" katledilenlerinin hikayesini...

Dario Fo artık eskisinden daha fazla rahatsızlık veriyor, devlet şiddetinin arttığı, gözaltında kaybedilen, işkenceyle katledilen yakınlarını arayan Cumartesi annelerinin de şiddetten payını aldığı bu günlerde Fo'yu okumak, sergilemek, aynı zamanda bize dair bir şeyler okumak ve sergilemek anlamına geliyor.

İtalya'nın halk tiyatrosu olarak nitelendirebileceğimiz Commedia dell'Arte akımının temsilcisi olan Fo, oyunun coğrafyamızda Devlet Tiyatroları'nda yasaklanan oyunlar arasına girmesi üzerine verdiği bir röportajda *"Yasaklanan dört yazardan hayatta olan tek kişi benim. İkinci kez Nobel ödülü almış gibi hissediyorum"* diyordu. Bizler Dario Fo'ya yeni bir Nobel kazanmak kısmet olmasın diye umarken, onun ölüm haberini almıştık.

"Kaza" sonucu katledilmeler, gözaltına alınıp kaybedilmeler, faili meçhuller bugün coğrafyamızda ve dünyanın farklı coğrafyalarında hala yaşanırken; hikayeleri unutturup, oyunları yasaklayanlara karşı "Bir Anarşistin Kaza Sonucu Ölümü"nü ve ürettikleriyle devletleri her daim rahatsız edenleri hatırlıyoruz. İçinden geçtiğimiz Ekim ayına özel ise kaybedişimizin ikinci yılında Dario Fo'yu hatırlamaya ve hatırlatmaya...

Gürşat Özdamar

Patlayan bir bomba, kaybolan hayatlar, yitip giden umutlar, geride kalanların mahkeme koridorlarında bekleyişleri, yakalanan failerin göstermelik yargılamalar sonucunda ellerini kollarını sallayarak dışarı çıkmaları ve gerçek failerin, azmettiricilerin hep gizlenmesi, ortaya çıkarılmaması... Adaletin bir türlü sağlanamaması...

Hayır, bu yazı Suruç hakkında değil. 10 Ekim hakkında da değil. Yazı Fatih Akın'ın dilimize Paramparça olarak çevrilen "Aus Dem Nichts" isimli filmi hakkında. Akın bu filmde, yabancı düşmanlığı, ırkçılık ve faşizm meselelerine, bir kadının verdiği adalet mücadelesi üzerinden yaklaşıyor.

Bir kürtle evli ve 5 yaşında bir çocuğu olan Katja, neo-nazilerin patlattığı bir bombayla eşini ve çocuğunu kaybeder. Tanıklıklara, delillere, ipuçlarına rağmen neo-naziler göstermelik bir yargılama sonucunda serbest kalırlar. Ama Katja'nın adalet isteği mahkeme kararıyla son bulmamış, başka bir evreye girmiştir artık.

2017 yılı yapımlı olan film, Almanya'nın adayı olarak Oscar'a gitti. Ayrıca 75. Altın Küre'de Yabancı Dilde En İyi Film ödülüne değer bulundu. Cannes Film Festivali'nde de yarışan Paramparça, filmin baş kadın oyuncusu Diane Kruger'a En İyi Kadın Oyuncu ödülünü kazandırdı. Kruger, daha önce Truva filminde Helen'i canlandırmıştı.

Filmin başrollerinde Diane Kruger dışında Denis Moschitto, Numan Acar, Samia Muriel Chancrin, Johannes Krisch gibi isimler de var. Müzikler ise Queens of the Stone Age grubundan Josh Homme'a ait. Fatih Akın filmi tasarlarlarken de bol bol Queens of the Stone Age dinlemiş. Aynı zamanda filmin en etkileyici müziklerinden biri, Hindi Zahra'nın Blue adlı şarkısı.

Paramparça filminin senaryosu 2000 ve 2007 yılları arasında işlenen ırkçı saldırıları temel almış. Alman devletinin yabancı düşmanı politikaları, medyanın muhalifleri, yabancıları ve özellikle de türkleri ve kürtleri aşağılayan ve karalayan yayınları ve Alman polisinin neo-nazileri koruyup kollaması da önemli etmenler elbette. Bu nedenle film çok farklı katmanları iç içe barındırıyor. Yalnızca acı üzerine kurulu bir film değil. Bombayla ailesini kaybeden Katja'nın sağlanamayan adaleti kendisinin sağlaması yolunda bir bombacıya dönüşmesine de tanıklık ediyoruz.

Katja mahkemenin beraat kararı sonrası, bu neo-nazilerin peşine düşer ve onların kaldığı karavanı bulur. Amacı adaleti sağlamaktır. Gübre alarak kendi yaptığı patlayıcıyı karavanın altına koysa da ilk denemesinde, karavanın altında gördüğü bir ardıc kuşu yüzünden fikrinden vazgeçer. Kendi canı yanmış olsa da başka bir canı alma konusunda isteksiz kalır.

Mahkeme sürecinde içine girdiği sıkıntı yüzünden regl olması duran Katja'nın adaleti kendi elleriyle sağlayacağı düşüncesi, onun yeniden regl olmasını sağlar. Karavana yeniden döner, bombayı yüklediği çantasıyla neo-naziler içerideyken karavana girer ve....

Fatih Akın'ın seçtiği Katja, ailesi ve kendi yaşamı bombalarla paramparça olanlara yalnızca bir örnek. Bugün dünyanın farklı coğrafyalarında devletler bazen doğrudan bazen de kendi yarattıkları çeteler aracılığıyla, muhalif saydıkları, yabancı gördükleri ve kendinden olmadığını düşündükleri insanların yaşamlarını bombalarla ortadan kaldırmaya devam ediyor. Bunun karşısında, yaşamları paramparça olmuşların adalet arayışları mahkeme koridorlarına sıkışmadan sürüyor.

ENDÜSTRİYEL FUTBOLA KARŞI ÖZGÜR LİG

Şamil Parlak

3 sene önce Ankara'da endüstriyel futbola karşı alternatif yaratmak iddiasıyla yola çıkan Özgür Lig'in 6. sezonu başlıyor. Futbol borsada değil arsada oynanır şiarıyla, rekabete, cinsiyetçiliğe, homofobiye, faşizme ve endüstriyel futbola karşı olan ligin ne şampiyonu var ne küme düşeni. Ligde galibiyet 3, beraberlik 2, mağlubiyet 1 puan olarak hesaplanıyor.

Ligin kurucuları boş bir arsa aramakla başlıyor işe fakat Ankara'da futbol oynamaya elverişli tüm alanların betona boğulduğunu fark edip mecburen bir halı sahaya anlaşıyorlar. Maçlar 6 sezondur bu sahada oynanıyor. Turnuva usulünün play-off şeklinde değil lig şeklinde olması gerektiğini ve futbolun amatör ruhunu koruması gerektiğini savunan Özgür Lig, endüstriyelleşen futbola karşı duruşuyla, her takımda kadın, erkek, LGBTİ+ bireylerin katılımını teşvik etmesiyle, tepeden inme değil kolektif karar alma ilkesiyle egemen futbol anlayışına karşı varlık gösteriyor.

Bu sezon Sportif Lezbon, Spartaküs, Rüzgar-

la Dans, Kara Kızıl, Ötekinler, Serüvenciler, Dingil Gücü, Topal Karınca olmak üzere 8 takımla başlayan lig her türlü cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimden kişileri ligde yer almaları için davet ediyor. Özgür Lig'de cinsiyetçi, türcü, homo/transfobik, etnik ayrımcılığa yer veren her türlü söylem ve tavır oyundan ve ligiden çıkartılma sebebidir. Özgür Lig maçlarında önceden belirlenmiş hakemler yoktur. Eğer takımlar isterlerse ortak belirledikleri, eşi/dostu hakem yapabilirler. Hakem olmadığı sürece de kararlar ortaklaşa alınır. "Oyuncun böyle dedi" kuralı geçerlidir. Özgür Lig, endüstriyelleşmeden sahada kalabilmeyi hedefler. Amatörlük temel esastır. Bu sebeple ve amaçla, kati suretle futbol lisansına sahip oyuncu ve antrenörleri takım kadrolarında kabul etmez. Ligin kendisi, takımlar ya da tek bir oyuncu bile reklam amaçlı sponsorlukları kabul edemez.

Özgür Lig tüm bunların yanında toplumsal mücadelelerin sesini de sahalarına taşır. Devletin adaletsizliklerine ve baskılarına karşı Özgür Lig sahaları bir eylem ve dayanışma sahasına dönüşür.

SÖZLÜK

Bir kelimenin anlamı, iki farklı açıdan ele alınabilir; felsefi ve dilbilimsel olarak. Felsefi yaklaşım, kelimeler ve bunların gönderenleri arasındaki ilişkiyi ele alır. Dilbilimsel yaklaşım ise, dilin yapısı, düşünce ve anlam arasındaki karşılıklı bağlantılara odaklanır. Hangi yaklaşım doğrudur diye sormak yanıltıcı olabilir. İki yaklaşım da bir kelimeyi anlamak açısından önemlidir.

Bu felsefi ve dilbilimsel anlamlandırmalar, yoğunluklu olarak iktidarın etkisine ağıttır. Bu

durum yeni bir olgu değil, dilin ortaya çıktığı zamandan bu yana devam eden bir süreçtir. Anlamın oluşmasında iktidarın etkisi belli bir zamanda olmuş bitmiş de değildir. Bu etki sürekli.

Bu durum, her "şeyin" anlamının iktidar tarafından belirleniyor olduğu anlamına gelmez. Ama iktidarın amacı, her "şeyi" belirlemektir. Böyle düşünüldüğünde, somut alanda iktidara karşı mücadele, anlam dünyasında da sürmelidir. İktidarl

ilişkilerin olmadığı, otorite mekanizmalarının etkisinden uzak kelimeleri, terimleri, kavramları hatırlamak iktidarın tüm bunlara yönelik bilinçli manipülatif etkisini kırmak adına önemlidir.

Anarşist Terimler Sözlüğü'yle ilgili bu köşeyi, iktidar ve anlam arasındaki ilişkiyi açık bir şekilde ortaya koymak; anarşizmle ilişkili kelimeleri, terimleri ve kavramları iktidarın manipülasyonundan uzak bir şekilde hatırlamak ve hatırlatmak üzerine oluşturduk.

ÖZGÜRLÜK

Etimolojik olarak;

öz: "benlik, kendi". Eski Türkçe ö- "düşünmek, bilincinde olmak" fiilinden Eski Türkçe +uz ekiyle türetilmiştir.

+gür unsurunun yapısı ve işlevi meçhuldür. Belki öz + gür şeklinde bileşik sıfat amaçlanmıştır. Hür sözcüğünden serbest esinlenme söz konusu olabilir.

Sözlük anlamı;

- Herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme veya davranma, herhangi bir şarta bağlı olmama durumu, serbesti.

- Her türlü dış etkiden bağımsız olarak insanın kendi iradesine, kendi düşüncesine dayanarak karar vermesi durumu, hürriyet.

Özgürlük, düşlediğini eylemek demektir. Düşüncelerini, eylemlerini şimdi şu anda hayata geçirmeyi kapsar. Özgürlük, iktidarın, mülkiyetin, otoritenin olmadığı, paylaşma ve dayanışmayla bezeli ilişki biçimleriyle gerçekleştirilebilir. Anarşizm için bireyin özgürlüğü toplumun özgürlüğü, toplumun özgürlüğü de bireyin özgürlüğüdür: "İktidarsız, mülkiyetsiz, otoritesiz ilişkiler özgürlüğün garantisidir."

Özgürlük bir uyuma dayanır. Gönüllü sorumlulukla işleyen anarşist ilişki biçimi bireyler arası özgürlüğün uyumunu yaratır. Gönüllülük bireyin kendi iradesidir. Sorumluluk ise bireyin diğer bireylerin iradesini önemseme durumudur. Yani kolektif bir şekilde uyum içerisinde yaşamının koşuludur. Bu kolektif uyum örgütlenerek sürdürülebilir. Bu kolektif uyumun sürdürülebilmesi de ancak örgütlü bir anarşizmin yaratılmasıyla mümkündür.

İktidarl ilişkiler, otoriteye ve mülkiyete dayalı yaşam sahte özgürlükler yaratır. Şu anda içinde yaşadığımız sistem bu sahte özgürlüklerle bireyi kolayca aldatır. Birey adeta kendi iradesini kendi yönlendiriyormuş hissine kapılır. Böylelikle sahte olanla gerçek olan karışır...

Sahte özgürlük isteklerimizi ve ihtiyaçlarımızı sistemin isteklerine ve ihtiyaçlarına dönüştürür. Gerçek özgürlük çoğu zaman baskı ve şiddetle, bazen de manipülasyonla ve deformasyonla, sahteleştirilir. Bu sahte sistemle düşünemez ve sorgulayamaz hale gelen bireylere dönüşürüz. Anarşistler, sistemin sahte özgürlüklerine karşı, gerçek özgürlüğü şimdi şu an gerçekleştirmeyi önemser.

"İnsan ancak kendi kadar özgür insanların arasında özgürdür." - Mihail Bakunin

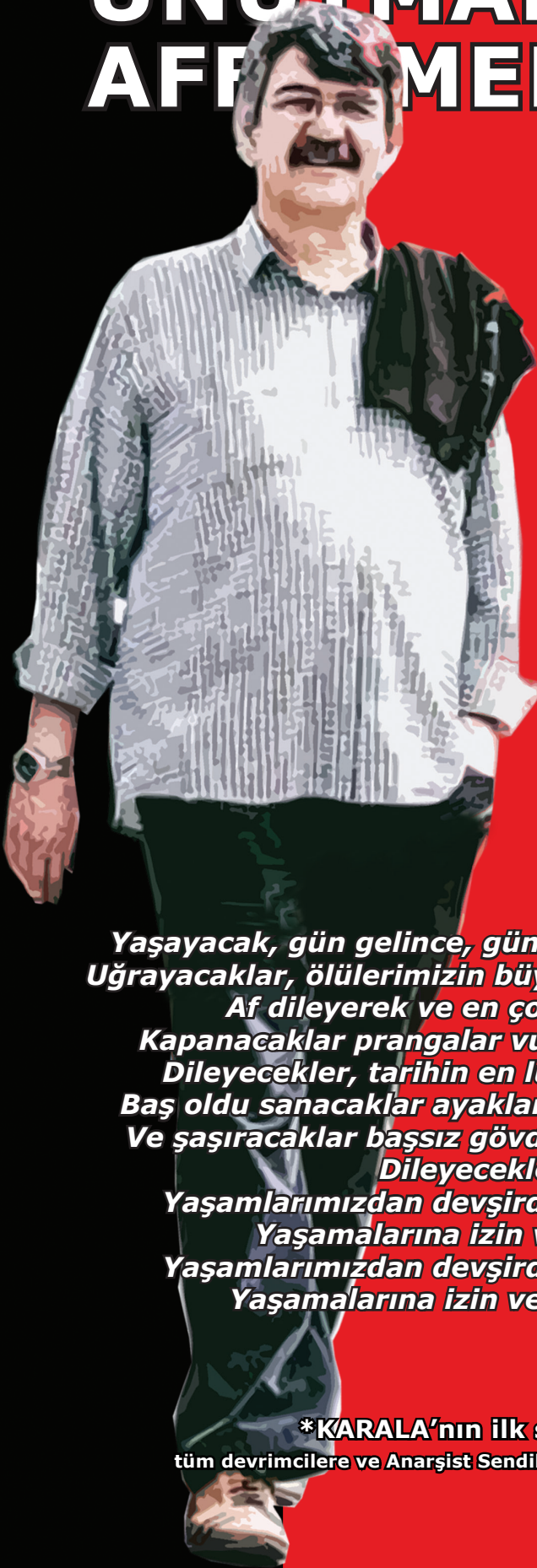

karaladergi

karaladergi@gmail.com

GAZETE MEYDAN Yerel Süreli Yayın Özel Sayı: 5 Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Faaliyet Yayınevi adına Hüseyin Civan Adres: Katip Mustafa Çelebi Mah. Tel Sok. No: 26/1 Taksim/İSTANBUL Baskı: Özdemir Matbaacılık Gümüşsuyu C. Odin San. Sit. No: 28/245 Zeytinburnu/İST Tel:(212) 577 54 92

UNUTMAK YOK AFFETMEK YOK

*Yaşayacak, gün gelince, gün uğruna yok olanlar.
Uğrayacaklar, ölülerimizin büyüttüğü hisma en çok,
Af dileyerek ve en çok ağlayarak,
Kapanacaklar prangalar vurdukları ayaklara.
Dileyecekler, tarihin en lüzumsuz özrünü,
Baş oldu sanacaklar ayaklarımızı kendileri gibi,
Ve şaşıracaklar başsız gövdeler kurduğumuza.
Dileyecekler;
Yaşamlarımızdan devşirdikleri mülklerde,
Yaşamalarına izin vermemizi.
Yaşamlarımızdan devşirdikleri mülklerde,
Yaşamalarına izin vermeyeceğiz.*

***KARALA'nın ilk sayısını 10 Ekim'de Ankara'da katledilen
tüm devrimcilere ve Anarşist Sendikacı Ali Kitapçı'ya ithaf ediyoruz.**